

keramiske noter 32/2010

16. årgang

Udstillinger hvor og hvornår *ved Gunnar Jakobsen*

Udstillingsoversigten er udarbejdet på grundlag af afsøgninger på Internettet. Oversigten er ikke udtømmende og publiceres med forbehold for eventuelle aflysninger/ændringer. Inden et eventuelt besøg bør man derfor undersøge, om udstillingen nu er blevet til noget samt udstillingens åbningstider.

Der henvises tillige til tillægget til *keramiske noter 29/2009*, der indeholder en oversigt over museer og gallerier fortrinsvis i Europa. Oversigten er ikke udtømmende, men vil være en god hjælp, hvis man skal rundt i Europa og gerne vil se keramik på sin vej.

Dagbladenes fredagstillæg kan være nyttige med deres aktuelle oversigter over begivenheder i den kommende uge, ligeledes den landsdækkende oversigt i *Kunstavisen*, som udkommer månedligt, samt den gratis kvartalsvise *Art Guide*, der dækker København og omegn samt lidt af henholdsvis Sjælland og det sydlige Sverige.

København

Det danske Kunstindustrimuseum, Bredgade 68, 1260 København K. Website: www.kunstindustrimuseet.dk.

Dauids Samling, Kronprinsessegade 30, 1306 København K. Website: www.davidmus.dk.

Ny Carlsberg Glyptotek, Dantes Plads 7, 1556 København V. Website: www.glyptoteket.dk.

Ann Linnemann studie galleri, Kronprinsessegade 51, 1306 København K. Tlf 33 93 35 03. Website: www.annlinnemann.blogspot.com.

→10.08.10 *Michael Geertsen*. Ornament and Crime. A Gallery, Esplanaden 1b, 1263 København K. Website: www.agallery.dk. Michael Geertsen skaber keramiske objekter, som på en legende måde stiller spørgsmål til keramikens mål og mening. Udgangspunktet er som oftest velkendte hverdagsting som kopper og

En afsøgning af Internettet kan stærkt anbefales, inden man begiver sig af sted. Websites med gode museums- og udstillingsoversigter:

www.kultunaut.dk [Kulturkalender]
www.museums.dk [Museer i Danmark med links til bl.a. museer i Storbritannien, Sverige og Norge]
<http://icom.museum/vlmp/world.html> [Museums around the world]
www.konstkalendern.se [Sverige]
www.svensktkulturarv.com [Sverige]
www.studiopottery.co.uk [Storbritannien]
www.keramik-atlas.de [Tyskland]
www.ceramique.com [Frankrig]

Indgangsnøglen til den efterfølgende oversigt er landenavnet, dernæst byen, hvor udstillingsstedet findes. Oversigten omfatter udstillinger i Danmark, Sverige, Storbritannien, Tyskland, Schweiz, Østrig, Nederlandene, Belgien, Frankrig samt USA, Canada og Japan.

tallerkner; men Michael Geertsen laver ikke brugsgenstande. Som refleksionsobjekter har de tilknytning både til stilleben-traditionen og popkunsten.

Alle værker er hånddrejede og materialet er almindeligt lertøj. Det er en praksis, som peger tilbage til pottemagerens ældgamle håndværk. Men objekternes overflade er glat, blank og deres 'finish' minder mest om industriprodukter. Motivet er således brugsting, formsproget er industriens og resultatet er et rent kunstobjekt. Denne legende bevægelse mellem tre forskellige positioner, symboliseret i ét og samme værk, repræsenterer keramikens valgmuligheder i dag.

Det er en sammenstilling, som rejser grundlæggende spørgsmål som: 'Hvad er keramik – og hvad er keramikens opgave i dag? Et af de svar Michael Geertsen giver er, at meningen ligger i muligheden for at gøre tanker synlige.

→15.08.10 *Sergel - Thorvaldsens store svenske forgænger*. Thorvaldsens Museum, Bertel Thorvaldsens Plads 2, 1213 København K. Website: www.thorvaldsensmuseum.dk.

→22.08.10 *Keramiske objekter i store formater*. Officinet, Danske Kunsthåndværkere, Bredgade 66, 1260 København K. Website: www.danskekunsthavdvaerkere.dk. Keramikeren Asger Kristensen behandler mødet mellem konkret form og organisk abstrakt struktur i form af rør. Inspirationen hentes fra drypstønsthuler i Tyrkiet og Frankrig.

→15.09.10 *Små blå mesterværker – på opdagelse i Delft-fajancens verden*. Amagermuseet, Hovedgaden 4 & 12, 2791 Dragør. Website: www.museumamager.dk. Smukke og enestående brugs- og pyntegenstande fra Delft. Fajancerne fortæller den fascinerende historie om udviklingen af et enestående håndværk og brugen af den markante blå streg, der har prydet Delft-fajancen gennem århundreder.

→24.10.10 *Bjørn Nørgaard – Remodelling the world*. Den kompromisløse kunstner: En retrospektiv præsentation. Katalog. Statens Museum for Kunst, Sølvgade 48-50, 1307 København K. Website: www.smk.dk. Bjørn Nørgaard har været en af de mest markante skikkelser i dansk kunst siden 1960'erne. Som del af den eksperimenterende kunstscene udfordrede han radikalt og provokatorisk forestillingerne om kunsten og dens forhold til institutionerne og virkeligheden.

Kunsten skulle ned fra piedestalen og ud af isolationen. Siden har han vedholdende insistet på kunstens sociale relevans, ikke mindst gennem talrige værker, der udfordrer og omformer det offentlige rum.

Med 115 værker giver udstillingen på Statens Museum for Kunst for første gang et samlet billede af Bjørn Nørgaards alsidige kunstneriske virke fra 1960'erne til 2010. Gennem en retrospektiv præsentation af både skulpturer, installationer, aktioner, film og grafik tegner udstillingen et billede af en kompromisløs kunstner, som med et nærmest encyklopædisk vingefang rækker ud til historien, myterne og dagligdagen.

05.08.10-29.08.10 *Setups- Turi Heisselberg Pedersen og Lone Skov Madsen*. Ann Linnemann studie galleri.

Til denne udstilling har de to keramikere ladet sig inspirere af deres vandring på Kunstindustrimuseets depoter, der sidste år resulterede i udstillingen Time Out, hvor deres værker blev sammenstillet med museets. Denne udstilling viser udelukkende egne værker, sat op efter tilfældighedernes princip eller pænt ordnet. Inspirationer er fra de pudsigheder der op står på et depot, hvor tingene bliver hensat eller sorteret.

På udstillingen ses et bredt spekter af værker, hvor publikum selv kan gå på opdagelse. En række arbejder der supplerer hinanden godt, - i nogle forhold er de næste hinandens modsætninger, i andre sammenhænge har de et tydeligt slægtskab. Hos begge keramikere er det let at udpege de konstante værdier, den helt bevidste omgang med form og materialer.

Lone Skov Madsens værker er studier af form. Hvide skulpturelle objekter, med en ensartet overfladebehandling i form af mange små ophøjede punkter, som bibringer formerne en trodsig insisteren. Eller glaseret objekter ofte i sorte nuancer med dobbelte glasurer. Enkelt fæde er også at finde iblandt.

Turi Heisselberg Pedersen udstiller værker der bekender sig til kunsthåndværkets kontekst. Det er vaser, krukker, skåle, der trækker på grundlæggende kvaliteter i kunsthåndværket og for eksempel gør brug af anonyme bygningsdetaljer eller artefakter i vores omgivelser, til at skabe både rum og visualitet i form af stoflighed og farve.

Begge keramikere har udstillet sammen såvel i ind- og udland bl.a. på udstillingen 'Kilns of Denmark' på Museum of Arts and Design i New York, som var et vigtigt fremstød for dansk keramik. Siden sammen med New Danish Ceramics på Röhsska Museet i Göteborg, med udstilling 'Statistic-Ceramic', som senere fortsatte til Museum für Kunst und Gewerbe i Hamborg. Lige nu er de ligeledes udstillingsaktuelle på XXIe Biennale de Vallauris i Frankrig.

12.08.10-14.08.10 *Kunsthåndværker Marked 2010*. Frue Plads, København K. Tlf 33 15 29 40. Website: www.kunsthavdvaerkermarkedet.dk.

14.08.10-29.08.10 *Made By Me*. Afgangsudstilling 2010. Glas og keramik. Danmarks Designskole, Bornholm. Website: <http://www.madebyme2010.com>. Designer Zoo, Vesterbrogade 137, 1620 København V.

21.08.10-25.09.10 *Mette Augustinus Poulsen*. Hårdtbrændt lertøj. Clausens Kunsthandel, Toldbodgade 9, 1253 København K. Website: www.clausenskunsthandel.dk.

02.09.10-25.09.10 *Karen Bennicke*. Ann Linnemann studie galleri.

09.09.10-14.11.10 *Fra Kina til Europa – porcelænets hemmelighed*. Kunstindustrimuseet. I forbindelse med Golden Days-festivallen om 1700-tallet afholdes en særudstilling med titlen 'Fra Kina til Europa – porcelænets hemmelighed'.

30.09.10-23.10.10 *Bente Skjøttgaard*. Ann Linnemann studie galleri.

28.10.10-26.11.10 *Illustrious Wonderers*. Stephen Bowers, Paul Scott og Kurt Weiser. Ann Linnemann studie galleri.

Øvrige Danmark

Asnæs

02.10.10-24.10.10 Udstilling med bl.a. Michael Geertsen og Bodil Manz. Huset i Asnæs, Storegade 31, 4550 Asnæs, Website: www.husetiasnaes.dk.

Broager

→31.10.10 *Grønland – Æ Potfabrik*. Cathrinesminde Teglværk, Illerstrandvej 7, 6310 Broager. Website: www.museum-sonderjylland.dk.

Grønland, Island og Jan Mayen har i umindelige tider været navnene på de tre nordligste teglværker ved Egersund. De lå yderst og fik navnet efter det danske monarkis yderste besiddelser. Grønland blev anlagt i 1777 af forpagteren på Skodsbølgård. Det har i tidens løb været i flere kendte teglværksslægters eje. I 1920 blev det købt af A.C. Møller, som kom fra en fynsk teglværksslægt. Teglværkerne Island og Skodsbølmark blev siden lagt under selskabet Grønland. I 1936 blev den store teglproduktion udvidet med lervarefabrikation, og Grønland Keramik blev en af landets største keramikfabrikker. I 1970'erne havde fabrikken over 100 medarbejdere. Grønland kom i vanskeligheder i 1990'erne. Fabrikken lukkede i 2002, efter at et italiensk firma forgæves havde forsøgt at drive det videre.

Farum

06.11.10-18.12.10 *Nordsjællandske keramikere*. Ganggalleriet, Farum Kulturhus, Stavnsholtvej 3, 3520 Farum. Website: www.farumkulturhus.dk.

Fredericia

Galleri Jytte Møller, Jyllandsgade 45, 7000 Fredericia. Website: www.gallerijyttemoeller.dk. Tlf 26 15 22 94.

07.08.10-11.09.10 *Barbro Åberg*. Galleri Jytte Møller.

02.10.10-06.11.10 *Aage Birck*. Galleri Jytte Møller.

Frederikssund

03.08.10-15.08.10 *Bjarne Leth Nielsen, Inger Tribler og Fujiko Weiss*. Skulptur, Keramik og Kalligrafi. Langes Magasin, Østergade 3, 3600 Frederikssund. Udstillingen viser croquisskulpturer, portrætbuster; skåle, vaser, fuglekasser og foderautomater i stentøj samt kalligrafi på papir.

Greve

15.08.10-31.10.10 *Keramik i fuldt flor*. Greve Museum, Bækgårdsvej 9, 2670 Greve. Website: www.grevemuseum.dk.

Keramik af keramikeren Hedvig Ravn (1908-1985), som fra 1964 til 1985 boede og arbejdede i Karlslunde. En stor del af det, som Hedvig Ravn producerede i denne periode, er præget af blomstermotiver. Den vilde flora på hendes keramik er fra området eng, marker og grøftekanter. Her "plukkede" kunstneren helt bogstaveligt sin inspiration, hvorefter hun frihåndsmalede på glasuren. Udstillingen viser både keramik og de skitser, som var forlæg for de endelige motiver.

Gudhjem

Gudhjem Museum, Stationsvej 1, 3760 Gudhjem. Website: www.bornholmsmuseer.dk/gudhjem.

→05.09.10 *Holkahesten 2010*. Jubilæumsudstilling. Gudhjem Museum. Den årlige udstilling hvor er række bornholmske samtidskunstnere viser arbejder i maleri, grafik, skulptur og kunsthåndværk. Udstillingen kan i år fejre 10 års jubilæum. Holkahesten består af: keramikerne Gerd Hiort Petersen, Marie Hjorth, Karin Høj Christensen, Julie Høm og Hans Munck Andersen samt Martin Berge, Chr. Heide Petersen, Jan Leth, Else Leth Nissen, Hanne Mailand, Tønning Rasmussen, Margit Rosenmeier, Lars Serena, Paul Stoltze, Per Suntum, Klaus Thommesen, Maria Thorsen og Inge Lise Westman udover de to nye medlemmer Vibeke Glarbo og Anne Birthe Hove.

13.09.10-19.09.10, 25.09.10-26.09.10 og 16.10.10-24.10.10 13.00-17.00 *En samlers valg*. Dansk keramik. Gudhjem Museum. I forbindelse med den store keramikbiennale viser Gudhjem Museum et udsnit af Hans-Henrik Dyhrs omfattende samling. Hans-Henrik Dyhr har landets største private samling af nyere dansk keramik, og hans valg er faldet på arbejder af keramikere omkring Det jyske Kunstakademi, lærere såvel som udvalgte elever.

Hasle

Grønbechs Gård, Grønbechs Gård 2-6, 3790 Hasle. Website: www.groenbechsgaard.dk.

02.09.10-07.11.10 *Coming home*. Studerende på Danmarks Designskole, Bornholm. Grønbechs Gård. ... er resultaterne af de studerendes undersøgelser for at identificere og opfylde behovene i hjemmet for design i glas og keramik.

11.09.10-07.11.10 *New Talent 2010*. European Ceramic Context. Grønbechs Gård.

Holbæk

07.08.10-05.09.10 *Karin Sauer*. Æglageret, Lindevej 6, 4300 Holbæk. Website: www.aeglageret.dk.

12.11.10 kl 18.00-20.00 *Knabstrup Keramik*. Holbæk Museum, Klosterstræde 18, 4300 Holbæk. Website: www.holbmus.dk. Tidligere ansatte på keramikfabrikken fortæller om Knabstrup og svarer på spørgsmål. Medbring dit eget Knabstrup keramik og spørg specialisterne til råds.

Holmegaard

→29.08.10 *Bornholmske malerier og keramik*. Helle Hutchinson præsenterer stemninger og syn fra det bornholmske landskab. Galleri Dragehøj, Kalkerupvej 15, Fensmark, 4684 Holmegaard. Website: www.gallerie-dragehoej.dk.

Holstebro

2011 Udstilling med Gertrud Vasegaard. [planlagt]. Holstebro Kunstmuseum, Museumsvej 2, 7500 Holstebro. Website: www.holstebrokunstmuseum.dk.

Hvidovre

→07.08.10 *Berit Groth Bekker – keramikfigurer.*
Avedøre Bibliotek, Hjulmagerporten 1, 2650
Hvidovre.

Jægerspris

→31.10.10 *Enkedronningens porcelæn – historien om Den kongelige Porcelainsfabrik.* Jægerspris Slot, Slotsgården 20, 3630 Jægerspris. Website: www.kongfrederiks.dk. [Se udstillingsomtale efter boganmeldelserne].

Kerteminde

→29.08.10 *Udstilling med bl.a. Maria Heintzelmanns keramik.* Galleri Ulriksholm, Ulriksholmvej 96, 5300 Kerterminde.

Kolding

27.08.10-09.10.10 *Inger Rokkjær - Som vi husker hende.* Både ældre keramiske ting og nogle af hendes sidste værker. Galleri Pagter, Adelgade 3, 6000 Kolding. Website: www.galleripagter.dk. Tlf 75 54 09 30.

09.09.10-31.12.10. *Lin Utzon.* Trapholt, Æblehaven 23, 6000 Kolding. Website: www.trapholt.dk.

Middelfart

Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus, Kongebrovej 42, 5500 Middelfart. Tlf 64 41 47 98. Website: www.grimmerhus.dk.

→29.08.10 *Keramisk stoflighed. Gerd Hiort Petersen og Hans Munch Andersen.* Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus.

Gerd Hiort Petersen og Hans Munch Andersen, der begge har afsat i solide håndværks- og kunstuddannelser har siden 1973 haft fælles bolig og værksted på Bornholm. Begge kunstnerne har igennem en lang årrække udstillet deres markante værker utallige steder i ind- og udland. Man vil kunne nyde såvel deres unikaværker som modeller til de mange kirkeudsmykninger, der er blevet til i deres fælles værksted på Bornholm.

Udstillingen *Keramisk Stoflighed* afspejler to meget dynamiske talenter, der igennem et langt samliv har inspireret og suppleret hinanden – og stadig gør det – samtidig med, at deres udtryksmåder er lige så forskellige som solen og månen. Gerd udviklede tidligt sin karakteristiske, rustikke, lidt rå og ret maleriske stentøjsstil, dén der giver mange betragtere af hendes værker associationer til det bornholmske klippelandskab. Hans' foretrukne materiale har karrieren igennem været porcelænsleret, sommetider varieret med det fine, hvide stentøjsler. Han har udviklet sig fra ungdomsårenes pop art-inspirerede skulpturer til de minutiøst farvesnoede skål- og krukkeformer. I dag dukker atter nye skulpturer frem fra hans atelier, der i form og udtryk giver mindelser til popkunsten, idet Hans giver sine udtryk en egen alvor.

→29.08.10 *René Olsen.* Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus.

06.09.10-24.10.10 *Fire nominerede.* Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus. I forbindelse med European Ceramic Context 2010, som afholdes på Bornholm, vises et udvalg af de danske nomineredes værker: Karen Bennicke, Michael Geertsen, Julie Bartholdy og Christin Johansson.

05.09.10-27.02.11 *Lin Utzon.* Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus. I samarbejde med Kunstmuseet Trapholt i Kolding præsenteres Lin Utzons mange kunstneriske udtryksformer.

26.10.10-21.11.10 *Made By Me.* Afgangsudstilling 2010. Danmarks Designskole, Bornholm – Keramik. Website: www.madebyme2010.com. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus.

→31.12.10 *Keramiske Kontraster - præget af kvinder.* Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus. Udstillingen viser de yngre kunstneres værker i denne store samling. Vises i Bikuben Stuerne.

Næstved

→26.09.10 *Royal Copenhagen* på Gavnø. Gavnø slot, Gavnø 2, 4700 Næstved. Website: www.gavnoe.dk. Unikke arbejder og sortimenter fra Den kongelige Porcelænsfabrik, Bing & Grøndahl og Alumina samt form- og modelmateriale fra foråret 2010.

Odense

Keramik-Galleriet, Lotte Blom, Læssøegade 168, 5230 Odense M. Website: www.lotteblom.dk.

→14.08.10 *Mona Vander.* Keramik-Galleriet.

→14.08.10 *Anne-Mette Kidmose.* Keramik-Galleriet.

15.08.10-14.10.10 *Laila Rasmussen.* Keramik-Galleriet.

15.08.10-14.10.10 *Lisbet Bo Hansen.* Keramik-Galleriet.

15.10.10-14.12.10 *Annette Valstrøm.* Keramik-Galleriet.

Randers

→19.08.10 *Simon Maltha - Trofæer og heste.* Galleri Margit Dørflinger, Klostergade 5, 8900 Randers C. Website: www.margitdorflinger.dk.

Reersø

07.08.10-19.09.10 *Værkstedsguldbryllup · Keramikerne Signe og John Northrup.* Reersø Galleriet, Strandvejen 50, Reersø, 4281 Gørlev. Website: www.reersoe-galleriet.dk.

Rø

Bornholms Kunstmuseum, Otto Bruuns Plads 1, Rø, 3760 Gudhjem. Website: www.bornholms-kunstmuseum.dk.

→08.08.10 *Made By Me*. Afgangsudstilling 2010. Danmarks Designskole, Bornholm. Website: www.madebyme2010.com. Bornholms Kunstmuseum.

11.09.10-07.11.10 *European Ceramic Context*. Bornholms Kunstmuseum, Otto Bruuns Plads 1, 3760 Gudhjem. Website: www.bornholms-kunstmuseum.dk.

Rønne

Hjorths Fabrik – Bornholms [arbejdende] Keramikmuseum, Krystalgade 5, 3700 Rønne. Website: www.bornholmsmuseer.dk/hjorths. Tlf 56 95 01 60.

→29.08.10 *Peder Rasmussen*. ... Fra et andet sted. Nye billedvaser og figurer. Hjorths Fabrik.

13.09.10-07.11.10 *Baltic Woodfired* 2010. Hjorths Fabrik.

13.09.10-25.09.10 *Bornholmsk keramik i samarbejde med ACAB*. Galleri Rasch, Nørregade 11-19, 3700 Rønne. Website: www.raschs.dk.

Silkeborg

Silkeborg Kunstnerhus, Nygade 24, 8600 Silkeborg. Website: www.silkeborgkunstnerhus.dk.

Museum Jorn, Gudenåvej 7-9, 8600 Silkeborg. Website: www.museumjorn.dk. Den nye indretning af Silkeborg Kunstmuseum, nu Museum Jorn, giver plads til at vise større dele af museets store Jorn-samling frem. Yderligere er et rum i museets permanente samling dedikeret til samlingen af Jorns keramiske værker, der omfatter skulpturer, fade, vaser og relieffer.

02.10.10-27.10.10 *Helle Bovbjerg og Karen T. Christensen*. Keramik og maleri. Silkeborg Kunstnerhus.

30.10.10-24.11.10 *Mette Gregersen og Jens Chr. Konstrup*. Keramik og glaskunst. Silkeborg Kunstnerhus.

Struer

Galleri Humlum, Oddesundvej 19, 7600 Struer. Website: www.gallerihumlum.dk.

Gimsinghoved Kunst- og kulturcenter, Gimsinghoved 1, 7600 Struer. Website: www.gimsinghoved.dk.

→29.08.10 *Betty Engholm m.fl.* Galleri Humlum.

14.08.10-26.09.10 *Claydies & Rasmus Rokkedal Nielsen*. Gimsinghoved Kunst- og kulturcenter.

05.09.10-03.10.10 *Hans & Birgitte Börjeson*. Galleri Humlum.

Slagelse

→21.08.10 *Keramisk kunst*. Et udvalg af værker fra Internationalt Keramisk Center Guldagergaards

unikke samling. Skælskør Bibliotek, Vestergade 4, 4230 Skælskør.

Svaneke

03.09.10-19.09.10 *Made By Me*. Afgangsudstilling 2010. Danmarks Designskole, Bornholm – keramik. Website: www.madebyme2010.com. Svanekegaarden, Skippergade 6, 3740 Svaneke.

Svendborg

→08.08.10 *Krop*. Lars Calmar, Kasper Holten, Maria Rubinke, Majken Rasmussen og Kai Nielsen. SAK, SAK Kunstbygning, Vestergade 27, 5700 Svendborg. Website: www.sak.dk.

Tistrup

14.08.10-26.09.10 *Sandstøbte Kar* af Bodil Manz. Janus Bygningen fylder 10 år. Janusbygningen, Lærkevej 25, 6862 Tistrup. Website: www.janusbygningen.dk. En af Danmarks markante kunsthåndværkere, er inviteret til en dialog på tværs af generation og kunstnerisk udtryk.

Tønder

→29.08.10 *Jais Nielsen*. Maleri·Keramik·udsmykning. Katalog. Kunstmuseet i Tønder, Kongevej 51, 6270 Tønder. Website: www.museum-sonderjylland.dk. Jais Nielsen var en af de banebrydende kunstnere i begyndelsen af 1900-tallet. Som en af de første tog han de nye franske og italienske strømninger til sig og omsatte dem til et anderledes og meget dynamisk maleri, ligesom han som keramikker viste nye veje i sine arbejder på Den kongelige Porcelænsfabrik.

Varde

→forår 2012 *Liv i ler*. Varde Museum, Kirkepladsen 1, 6800 Varde. Website: www.vardemuseum.dk. Flere religioner beskriver hvordan mennesket blev skabt som en dukke ud af ler, hvori guden indblæste liv og ånde. Derfor opfattes pottemagere i nogle samfund som guddommelige: de skaber liv ud af ler. Gennem årtusinder har pottemagere, keramikere, designere, kunstnere og videnskabsfolk skabt et utal af praktiske og mindre praktiske, pyntelige og diskuterbart pyntelige genstande ud af det selvsamme ler.

Vejen

Vejen Kunstmuseum, Østergade 4, 6600 Vejen. Website: www.vejenkunstmuseum.dk. Tlf 75 36 04 82.

16.10.10-09.01.11 *Bente Skjøttgaard– Relief med korspor*. Kunst langs Hærvejen. Vejen Kunstmuseum.

22.01.11-01.05.11 *Ursula Munch-Petersen – Hærvejsrelief*. Kunst langs Hærvejen. Vejen Kunstmuseum.

28.05.11-13.11.11 *Den moderne form - keramikeren Arne Bang (1901-1983)*. Vejen Kunstmuseum. Udstillingen bliver til som museets bidrag til Trekantom-

rådets Biennale for Kunsthåndværk og Design. Den tager afsæt i museets rige keramiksamling og suppleres med indlån fra samlere, handlende og private hjem. Udstillingen ledsages af den første bog om kunstneren. Med base i Fensmark satsede Arne Bang på at udvikle en stentøjsproduktion af høj kvalitet til overkommelige penge. Hans skåle med riflet mønster og de forenklede former er en del af begrebet Scandinavian Modern.

Møller & Bøgely's keramiske Kunstbrænderi.
[planlagt]. Vejen Kunstmuseum.

Vordingborg

03.09.10-04.10.10 *Tue Poulsen.* Kulturarkaden, Sydhavnsvej 6, 4760 Vordingborg. Webiste: www.vordingborgbibliotekerne.dk.

Aabenraa

14.08.10-12.09.10 *Dyke Johannsen - Maleri & keramik.* BaneGården, Kunst & Kultur, Jernbanegade 2, 6200 Aabenraa. Website: www.banegaarden.dk.
Dyke Johannsen (1933-2009) var én af de store kunstnere i sønderjysk kunsthåndværk. Hans kraftfulde kompositioner og stærke kolorit giver begge udtryksområder deres særpræg - Dyke Johannsens særkende. Farvefelterne står klart adskilt i hans keramik, mens de enkelte billedelementer får en blødere mere åben form i maleriet, ofte med enkelte realistiske træk - dog adskilt af konturlinier. Hvert billedelement har sit liv, der føjes sammen til en helhed i det færdige arbejde.

Aalborg

07.10.10-30.10.10 *Maria Rubinke.* Galerie Wolfsen, Tiendeladen 6, 9000 Aalborg. Website: www.galeriewolfesen.dk.

Udlandet

Sverige

Gustavsberg

Gustavsberg Porslinsmuseum, Odelbergs väg 5, S-134 40 Gustavsberg. Website: www.porslinsmuseum.varmdo.se.

→24.10.10 *Lisa Larson.* Katalog. Isæusrummet. Gustavsberg Porslinsmuseum.

Lisa Larson studerade keramik vid slöjdföreningens skola i Göteborg 1950-1954. Mellan 1954 och 1980 var hon verksam vid Gustavsberg där hon arbetade ihop med Stig Lindberg. Hon har ofta gjort serier med skulpturer, bland annat serierna "All världens barn" (på uppdrag av UNICEF), Lisa Larsons ungar, ABC-kvinnor, Skansen och Lilla zoo. Efter 1981 har hon arbetat som frilans, för bland andra Rosenthal, KF och Åhléns, och är sedan 1991 konstnärlig ledare för Keramikstudion i Gustavsberg. Hon har även skapat ett antal skulpturella fåglar för NK, t.ex. Fågel fenix från 1998.

Vi kommer naturligtvis att visa mängder av hennes folkära serieproducerade små och stora figurer, med hundar, fåglar, lejon, och andra djur, kvinnor, barn och allehanda gubbar, men därutöver också ett generöst urval av hennes unika,

mångfacetterade konstgods - ibland lekfullt eller överdådigt, andra gånger sparsmakat eller klassiskt...

→24.10.10 *Lisas värld.* Fotografier av Thomas Carlgren. Gustavsberg Porslinsmuseum. Thomas Carlgrens porträtt av Lisa Larsons unika skulpturer visades första gången tillsammans med Lisas stengods på Galleri Helle i Stockholm 2008. Nu gör han det igen, denna gång i Galleriet på Gustavsbergs Porslinsmuseum. Här visas Thomas inträngande skulpturporträtt tillsammans med den unika sandgjutna keramiken som Lisa Larson arbetat med de senaste åren.

→??? *Gunnar Wennerberg.* 100-års minnesutställning. Gustavsbergs Porslinsfabrik, Charmottevägen 2, S-134 40 Gustavsberg.

Göteborg

→15.08.10 *Signe Persson-Melin.* Röhsska Museet, Vasagatan 37-39, S-400 15 Göteborg. Website: www.designmuseum.se.

Signe Persson-Melin är en aktiv formgivare, född 1925 och verksam som keramik sedan tonåren. Hon har haft egen verkstad, varit anställd formgivare och undervisat på Konstfack. Röhsska har gjort ett urval ur Signe Persson-Melins livslånga kärlek till leran, utökat med helt nya objekt. Utställningen vill visa hur hennes formspråk är relevant i en postmodernistisk kontext, där formen underkastas funktionen, vilket numera snarare upplevs som ett rent estetiskt värde, av dagens unga publik.

Lerverk, Lilla Kyrkogatan 1, S-411 17 Göteborg. Website: www.lerverk.se.

Sintra, Landvägsgatan 5, S-413 04 Göteborg. Website: www.sintra.o.se.

Höganäs

11.09.10-31.10.10 *Pontus Kjerrman.* Höganäs Museum, Polhemsgatan 1, S-263 37 Höganäs. Website: www.hoganasmuseum.se.

Karlskrona

Porslinsmuseet, Östra Hamngatan 7D, S-371 29 Karlskrona. Website: www.fabas.se.

Lidköping

→15.08.10 *Inger Persson – Poppigt och personligt.* Rörstrand Museum Galleri, Rörstrand Museum, Fabriksgatan 4, S-531 30 Lidköping. Website: www.rorstrand-museum.se.

Inger Persson tog krukmakarkonsten tillbaka till Rörstrand. Rustik, poppig och säker i linjerna hade hon sitt eget keramiska tonfall på porslinsfabriken. Rörstrand Museums första retrospektiva Inger Persson-utställning är en unik exposé av verk från hennes 26 fabriksår - och tiden däremellan. Hon anställdes som konstnär 1959, kom direkt från Konstfack och förde 22 år gammal med sig en varmhjärtad keramisk attityd till fabriken i Lidköping. Hon tillhörde den nya generationen konsthantverkare som ville skapa föremål för ett friare liv, med mindre konventioner och mer humor. Till skillnad från de övriga konstnärerna på Rörstrand satte sig

Inger Persson själv vid drejskivan och arbetade fram prototyper till unikat och ateljéserier där rispig chamottelera mötte emaljglasyrer med handmålade och ristade dekorer.

Inger Persson var internationellt inriktad. Hon hade praktiserat utomlands och arbetade som keramiklärare i Frankrike om somrarna. Där drejade hon också den platta tekanna som var prototypen till "Pop-kannen" som 1968 blev en storsäljande och prisbelönt signaturprodukt för Rörstrand. "Ung, mångsidig, skaparglad" var hon fabriken specialist på keramisk popkonst fram till 1971. Efter ett decennium som lärare och frilansformgivare anställdes hon på nytt i en storsatsning för att höja Rörstrands keramiska status i högkonjunktrens 1980-tal. Hon skapade terriner, tekannor och väldiga skålar med fruktdekorer. På 1990-talet kom popfärgerna tillbaka men med sidenmatta glasyrer.

Lund

Kulturen (Kulturhistoriska Museet), Tegnersplatsen, S-22104 Lund. Website: www.kulturen.com. I Herrehuset kan man se Kulturens stora keramiksamling. Till en början var keramiken tänkt som husgeråd till de olika husen på Kulturen, men samlingen växte, och nu finns såväl kinesiskt porslin från omkring 2000 före Kristus som modern keramik från Gustavsberg.

Ronneby

11.09.10-07.11.10 *Tomas Anagrius – keramik*. Stengodsglöd. Ronneby Kulturcentrum, Kallingevägen 3, S-372 80 Ronneby.

Stockholm

Nationalmuseum, Södra Blasieholmshamnen, Stockholm. Website: www.nationalmuseum.se.

Nordiska museet, Djurgårdsvägen 6-16, S-115 93 Stockholm. Website: www.nordiskamuseet.se.

Östasiatiska Museet, Tyghusplan, Skeppsholmen, S-103 27 Stockholm. Tlf +46 85 195 5750. Website: www.ostasiatiska.se. *Europas fineste samling af kinesisk porcelæn mm. fra Song-, Ming- og Qing-dynastierne.*

Hallwylska museet, Hamngatan 4, S-111 47 Stockholm. Website: www.hallwylskamuseet.se.

23.10.10-14.11.10 *Bara Brunt*. Christin Johansson. blå&knåda, Hornsgatan 26, S-118 20 Stockholm. Website: www.blasknada.com.

30.10.10-21.11.10 *Karin Bengtson*. Kaolin, Hornsgatan 50, S-118 21 Stockholm. Website: www.kaolin.se. Tlf +46 8 644 46 00.

Jag arbetar i lergods. Leran är grov och röd, med tunn engobe och klar eller infärgad glasyr. Jag bygger, drejar och använder tryckformar. Mitt arbete bygger på strävan mot det självklara och lusten till kärlet formen som brukas.

Uppsala

04.09.10→24.11.10 *Upsala-Ekeby Abstrakt*. Uppsala Konstmuseum, Uppsala slott, S-752 37 Uppsala. Website: www.uppsala.se/konstmuseum.

Storbritannien

Aberystwyth

Aberystwyth Arts Centre, Penglais, Aberystwyth, Ceredigion, Wales SY23 3DE.

Bath

Beaux Arts Bath, 12-13 York Street, BA1 1NG Bath. Website: www.beauxartsbath.co.uk.

→28.08.10 *Richard Batterham*. New ceramics. Beaux Arts Bath.

04.09.10-09.10.10 *Jill Fanshawekato*. Beaux Arts Bath.

25.10.10-20.11.10 *Gabriele Koch*. Beaux Arts Bath.

27.11.01-24.12.10 *Jane Muir*. New ceramics. Beaux Arts Bath.

Cardiff Bay

25.09.10-07.11.10 *Teapotters in Cardiff*. 10 potters curated by Geoff Swindell. Craft in the Bay, The Flourish, Lloyd George Avenue, Cardiff Bay, Wales, CF10 4QH.

A teapot is not unusual but some teapots are unusual; we are surrounded by them in all their various forms and guises throughout our lives and wherever we travel. Most people own a teapot or two, if they use one of them it is often a cheap utilitarian object that will stand the rigours of every day use. The other more 'special teapots' are often elevated to glass case status and handed down through families as cherished heirlooms.

Geoffrey Swindell has curated an exhibition of high quality, well designed and superbly executed teapots by the ten most prominent 'special teapot' makers in Britain today. None of these potters make well-worked traditional forms; their works are witty and innovative, pushing boundaries and notions of accepted functional design in ceramics.

Visitors to the exhibition will get an insight into how and why the pots have been made with photographs of working processes and written statements by the potters about their source of inspiration, techniques and why they chose to work in ceramics.

East Molesley

31.08.10-12.09.10 *Anna Lambert ceramics at Hampton Court*. Fountain Gallery, 26 Bridge Road, Hampton Court, East Molesley, Surrey KT8 9HA. Anna will be showing her delightful ceramics with a print-maker - Tessa Pearson, her sister.

Edinburgh

The Scottish Gallery, 16, Dundas Street, Edinburgh EH3 6HZ. Website: www.scottish-gallery.co.uk.

06.08.10-04.09.10 *Julian Stair*. The Scottish Gallery.

04.09.10-25.09.10 *Sasha Wardell in Edinburgh*. Pen Eye Gallery, 34 Abercromby Place, Edinburgh, Scotland, EH3 6QE. Sasha Wardell has been working in bone china since 1982 after completing both undergraduate and postgraduate degrees in ceramics in the UK. These included industrial training periods at L'École Nationale des Arts Decoratifs in Limoges and the design studio at the Royal Doulton factory, Stoke on Trent.

Eton

27.10.10-14.11.10 *Collectable British Ceramics*. StudioGallery JaM eton, 81 High Street, Eton, Windsor SL4 6AF. An exhibition featuring new work by Nancy Baldwin, Ashraf Hanna, Wendy Hoare, Jill Fanshawe Kato, Anna Lambert, John Maltby, Anna Noel, Sarah Noel and Duncan Ross.

Farnham

→18.12.10 *Bernhard Leach · graphic artist*. Craft Study Centre, Farnham Campus, Falkner Road, Farnham, Surrey, GU9 7DS.

Drawing was Bernard Leach's first passion. However, his position in the Modern Crafts Movement as a print-maker and graphic artist whether on paper or expressed through the medium of clay is often overshadowed by his reputation as a potter. This exhibition brings together archives, etchings and drawings and his early ceramics to present a rounded portrait of an eminent artist discovering a life-long interest in and aptitude for ceramics, set in the context of his first love of drawing.

10.09.10-02.10.10 *John Maltby - new ceramic sculpture*. New Ashgate Gallery, Wagon Yard, Lower Church Lane, Downing Street, Farnham, Surrey GU9 7PS. Website: www.newashgate.org.uk.

Hatfield

06.08.10-08.08.10 *Art in Clay*. Hatfield House, Hatfield, Hertfordshire AL9 5NQ. Website: www.hatfield-house.co.uk.

Holmfirth

→30.09.10 *70+ at Seventy - Jim Robison Ceramics*. Booth House gallery, 3 Booth House, Holmfirth, West Yorkshire HD9 2QT. Website: www.boothhousegallery.co.uk.

St. Ives

→31.12.10 *Bernhard Leach – The Dartington Years*. Leach Pottery, Studio & Museum, Higher Stennack, St Ives, Cornwall, TR26 2HE. Website: www.leachpottery.com.

Between 1925 and 1946 the Leach Pottery in St Ives was deeply intertwined, philosophically and financially, with the Dartington Hall community in South Devon. This exhibition looks at the role played by the Elmhirsts of Dartington in the early development of the Leach Pottery and introduces a part of their fine collection of pottery, gathered under the guidance of Bernard Leach and currently held at High Cross House on the Dartington Estate in Totnes, Devon.

Langport

04.09.10-10.11.10 *Potters of Muchelney & Greg Poole*. Muchelney Pottery. Langport, Somerset TA10 0DW. Website: www.johnleachpottery.co.uk. A dedicated exhibition of individual signed pots by John Leach, Nick Rees and Mark Melbourne, along with commissioned original work by Greg Poole illustrating the making process. This exhibition will launch at our next Kiln Opening Day on Saturday 4th September 2010.

Liverpool

Bluecoat Display Centre, College Lane, Liverpool L1 3BX. Website: www.bluecoatdisplaycentre.com.

London

Sir Joseph Hotung Centre for Ceramic Studies, Sir Percival David Collection, Room 95, British Museum, Great Russell Street, London WC1B 3DG. Website: www.britishmuseum.org. [nyåbnet]. Chinese ceramics, by far the most advanced in the world, were made for the imperial court, the domestic market, or for export. Sir Percival David mostly collected objects of imperial quality or of traditional Chinese taste. Within this gallery of almost 1,700 objects are examples of the finest Chinese ceramics in the world, dating from the 3rd to the 20th century. Some are unique creations, while others were mass-produced in batches of several hundred at a time. Technological innovations and the use of regional raw materials mean that Chinese ceramics are visually diverse.

Ceramics Galleries, Victoria & Albert Museum, Cromwell Road, South Kensington, London SW7 2RL. Website: www.vam.ac.uk. [nyåbnet].

Contemporary Applied Arts, CAA Shop, 2 Percy Street, London W1T 1DD. Website: www.caa.org.uk.

[Craft Potters Association], Contemporary Ceramics, 63 Great Russell Street, Bloomsbury, London WC1B 3BF. Website: www.cpaceramics.com. Åbner oktober 2010.

Flow Gallery, 1-5 Needham Road, London W11 2RP. Website: www.flowgallery.co.uk.

Galerie Besson, 15 Royal Arcade, 28 Old Bond Street, London W1S 4SP. Website: www.galeriebesson.co.uk.

Godfrey & Watt, 25 St. Hilda's Road, Harrogate, London HG2 8JX. Website: www.godfreyandwatt.co.uk.

Marsden Woo Gallery, 17-18 Great Sutton Street, London EC1V 0DN. Website: www.marsdenwoo.com.

Harlequin Gallery, 68 Greenwich High Road, London, SE10 8LF. Website: www.studio-pots.com.

Paul Rice Gallery, Tring Avenue 3, Ealing, London, W5 3QA. Tlf/fax +44 20 89 92 41 86. Email: pr@paulrice.co.uk. Open by appointment.

The Anthony Shaw Collection, 11 Billing Place, West Brompton, London SW10 9UW. Website: www.anthonysawcollection.org. Tlf. +44 20 7352 3964. The Anthony Shaw Collection is open to the public by appointment.

→21.08.10 Ceramics by Sara Moorhouse, Paul Scott & Ruthanne Tudball. Contemporary Applied Arts.

27.08.10-02.10.10 Emanuel Cooper. Contemporary Applied Arts.

15.09.10-07.10.10 *Ryoji Koie – Work from St. Ives*. Galerie Besson.

13.10.10-13.11.10 *Ken Mihara & Shihoko Fukomoto*. Ceramics and Indigo-dyed Textiles. Galerie Besson.

17.11.10-22.12.10 *Elizabeth Raeburn*. Galerie Besson.

→03.04.11 *Richard Slee*. From Utility to Futility. Room 146. Victoria & Albert Museum. A graduate in Ceramics at the Central School of Art and Design London in the 1960s, Richard Slee has since become a renowned British artist with an international reputation. While Slee's primary medium remains ceramics, he has ventured into other materials, processes, and subject matter and it is anticipated that these new pieces will explore his recurrent themes of DIY, the handmade, model-making, scale and ridicule with characteristic irony.

April 2011-juli 2011 *The Cult of Beauty*. The Aesthetic Movement in Britain 1860-1900. Victoria & Albert Museum.

Norwich

→29.08.10 *Unearthed*. Sainsbury Centre for Visual Arts, University of East Anglia, Norwich NR4 7TJ. Website: www.scva.org.uk. This exhibition brings together prehistoric ceramic figurines from the Balkans and Japan for the first time. Over 100 figurines from Albania, Macedonia, Japan, Romania and the UK are on display. These include ornate Jomon figurines (known as dogu) from the Robert and Lisa Sainsbury Collection.

Oldham

→14.11.10 *Fired Up*. Ceramics and meaning. Gallery Oldham, Cultural Quarter, Greaves Street, Oldham OL1 1AL. Website: www.galleryoldham.org.uk. Offering an alternative perspective on contemporary ceramics, this exhibition brings together the work of some of today's most exciting potters whose work lies within the realms of political, social and cultural statement. Challenging themes are interpreted and conveyed using a range of ceramic media. Topics include violence, domestic and global conflict, social injustice, government and politics, media manipulation and human rights.

The exhibition is intended to portray ceramics in less conventional terms, inviting the viewer to spend time reflecting on their meanings and making sense of some of the larger

issues behind the work on display. Curated by ceramicist Peter Lewis, the exhibition includes work by Peter Lewis, Stephen Dixon, Claudia Clare and Paul Scott.

Paisley

→15.10.10 *Connections Through Clay: the People Behind the Pottery*. Paisley Museum and Art Galleries, High Street Paisley, Paisley, Renfrewshire PA1 2BA. Website: www.renfrewshire.gov.uk.

An exhibition of 20th Century Studio ceramics including works from ceramicists such as Bernard Leach, Lucie Rie, Hans Coper, Elizabeth Fritsch, Alex Leckie, David Cohen, Tony Franks and Bill McNamara. Connections Through Clay highlights the relationships between British ceramicists over the last century and their influence in producing an innovative evolution of style.

Ruthin

Ruthin Craft Centre, The Centre of the Applied Arts, Park Road, Ruthin, Denbigshire LL15 1BB. Website: www.ruthincraftcentre.org.uk.

Rutland

Goldmark Gallery, 14 Orange Street, Uppingham, Rutland LE15 9SQ. Website: www.modernpots.com.

Sleaford

01.10.10-31.10.10 *Major Retrospective – Peter Moss*. Hub Centre for Craft, Design and Making, Navigation Wharf, Carre Street, Sleaford, Lincolnshire NG34 7TW. Peter Moss is presently collecting examples of work completed over the last 50 years.

Stoke-on-Trent

→26.09.10 *Emma Bridgewater Spot On for 25 years*. The Potteries Museum and Art Gallery, Bethesda Street, Hanley, Stoke-on-Trent, Staffordshire ST1 3DW. Website: www.stokemuseums.org.uk.

Swansea

13.11.09-09.01.11 *Smile, with ceramic art*. Mission Gallery, Gloucester Place, Maritime Quarter, Swansea, Wales SA1 1TY. This exhibition by 13 contemporary makers selected by Mary La Trobe-Bateman invites a response - perhaps a smile of surprise, perhaps a recognition of charm, sometimes a wry acknowledgment. The response is not necessarily immediate - many of the pieces need time to be looked at, they invite attention to their detail and an interpretation of their message.

Upton Bishop

10.09.10-19.09.10 *Mick Casson retrospective & book launch*. Wobage Makers Gallery, Wobage Farm Craft Workshops, Crow Hill, Upton Bishop, Near Ross-on-Wye, Herefordshire HR9 7QP. Website: www.workshops-at-wobage.co.uk.

Worcester

Gallery at Bevere, Bevere Lane, Worcester WR3 7RQ. Website: www.beverevivis.com.

Tyskland

Die Porzellanstrasse: www.porzellanstrasse.de.

Et markedsføringsfælleskab for de mange keramiske museer og virksomheder i det nordlige Bayern. På dets website kan man bestille brochurer om rute, museer og virksomheder samt andre seværdigheder, overnatningsmuligheder mv.

Die Porzellanstraße durchzieht auf einer Länge von 550 km den gesamten nordostbayerischen Raum. Rund 80 Prozent des deutschen Porzellans werden zwischen dem nördlichsten Punkt Tettau (Frankenwald) und dem südlichsten Zipfel bei Vohenstrauß (Oberpfälzer Wald) hergestellt.

Meissen - 300 år - 2010

Porzellan-Manufaktur Meissen kan i 2010 fejre 300-året for sin grundlæggelse, hvilket selvfølgelig først og fremmest markeres med store udstillinger i Meissen og Dresden udover Bamberg, Berlin, Hohenberg, Köln og Selb samt sikkert flere andre steder i Tyskland, så hvis man vil se Meissen-porcelæn af høj kvalitet, så er det i år og meget snart.

Thüringen - 250 Jahre Porzellanland - 2010

www.porzellan-thueringen.de. Se tillige

www.thueringer-porzellanstrasse.de.

Thüringen fejrer i 2010 „250 Jahre Porzellanland Thüringen“. Porzellan-manufaktur Meissen blev oprettet i 1710, mens først i 1760 lykkedes det at fremstille porcelæn i Thüringen, hvad museerne i Thüringen fra april til oktober 2010 markerer med en lang række større eller mindre udstillinger.

Porzellan wurde gleich mehrmals entdeckt: im China des Altertums, im Kurfürstentum Sachsen am Hofe Augusts des Starken und - unabhängig davon - in den Thüringer Wäldern durch Georg Friedrich Macheleid. Er gründete 1760 in Sitzendorf eine Porzellanmanufaktur und verlegte diese zwei Jahre später nach Volkstedt in die Nähe der schwarzburgischen Residenzstadt Rudolstadt.

Doch nahm das Thüringer Porzellan eine andere Entwicklung als am sächsischen Hof. Nachdem das 'Arkanum', das Rezept zur Herstellung von Porzellan, in Thüringen bekannt war, gründeten sich an vielen Orten Manufakturen. Einige suchten nach dem Vorbild Meissens die Nähe zu fürstlichen Höfen und schufen Kunstwerke aus Porzellan. Die anderen Manufakturen aber entdeckten Neuland und erschlossen sich einen viel größeren Markt. Porzellan wurde zur Zierde der Bürgerstuben.

Die starke Konkurrenz untereinander und die inzwischen aufkommenden Porzellane aus Franken, Böhmen und Schlesien zwangen zu Qualität und innovativer Gestaltung. Dieses Konzept ging auf. Im 19. Jahrhundert kam zeitweise 60 Prozent der gesamten deutschen Porzellanproduktion aus Thüringen. Thüringer Porzellan war hochwertige Massenware und erschwinglich für jedermann.

Arnstadt

Schloßmuseum Neues Palais, Schlossplatz 1, D-99310 Arnstadt. Website: www.kulturbetrieb.arnstadt.de.

Dauerausstellung. Noch zu Lebzeiten des Fürstenpaares - und darüber hinaus - diente das Arnstädter Palais der Bewahrung der fürstlichen Kunstsammlungen, welche den Grundstock des Arnstädter Museumsbestandes bilden. Dabei ist insbesondere die Porzellansammlung Fürst Günthers I. erwähnenswert, deren größter Teil bis zum heutigen Tage in einem Porzellan- und Spiegelkabinett an originale Platze zu bewundern ist. Insgesamt ca. 1000 chinesische und japanische Porzellane, überwiegend aus der Zeit um 1700, werden hier auf insgesamt 763 blattähnlichen Konsolen präsentiert. Ergänzend sind in der übrigen Ausstellung Meißner Porzellane (1. Hälfte 18. Jh.), ebenfalls auf Fürst Günther I. als Sammler zurückzuführen, zu besichtigen.

Bad Homburg

→15.08.10 *Young-Jae Lee*. Formen aus der Erde.

Katalog. Sinclair Haus, Löwengasse 15, Eingang Dorotheenstraße, D-61348 Bad Homburg v. d.

Höhe. Website: www.altana-kulturstiftung.de.

Die koreanische Keramikerin Young-Jae Lee inszeniert im Sinclair-Haus ihre Schalen und Gefäße auf ungewöhnliche Weise: einzeln, in Gruppen, auf dem Boden oder auf Sockeln stehend, schafft die Künstlerin Räume von eindrucksvoller, meditativer Atmosphäre. Jede der Schalen steht zunächst für sich, aus dem Nebeneinander der vielen Schalen entwickelt sich ein Dialog zwischen dem einzelnen Objekt und der Gruppe. Die Anordnung der Gefäße, ihre unterschiedlichen Größen und Farben und das Spiel von Licht und Schatten rhythmisieren den Raum in unaufdringlicher, aber deutlicher Weise. Aus dem Bestand der ALTANA Kunstsammlung zum Thema „Natur“ hat die Künstlerin zudem Werke von Georg Baselitz, Per Kirkeby, Joan Hernández Pijuan u.a. ausgewählt, die sie in eine spannungsvolle Beziehung zu ihren Keramiken setzt. Einige Raumszenierungen sind dabei durch den Einklang von Kunstwerken und Gefäßen geprägt, andere bestechen durch kontrastreiche Gegenüberstellungen.

Jede Schale und jede Vase ist von Young-Jae Lee handgefertigt. Es geht ihr in der Installation um ihre Form, ihre Farbe, ihr Volumen und ihre Kontur. Ihr Interesse gilt nicht der Erfindung neuer Formen, sondern den Variationsmöglichkeiten eines einzigen Formtyps, die sich durch minimale Abänderungen der Proportionen ergeben. Ihr Credo lautet „Es ist wichtiger, Qualität zu erhalten, als jeden Tag Innovationen zu schaffen“. In dieser Begrenzung findet sie zu einer unerschöpflichen Vielfalt.

Bamberg

→17.10.10 *Im Fokus: 300 Jahre Meissen*. Glanzstücke der Sammlung Ludwig Bamberg. Sammlung Ludwig Bamberg, Altes Rathaus, Obere Brücke 1, D-96047 Bamberg. Website: www.bamberg.de/museum. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

Berlin

Bröhan-Museum, Landesmuseum für Jugendstil, Art Deco und Funktionalismus (1889-1939), Schlossstrasse 1a, D-14059 Berlin-Charlottenburg. Website: www.broehan-museum.de.

Keramik-Museum Berlin, Schustehrusstraße 13, D-10585 Berlin-Charlottenburg. Website: www.keramik-museum-berlin.de.

→16.08.10 *Siegfried Möller [1896-1970] und Schüler*. Keramik-Museum Berlin.

→29.08.10 *Zauber der Zerbrechlichkeit. Meisterwerke europäischer Porzellankunst/The Fascination of Fragility. Masterpieces of European Porcelain*. Bogudgivelse. Ephraim Palais, Poststraße 16, D-10178 Berlin. Website: www.stadtmuseum.de. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

→20.09.10 *Rudold Kaiser 1910-1980*. Keramik-Museum Berlin.

→03.10.10 *Zum 300. Geburtstag. Merci Meissen*. Jugendstil- und Art Deco-Porzellan Kabinett-ausstellung. Bröhan-Museum.

In der ca. 60 Objekte umfassenden Schau aus eigenem Bestand wird speziell die Zeit des Jugendstil und Art Deco in Meissen gewürdigt. Die Kabinettausstellung wird in der Dauerausstellung durch weitere Arbeiten der bedeutendsten Porzellan-Manufakturen dieser Epoche ergänzt, so dass das Bröhan-Museum im „Porzellanjahr“ 2010 einen umfangreichen Überblick über die Porzellankunst zwischen 1900 und den 1930er Jahren zeigen kann.

Die Erfolgsgeschichte des „weißen Goldes“ in der westlichen Welt begann mit der Erfindung des europäischen Hartporzellans in Meissen und Dresden durch Johann Friedrich Böttger (1682-1719) und Ehrenfried Walther von Tschirnhaus (1651-1708) sowie der Gründung der ersten Porzellan-Manufaktur 1710 auf der Albrechtsburg in Meissen. Porzellane aus Meissen wurden zu begehrten Luxusobjekten und viele Porzellanhersteller versuchten, Stil und Techniken der sächsischen Manufaktur nachzuahmen. Die für den Jugendstil typische organische Formensprache zeigte sich auch in den Meissener Servicen und Vasen. Gefäßformen und Dekoration wurden dabei in Bezug zueinander gebracht, wobei Anregungen aus dem ostasiatischen Raum umgesetzt wurden. Nach 1904 entstand vor allem im Bereich der figürlichen Plastik Beachtliches im neuen Stil, wie beispielsweise die Modedamen von Konrad Hentschel und Theodor Eichler oder die Tierfiguren von Paul Walther und Otto Pilz belegen. Es kam auch verstärkt zur Zusammenarbeit mit bedeutenden externen Entwerfern wie Henry van de Velde oder Richard Riemerschmid.

In den 1920er Jahren setzte man die Kooperation mit namhaften Künstlerpersönlichkeiten wie Ernst Barlach, Gerhard Marcks oder Max Esser fort. Die prägende Persönlichkeit innerhalb der Manufaktur in dieser Zeit war jedoch der Diplom-Ingenieur Max Adolf Pfeiffer (1875-1957), der 1918 die Leitung übernahm. In der so genannten „Pfeifferzeit“ wurde die spezielle Marke der gekreuzten Schwerter mit dem Punkt zwischen den Schwerterstippen verwendet (1924-1934). Kennzeichnend für diese Phase war eine geschickte Verbindung von künstlerischen und wirtschaftlichen Interessen. Vor allem die außergewöhnlichen Ent-

würfe des Porzellanbildners Paul Scheurich hoben die Meissener

→01.11.10 *Keramik aus Thüringen*. Töpferregionen in Deutschland 4. Keramik-Museum Berlin. Gezeigt werden Beispiele von Thüringer Keramik des 20. Jahrhunderts - vornehmlich aus der Sammlung des KMB.

Bürgel

Keramik-Museum Bürgel, Am Kirchplatz 2, D-07616 Bürgel. Website: www.keramik-museum-buergel.de.

→31.10.10 *Die Werkstatt Reichmann*. Töpferspuren in Bürgel 3. Keramik-Museum Bürgel.

Im Jahr 1900 wagte Albin Reichmann in einer für die handwerkliche Töpferei nicht einfachen Zeit den Schritt in die Selbstständigkeit. In der heute noch am ursprünglichen Ort zu findenden Familientöpferei wird nunmehr in fünfter Generation Keramik hergestellt. Anfänglich noch als eine der traditionellen Steinzeug- und Geschirrtöpfereien betrieben, wandelte sich über die Jahre das Profil. Frühe Laufglasuren, die so genannte Steinmalerei und farbenfrohe Malhörnchen-Dekore gehören ebenso dazu wie die in den 1950er Jahren aufkommende Blauweiß-Keramik.

Die Werkstatt Reichmann war einer jener Betriebe, die dem beliebten Dekor „Blaue Engobe mit weißen Punkten“ zum Durchbruch verhalfen und damit der Bürgeler Keramik ein neues, bis heute prägendes Image verschafften. Die Ausstellung gibt einen Überblick über die Entwicklung der Werkstatt und ihrer Produkte. Dabei ist das „Bürgeler Blauweiß“ nicht nur in vielen Varianten erlebbar, sondern die 110jährige Geschichte der Töpferei birgt auch für Kenner so manche Überraschung. Hier bieten die außerordentliche Vielfalt der von Martha Reichmann entwickelten Malhörnchen-Dekore oder die elegante Zierkeramik mit einfarbigen Mattglasuren aus den sechziger Jahren unerwartete Augenerlebnisse.

13.11.10-13.03.11 *Ulli Wittich-Großkurth – Retrospektive*. Keramik-Museum Bürgel.

Chemnitz

→22.08.10 *Im „Modernen Stil“*. Die Porzellan-Manufaktur Burgau. Ferdinand Selle & Henry van de Velde 1901-1915. [Wanderausstellung]. Villa Esche, Parkstrasse 58, D-09120 Chemnitz. Website: www.villaesche.de.

Coburg

Coburg - Drehscheibe für Thüringer Porzellan. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Staatsarchiv Coburg, Herrngasse 11, D-96450 Coburg. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

Deidesheim

04.09.10-26.09.10 Lotte Reimers · Archiv-Atelier · Ausstellung, Stadtmauergasse 17, D-67146 Deidesheim. Website: www.lottereimers.de.

Dresden

Porzellansammlung, Zwinger, D-01067 Dresden.
Website: www.skd-dresden.de.

→29.08.10 *Triumph der blauen Schwerter. Meißner Porzellan für Adel und Bürgertum 1710 bis 1815/Triumph of the Blue Swords. Meissen Porcelain for Aristocracy and Bourgeoisie from 1710 to 1815.* Bogudgivelse. Japanisches Palais, Palaisplatz 11, Staatlichen Kunstsammlungen Dresden, D-01067 Dresden. Website: www.skd-dresden.de.
[Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

Düsseldorf

Hetjens-Museum, Deutsches Keramikmuseum, Palais Nesselrode, Schulstrasse 4, D-40213 Düsseldorf. Tlf +49 211 89 94 210. Website: www.duesseldorf.de/hetjens.

→12.09.10 *Zsolnay - Ungarische Seele, orientalischer Glanz.* Die manufaktur Zsolnay, Pécs. Hetjens-Museum.

Im Jahr 1865 übernahm Vilmos Zsolnay (1818-1900) die zwölf Jahre zuvor von seinem Vater Miklós (1800-1880) gegründete Keramikmanufaktur in Pécs (Fünfkirchen). Der allgemeine wirtschaftliche Erfolg und die damit einhergehende rasche industrielle Entwicklung begünstigten die ehrgeizigen Ziele des neuen Inhabers, der sogleich in die betriebswirtschaftliche wie technologische Entwicklung der Manufaktur investierte. Die Berührungspunkte mit der Kunst des Orients, die unter dem Begriff "Orientalismus" eine der wichtigsten Strömungen in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts zusammenfasst, ebenso wie der Glaube an den orientalischen Ursprung führten in Ungarn zu einer eingehenden Auseinandersetzung mit den Originalen aus Persien und der Türkei. 1895 glückte der Manufaktur Pécs sogar die Erfindung einer Lüsterernte, der Eosin-Glasur, mit der man nun den irisierenden Glanz orientalischer Keramik nachzuahmen wusste.

Die Weltausstellung in Paris im Jahr 1900 bildete die internationale Bühne, auf der die Keramikfabrik aus Pécs als größte Keramikmanufaktur der k.u.k.-Monarchie mit ihren künstlerischen Erzeugnissen größte Anerkennung erhielt. Neben chinesischen Glasuren, Tiefstichkeramik der Bronzezeit, präkolumbischen, persischen und osmanischen Formen und Motiven sowie ungarischer Bauernkunst bildeten schließlich auch römische und ägyptische Gefäße wichtige Inspirationsquellen für die Gestaltung der Keramik des Art Déco.

Die Ausstellung im Hetjens-Museum wird die Blütezeit der berühmten Keramikfabrik Zsolnay in der Zeit von 1865 bis 1922 vorstellen, die eine überraschende Vielfalt der Formen und Glasuren aufweist.

19.08.10-21.11.10 *Tempel, Burgen & Paläste - Architektur auf Keramik.* Hetjens-Museum.

Eckernförde

10.10.10-14.11.10 *Susanne Kallenbach · Keramik / Birgit Brab · Grafik.* Museum Eckernförde, Rathausmarkt 8, D-24340 Eckernförde. Website: www.eckernfoerde.net/museum.

Edenkoben

Sammlung Hinder|Reimers, Schloss Villa Ludwigs-höhe, Villastraße, D-67480 Edenkoben. Website: www.keramik-sammlung.de. Besichtigung und Führung nach Vereinbarung.

Eisfeld

→12.09.10 *Thüringer Porzellankunst aus Lichte – Firma Gebr. Heubach und ihre Erzeugnisse.* 250 Jahre Thüringer Porzellan. Museum Otto Ludwig, Schloß Eisfeld, Markt 2, D-98673 Eisfeld. Website: www.stadt-eisfeld.de. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

Erfurt

05.12.10-27.02.11 *Weißes Gold für Jedermann · Die Porzellanmanufaktur Reichenbach.* 250 Jahre Thüringer Porzellan. Museum für Thüringer Volkskunde Erfurt, Juri-Gagarin-Ring 140a, D-99084 Erfurt. Website: www.volkskudemuseum-erfurt.de. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

Die Sammlung Kämmerer. Schaudepot im Benary-Speicher, Brühler Straße 37, D-99084 Erfurt. Im Benary-Speicher (Schaudepot der Museen der Stadt Erfurt) sind Porzellane der Manufakturen Volkstedt und Ilmenau (u.a. Nachlass Christian Nonne) zu sehen.

Eisenach

18.04.10→Dauerausstellung. *Porzellan zwischen Okzident und Orient: Die Erfindung des Weißen Goldes in Thüringen in der Epoche des Rokoko - Schätze aus der Porzellansammlung des Thüringer Museums.* 250 Jahre Thüringer Porzellan. Stadtschloss, Markt 24, D-99817 Eisenach. Website: www.eisenach.de. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

→31.08.10 *Ansichtenporzellane aus dem Fundus des Thüringer Museums.* 250 Jahre Thüringer Porzellan. Stadtschloss Eisenach. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

Frechen

Stiftung Keramion - Zentrum für moderne + historische Keramik, Bonnstrasse 12, D-50226 Frechen. Website: www.keramion.de. Tlf +49 22 34 69 76 90.

→29.08.10 *Plastische Malerei - Keramische Arbeiten von Monika Otto.* Keramion. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

→09.01.11 *Regenbogen*. Keramion. Rot, Orange, Gelb, Grün, Blau bis Violett so leuchten die Farben im Regenbogen. Und ebenso leuchten viele Keramiken. Die Ausstellung ordnet Unikatteramik aus dem eigenen Bestand nach farbigen Kriterien und deckt das gesamte Farbspektrum ab. Neben der Schönheit und Intensität der Oberflächengestaltung bestechen die formale Vielfalt und Verschiedenartigkeit der keramischen Objekte.

19.09.10-09.01.11 *Mengen und Teile - Doris Frohnapfel*. Keramion. Die Kölner Künstlerin Doris Frohnapfel (*1959) beschäftigt sich in ihrer künstlerischen Installation mit zahlreichen und vielfältigen Scherbenartefakten der Frechener historischen Keramik. Frohnapfels künstlerischer Ansatz offenbart ein typisch europäisches Geschichtsbewusstsein, das vom Wissen um die Eingebundenheit in eine Entwicklung geprägt ist.

Frohnapfels Werk schärft das skeptische Bewusstsein dafür, wie viele vergangene Zustände in einer augenblicklichen Erscheinung vorhanden und eventuell noch weiterhin wirksam sind. Was ist prima vista lesbar, was sollte gründlicher hinterfragt werden? Der Zusammenhang von Erinnerungsfähigkeit und Vorstellungsvermögen ist gesellschaftlich immer wieder relevant: Die Verdrängung, die Verweigerung, zu erinnern, behindert auch unsere Fähigkeit zur Imagination und zu positiven Visionen.

Fürstenberg

Das Museum im Schloss, [Porzellanmanufaktur Fürstenberg], Meibrexener Straße 2, D-37699 Fürstenberg/Weser. Website: www.fuerstenberg-porzellan.com.

→15.08.10 *300 years of porcelain in Europa - 263 years of porcelain at Fürstenberg*. Porzellanmanufaktur Fürstenberg. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

→20.09.10 *The hot three – 300 years of coffee, tea and chocolate in northern Germany*. Katalog. Porzellanmanufaktur Fürstenberg. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

22.08.10-14.11.10 *Sweet chestnuts – hot and tasty. Chestnut pots made from porcelain and other ceramics*. Katalog. Porzellanmanufaktur Fürstenberg. Since ancient times, sweet chestnuts have been enjoyed both as a side dish and as a sweet dessert delicacy. Porcelain makers in the 18th century developed special baskets and pots with sophisticated designs and paintings for serving these hot tree fruits. For the first time in a dedicated show, the exhibition presents these sometimes very rare pieces of porcelain and ceramic art.

05.09.10-13.02.11 *Clay sculptures by Eva Sabine Kunz*. Porzellanmanufaktur Fürstenberg. The metre-high ceramic sculptures by Sabine Kunz are reminiscent of prehistoric giant plants.

20.11.10-30.04.11 *Sammellust* (A passion for collecting) – the most beautiful Fürstenberg porcelain from private collections. Katalog. Porzellanmanufaktur Fürstenberg. Many private collections hold many a true treasure. This showcase exhibition will be presenting a series of interesting and rare porcelain pieces representing Porzellanmanufaktur Fürstenberg's work through the ages to the public for the first time. - An exhibition organised in cooperation with the Freundeskreis Fürstenberger Porzellan.

Gera

→19.09.10 *Jutta Albert - Porzellan vom Gefäß zur Skulptur*. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Museum für Angewandte Kunst Gera, Ferbersches Haus, Greizer Strasse 37, D-07545 Gera. Website: www.gera.de. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

Gotha

→05.09.10 *Schrecklich viele Tassen ...* Gothaer Porzellan des 19. Jahrhunderts. 250 Jahre Porzellanland Thüringen. Schlossmuseum, Schloss Friedenstein, D-99867 Gotha. Website: www.stiftungfriedenstein.de. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

Greiz

→26.09.10 *Porzellan aus Fraureuth - das weiße Gold der Reussen*. Fraureuther Porzellan des 19. und 20. Jahrhunderts. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Museen der Schloss- und Residenzstadt Greiz, Unteres Schloss, Burgplatz 12, D-07973 Greiz. Website: www.greiz.de.

Neben der Dauerausstellung zur Geschichte des kleinen Fürstentums Reuß älterer Linie ist auch die Wirtschaftsgeschichte und Einzigartigkeit des Fraureuther Porzellans in den historischen Räumlichkeiten zu erleben. Fraureuth mit seiner Porzellanmanufaktur gehörte bis 1918 zum souveränen Fürstentum Reuß älterer Linie mit der Haupt- und Residenzstadt Greiz.

1865 kam es zur Gründung der Manufaktur durch Foedisch und Römer. Eine gute Geschäftsführung und die Gewinnung von namhaften Modelleuren verhalfen der Fraureuther Porzellanfabrik zu einem exzellenten Ruf, nicht nur in der Region, in Deutschland und Europa. Sogar auf dem amerikanischen Kontinent schätzte man Fraureuther Erzeugnisse.

Nach der Jahrhundertwende erwarb das Fraureuther Unternehmen die Fabrikationsstätten in Lichte und Wallendorf. In Dresden wurde eine Kunstabteilung gegründet. Obwohl selbst nach dem 1. Weltkrieg die Nachfrage an Fraureuther Porzellan nichts zu wünschen übrig ließ, zeichnete sich nach unausgereiften Modernisierungen, Fehlspekulationen und der schlechten wirtschaftspolitischen Entwicklungen der allmähliche, aber unaufhaltsame Niedergang des Unternehmens ab. 1926 wurde Konkurs angemeldet.

Mit der Sonderausstellung wird die Bedeutung der Fraureuther Porzellanfabrik wieder in den Blickpunkt des öffentlichen Interesses gerückt. Die Vielzahl der Ausstellungsstücke illustriert eindrucksvoll die breitgefächerte

Produktpalette und die hohe Qualität des Fraureuther Porzellans.

Halle

Forum für zeitgenössische Keramik, Neue Residenz, Domstrasse 5, D-06108 Halle. Website: www.forum-fuer-zeitgenoessische-keramik.de.

26.09.10-06.02.11 *Das Bild der Stadt auf Porzellan.*

Halle en miniature. Stiftung Moritzburg – Kunstmuseum des Landes Sachsen-Anhalt, Friedemann-Bach-Platz 5, D-06108 Halle (Saale). Website: www.kunstmuseum-moritzburg.de.

Stadtansichten auf Porzellan, Glas und Keramik waren im 19. Jahrhundert beliebte Souvenirs. In minutiösen Bildern hielten anonyme Künstler auf Tassen, Pfeifen, Vasen oder Bechern wichtige Bauten der Stadt Halle fest, den Marktplatz, die Burg Giebichenstein, das Wittekindbad, das Waisenhaus der Franckeschen Stiftungen oder die Universität. Den Kern der Ausstellung bildet die Sammlung Hans Stula aus Hannover.

Hameln

Keramik Galerie Faita, Alte Marktstrasse 45, D-31785 Hameln. Website: www.keramik-galerie-faita.de.

Heidelberg

→29.08.10 *Sandy Brown.* Galerie Marianne Heller, Friedrich-Ebert-Anlage 2, Im Stadtgarten, D-69117 Heidelberg. Website: www.galerie-heller.de.

Hohenberg an der Eger

→02.11.10 *Königstraum und Massenware.* 300 Jahre europäisches Porzellan. Porzellanikon Selb und Hohenberg a.d. Eger. Website: www.koenigstraumundmassenware.org. [Se Selb]. Porzellanikon Hohenberg, Deutsches Porzellanmuseum, Freundschaft 2, D-95691 Hohenberg/Eger. Website: www.porzellanikon.org. Tlf +49 9233 7722 01.

Höchstadt

→30.09.10 Museum Deutscher Fayencen, Herzogin-Anna-Strasse 52, D- 89420 Höchstadt/ Donau. Website: www.schloss-hoechstaedt.de. [Nyt museum - Lukket oktober-marts]. [Se omtale i *keramiske noter 31/2010*].

Höhr-Grenzhausen

16.05.10→ *Keramik aus Finnland.* Keramikmuseum Westerwald, Linden-strasse 13, D-56203 Höhr-Grenzhausen. Website: www.keramikmuseum.de. 10 bekannte KeramikKünstler und Künstlerinnen aus Finnland haben sich in der Helsinki-Gruppe formiert und unter dem Titel „Schneemann“ gemeinsam ausgestellt.

Ilmenau

→31.10.10 *Ilmenauer Porzellan und Thüringer Unternehmergeist.* 250 Jahre Thüringer Porzellan. GoetheStadtMuseum Ilmenau, Markt 1, D-98693

Ilmenau. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

Jena

→01.08.10 *Die Erzeugnisse der „Porzellanmanufaktur Burgau a. d. Saale Ferdinand Selle“.* 250 Jahre Thüringer Porzellan. Stadtmuseum Jena, Markt 7, D-07743 Jena. Website: www.stadtmuseum.jena.de. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

Kellinghusen

14.08.10-15.08.10 kl 10.00-18.00 *Töpfermarkt.* D-25548 Kellinghusen. Website: www.kellinghusen.de. Seit 1987 präsentieren jedes Jahr 60 Keramiker aus ganz Deutschland ihre Arbeiten auf dem Oberen Marktplatz und in der Fußgängerzone. Damit eine gleich bleibende Qualität gewährleistet ist, sichtet eine Fachjury die Bewerbungen der Keramiker und lädt nur die Besten nach Kellinghusen ein. Mit dabei sind auch immer Keramiker eines Gastlandes.

→29.08.10 *Formfamilien – Die Keramikerin Barbara Stehr.* Katalog. Museum Kellinghusen, Hauptstrasse 18, D-25548 Kellinghusen. Website: www.kellinghusen.de. Barbara Stehr ist seit vielen Jahren Mitglied der Fachjury, die unter den zahlreichen Bewerbern die Teilnehmer für den Töpfermarkt auswählt.

Die Ausstellung zeigt einen Querschnitt durch ihre keramischen Arbeiten, die bis in die frühen 1960er Jahre zurückreichen. Dabei wird deutlich, dass die Künstlerin auf drei ganz unterschiedlichen Wirkungsfeldern Herausragendes geleistet hat: Sowohl als Gefäßkeramikerin in der eigenen Werkstatt wie auch als Designerin in der keramischen Industrie und darüber hinaus als Lehrende in dem von ihr aufgebauten Institut für Künstlerische Keramik in Höhr-Grenzhausen hat Barbara Stehr ein umfangreiches Werk geschaffen, das eine ebenso konsequente wie fruchtbare Entwicklung aufweist.

Köln

Juni/Juli 2010 *Jan Kollwitz - Japanische Keramik.* Käthe Kollwitz Museum Köln, Neumarkt 18-24, D-50667 Köln. Website: www.kollwitz.de. Jan Kollwitz, Urenkel von Käthe Kollwitz, stellt seiner Werkstatt Keramiken in einer traditionellen, äußerst komplexen japanischen Technik. Zarte Schalen für Ikebana stehen neben kraftvollen, asymmetrischen Gefäßen und Bodenvasen der Echizen-Tradition. Farben und Glanz entstehen während des vier Tage dauernden Brandes im originalen Anagama-Holzbrennofen.

Museum für Angewandte Kunst, An der Rechtschule, D-50667 Köln. Website: www.museenkoeln.de.

Museum für Ostasiatische Kunst, Universitätsstraße 100, D-50674 Köln. Website: www.museenkoeln.de.

Königswinter-Heisterbacherrott

→29.08.10 *80 Jahre Porzellanproduktion im niederschlesischen Tiefenfurt (1865-1945).* Haus Schlesien, Dollendorfer Straße 412, D-53639 Königswinter-Heisterbacherrott.

Lauscha

→29.08.10 *Beinglas als Porzellanersatz und Vorläufer der Porzellanfertigung in Thüringen*. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Museum für Glaskunst Lauscha, Oberlandstraße 10, D-98724 Lauscha. Website: www.Glasmuseum.Lauscha.de.

Leipzig

Grassi Museum für Angewandte Kunst, Johannisplatz 5-11, D-04103 Leipzig. Website: www.grassimuseum.de.

Leuchtenburg

→31.11.10 *Nackt in Kaolin*. Barocke und moderne Tischkultur und Foto-Akt-installation. Museum Leuchtenburg, Dorfstrasse 100, D-07768 Seitenroda. Website: www.leuchtenburg.de. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

Ludwigsburg

Keramikmuseum des Württembergischen Landesmuseum, Schloss Ludwigsburg, Schlossstrasse 30, D-71634 Ludwigsburg [ved Stuttgart]. Website: www.schloss-ludwigsburg.de.
Das Württembergische Landesmuseum Stuttgart stellt seine umfangreiche und bedeutende Porzellan-, Fayence- und Keramiksammlung im Ludwigsburger Schloss aus: Auf mehr als 2000 m² im Obergeschoss des Neuen Corps de Logis werden Gebrauchs- und Kunstobjekte aus fünf Jahrhunderten vom mittelalterlichen Steinzeug bis zur Künstlerkeramik des 20. Jahrhunderts gezeigt. Attraktiv sind auch die Ausstellungsräume: Hier brachten die Restaurierungsarbeiten der vergangenen Jahre den barocken Stuck und sogar Deckenfresken aus der Erbauungszeit unter Herzog Eberhard Ludwig zum Vorschein.

Ein Schwerpunkt ist das Porzellan der herausragenden Manufakturen des 18. und 19. Jahrhunderts. Besonders berücksichtigt wird die Geschichte der Ludwigsburger Porzellanmanufaktur. Ein Studiensaal führt die Besucher in die Welt der keramischen Techniken und das Geheimnis der Porzellankunst.

Meissen

Porzellan-Museum, Staatliche Porzellan-Manufaktur Meissen, Talstrasse 9, D-01651 Meissen. Website: www.meissen.de. Mit der Erfindung des Hartporzellans und der darauf folgenden Gründung der Porzellan-Manufaktur Meissen im Jahr 1710 nahm die Geschichte des europäischen Porzellans ihren Anfang. Das Firmenjubiläum im Jahr 2010 nimmt die Porzellan-Manufaktur Meissen zum Anlass, den Beginn des vierten Manufaktur-Jahrhunderts mit Ausstellungen, limitierten Jubiläums-Editionen, Festveranstaltungen und Gastronomie zu feiern.

→07.11.10 *Manufakturisten als Bürger der Stadt Meissen*. Stadtmuseum Meißen, Franziskaner-Klosterkirche, Heinrichsplatz 3, D-01662 Meissen. Website: www.stadt-meissen.de. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

→31.10.10 *Der Stein Der Weis(s)en*. 300 Hundert Jahre Mythos Manufaktur Meissen. Die

Albrechtsburg als Porzellanschloss. Bogudgivelse. Albrechtsburg, Domplatz 1, D-01662 Meißen. Website: www.albrechtsburg-meissen.de. [Website: www.der-stein-der-weissen.de]. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

→31.12.10 *All Nations are welcome*. Porzellan-Museum, Staatliche Porzellan-Manufaktur Meissen. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

→31.12.10 Meissener Porzellan-Zoo für kleine und große Kinder. Porzellan-Museum, Staatliche Porzellan-Manufaktur Meissen. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

Mettlach

→29.08.10 *Plitsch-Platsch, oh wie ist das Wasser nass!* Eine Kunst- und Kulturgeschichte des Hygiene. Keramikmuseum Mettlach, Alte Abtei, Saaruferstraße, D-66688 Mettlach. Website: www.keramikmuseum-mettlach.de. Das Thema Wasser und die damit verbundene Hygiene beschäftigen die Menschen schon seit Jahrtausenden.

München

→December 2010. *Meißen und Nymphenburg in München*. 300 Jahre europäisches Porzellan. Mit der Gründung der Meißen Porzellanmanufaktur im Januar 1710 gelang vor 300 Jahren erstmals auch in Europa die Produktion von Porzellan. In der 1747 gegründeten Porzellan Manufaktur Nymphenburg konnte Joseph Jakob Ringler wenige Jahrzehnte später die komplizierte Porzellanherstellung einführen.

München begeht dieses 300jährige Jubiläum mit einem umfangreichen Angebot an Veranstaltungen, für das drei Institutionen verantwortlich zeichnen und das die außergewöhnliche Konzentration von Porzellan an einem Ort vor Augen führt: in der Münchner Residenz, im Bayerischen Nationalmuseum, im Schloss Lustheim bei Ober Schleißheim und im Marstallmuseum in Schloss Nymphenburg.

Ein einzigartiges Juwel stellt die unter Denkmalschutz stehende Porzellan Manufaktur Nymphenburg selbst dar, wo seit dem 18. Jahrhundert mit unveränderten Methoden rein von Hand Porzellan von höchster Qualität und Reinheit gefertigt wird.

Die künstlerischen Raffinessen des Porzellans und dessen aufwendige Herstellungstechnik werden nicht nur in Führungen, Vorträgen und Begutachtungsstunden erläutert, sondern sind in Workshops und bei Besuchen in den Meisterwerkstätten von Nymphenburg auch erlebbar.

→31.10.10 *Haute Couture in Porzellan – von Franz Anton Bustelli bis Vivienne Westwood*. In Zusammenarbeit mit der Porzellan Manufaktur Nymphenburg. Bayerisches Nationalmuseum, Prinzregentenstraße 3, D-80538 München. Website: www.bayerisches-nationalmuseum.de. Die Commedia dell'Arte-Figuren des Modelleurs Franz Anton Bustelli für die Manufaktur

Nymphenburg gehören zu den delikatesten figürlichen Schöpfungen der Porzellankunst des 18. Jahrhunderts. Die außergewöhnliche Ästhetik der Figurinen in der Wiedergabe von Bewegung, Ausdruck und Stofflichkeit, gesteigert durch die raffinierte Staffierung der Gewänder, spiegelt in trefflicher Weise die modischen Strömungen des galanten Zeitalters.

Der inhaltliche und formale Bezug zum Thema Mode veranlasste die Porzellan Manufaktur Nymphenburg, anlässlich ihres 260jährigen Bestehens die Figurinen Bustellis durch 16 der international renommiertesten Couturiers neu „einkleiden“ zu lassen.

Die in Kooperation zwischen den Meisterwerkstätten der Manufaktur und den Protagonisten der Modewelt – von Vivienne Westwood bis Gareth Pugh – realisierten Visionen werden in der Ausstellung zusammen mit den einzigartigen Rokokoausführungen aus der bedeutenden Porzellansammlung des Bayerischen Nationalmuseums präsentiert. Ergänzt wird die Schau durch eine Auswahl prächtiger Damen- und Herrenroben des 18. Jahrhunderts aus der Kostümsammlung des Museums.

Marstallmuseum mit Museum „Nymphenburger Porzellan“, Schloss Nymphenburg, Eingang 19, D-80638 München. Website: www.schloss-nymphenburg.de.

Porzellan Manufaktur Nymphenburg, Nördliches Schlossrondell 8, D-80638 München. Website: www.nymphenburg.com.

Galerie Handwerk München, Max-Joseph-Straße 4 [Eingang Ecke Ottostraße], D-80333 München. Website: www.hwk-muenchen.de.

Oberschleißheim

Meißener Porzellan-Sammlung Stiftung Ernst Schneider, Schloss Lustheim, Max-Emanuel-Platz 1, D-85764 Oberschleißheim. Website: www.schloesser-schleissheim.de.

Oldenburg

08.08.10-10.08.10 *Oldenburger Töpfermarkt*. Schlossplatz, Oldenburg. Website: www.oldenburger-toepfermarkt.de.

Pößneck

→01.10.10 *Tabakdosen und Wackelköpfe - originelles Porzellan aus Pößneck in die ganze Welt*. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Stadtmuseum im Rathaus, Markt 1, D-07381 Pößneck. Website: www.poesneck.de. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

Ranis

22.05.10→???? *Jahre Glas- und Porzellanmalerei Heinz Schneider*. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Burg Ranis, D-07389 Ranis.

Rastatt-Förch

→12.09.10. *Meißner Porzellan der Frühzeit*. Schloss Favorite, Am Schloss Favorite 5, D-76437 Rastatt-Förch. Website: www.schloss-favorite.de. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

Rauenstein

Delft – die blaue Sehnsucht. Designleistungen der Hochschule für Kunst und Design Halle Burg Giebichenstein für Thüringer Porzellanunternehmen. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Museum Neues Schloss Rauenstein, Schlossstraße 3, D-96528 Rauenstein. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

Rudolstadt

Die Kunstsammlungen des Schlosses Heidecksburg, Die Porzellangalerie, Thüringer Landesmuseum, Schloß-bezirk 1, D-07407 Rudolstadt. Website: www.heidecksburg.de.

Die Porzellansammlung beinhaltet vornehmlich Arbeiten Thüringer Porzellanmanufakturen sowie Objekte, die aus den Materialien Steinzeug, Steingut und Ton hergestellt worden sind. Der insgesamt 4500 Keramiken umfassende Bestand geht größtenteils auf die Anfang des 19. Jahrhunderts in Rudolstadt existierende Sammlung des Gewerbevereins zurück. Weitere Stücke gelangten durch die „Fürst-Günther-Stiftung“, die den Nachlass des Fürstenhauses verwaltete, in das Museum.

In der ehemaligen „Großen Hofstube“ unmittelbar im Eingangsbereich der Heidecksburg eröffnet sich dem Besucher die Welt des „weißen Goldes“ mit charakteristischen Porzellanen aus der umfangreichen Sammlung des Museums. Seit 1762 werden in Volkstedt und ab 1832 in anderen Manufakturen des ehemaligen Fürstentums Schwarzburg-Rudolstadt Porzellane gefertigt. Als Erfinder des Porzellans in Thüringen gilt Georg Heinrich Macheleid. Prunkvolles Tafelgeschirr des Rudolstädter Hofes, bürgerliche Kaffee- und Teeservice, Raritäten an detailliert gefertigten Figuren und aufwendig gestalteten Gefäßen geben die künstlerische Eigenart des Thüringer Porzellans wieder.

Die Schwarzburger Werkstätten. Vor allem anspruchsvolle Figuren und Gruppen der 1909 gegründeten „Schwarzburger Werkstätten für Porzellankunst“ finden große Beachtung, darunter Modelle namhafter Künstler wie Ernst Barlach und Gerhard Marcks. Ob humorvoll, verspielt oder expressiv – jede dieser Schöpfungen leistete Anfang des 20. Jahrhunderts einen wesentlichen Beitrag zur Erneuerung der Porzellankunst.

→31.10.10 *Menschenbilder 1900- 2000*. Künstler arbeiten für Thüringer Porzellanmanufakturen. Modelleure der Volkstedter Porzellanfabrik aus der Zeit um 1900 bis 1945. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Thüringer Landesmuseum. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

Selb-Plössberg

Porzellanikon Selb [Europäisches Industriemuseum für Porzellan, Europäisches Museum für Technische

Keramik og Rosenthal Museum], Werner-Schürer-Platz 1, D-91800 Selb. Tlf +49 9287 91800 0.
Website: www.porzellanikon.org.

→02.11.10 *Königstraum und Massenware*. 30 Jahre europäisches Porzellan. Porzellanikon Selb und Hohenberg a.d. Eger. Website: www.koenigstraumundmassenware.org.
[Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

Sonneberg

→26.08.10 *Von Thüringen in alle Welt - Armand Marseille und die Ära der Porzellankopfpuppen*. 250 Jahre Thüringer Porzellan Spielzeugmuseum, Beethovenstraße 10, D-96515 Sonneberg. Website: www.spielzeugmuseum-sonneberg.de.
[Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

Staufen

→30.11.10 *Renate und Hans Heckmann*. Keramik aus fünf Jahrzehnten. Keramikmuseum Staufen, Zweigmuseum des Badischen Landesmuseum Karlsruhe, Wettelbrunner Strasse 3, D-79219 Staufen. Website: www.landesmuseum.de.

Die beiden Griemert-Schüler arbeiten seit 1965 zusammen und gehören zur „oberen Riege“ der deutschen Keramiker. Als typische Vertreter der sogenannte Studiokeramik widmen sie sich neben der Geschirrprouktion auch dem Einzelgefäß und der Baukeramik. Dabei legt Hans Heckmann sein Hauptgewicht auf gebrauchsfähige freigedrehte Gefäße, während Renate Heckmann mehr zur freien künstlerischen Formulierung strebt. So entstehen montierte Plastiken – von der Gefäßkeramik bis zum wandfüllenden Relief – die trotz ihrer abstrakten Formen lebendig, natürlich und erdverbunden wirken. Die Glasuren werden von Heckmanns gemeinsam entwickelt. Zunächst dominieren Asche-, Lehm- und Feldspatglasuren in Naturtönen. Seit den 1980er Jahren werden zunehmend bunte Feldspatglasuren kombiniert. 2004 haben Renate und Hans Heckmann ihre Werkstatt, die als Ausbildungsbetrieb selbst wieder viele gute Keramiker hervorgebracht hat, an ihren Sohn Michael übergeben.

Suhl

→03.10.10 *Suhler Porzellan - Porzellan aus dem Eisenhammer*. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Waffnenmuseum Suhl, Friedrich-König-Str. 19, D-98527 Suhl. Website: www.waffenmuseumsuhl.de.
Eine Ausstellung von Porzellan aus Suhler Fertigung mit etwa 1000 Exponaten und zur Geschichte der Suhler Porzellanfabriken von 1861-1937 ist im Waffnenmuseum Suhl zu sehen. Sie bietet einen faszinierenden Einblick in dieses spezielle Kapitel Suhler Industriegeschichte, denn in einstigen Eisenhämmern wurde ab Mitte des 19. Jahrhunderts Porzellan hergestellt, das zu mehr als 90 Prozent für den Export bestimmt war. Suhler Porzellan erfreut sich bis heute größter Beliebtheit. Sammler vor allem aus den USA lieben die Stücke aus Suhl, die vielfach in neobarocker Fülle schwelgen.

Der Untertitel der Ausstellung „Porzellan aus dem Eisenhammer“ weist dabei schon auf die Produktionsumstellung

hin, die sich in der 2. Hälfte des 19. Jahrhunderts in Suhl vollzog. Vor allem in der Lauter entstanden hochmoderne Porzellanfabriken. Sie zeugen bis heute vom Innovationsgeist Suhler Unternehmer.

Velten

→31.12.10 *Ein Platz am Ofen*. Ofen- und Keramikmuseum Velten, Wilhelmstraße 32, D-16727 Velten. Website: www.okm-velten.de.
Ein Platz am Ofen ist eine Reise in den beheizten Wohnraum Berlin und Brandenburgs, die erstmals einen authentischen Blick in private Interieurs des vergangenen Jahrhunderts gibt.

Auf teils freche, teils überschwengliche, teils sinnierende Art und Weise ist dokumentiert, wie sich Öfen als Kulturgut in das Raumgefüge eingliedern und welche Stellung vor allem die Berliner Öfen im Alltagsleben der Bürger einnahmen.

Über 200 Abbildungen spiegeln in dieser Mit-Mach-Ausstellung die Öfen als Feuerstellen, wärmenden Ort, dekoratives Möbel, Prestigeobjekt und zentralen Lebensmittelpunkt. Zugleich geben die Fotos Zeugnis über Technik- und Sozialgeschichte sowie Kunst- und Kulturgeschichte des *Berliner Ofens*.

Weiden

→19.09.10 *Roland Summer*. Katalog. Internationales Keramik-Museum Weiden, Zweigmuseum der Neuen Sammlung München, Waldsassener Kasten, Luitpoldstrasse 25, D-92637 Weiden/Oberfalz. Website: www.keramikmuseum.die-neue-sammlung.de.

Weimar

→04.07.10 *220 Jahre Porzellan aus Blankenhain*. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Stadtmuseum Weimar, Karl Liebknecht Strasse 7, D-99423 Weimar. Website: <http://stadtmuseum.weimar.de>. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

→31.10.10 *Harlekin und Herkules*. Thüringer Porzellane des Rokoko und Klassizismus. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Klassik Stiftung Weimar, Schloß Belvedere, D-99425 Weimar. Website: www.klassik-stiftung.de. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

Østrig

Gmunden

→30.09.10 *Mythos Meissen*. Europas erstes Porzellan - 300 Jahre Meissner Porzellan. Galerie Schloss Weyer, Karl-Josef-von-Frey-Gasse 27, A-4810 Gmunden.

Das schmucke Renaissanceschloß Weyer mit seinen arkadengesäumten Höfen birgt in seinen geschichtsträchtigen Mauern eine der europaweit bedeutendsten Meissener Porzellanansammlungen - eine Weltkulturerbe aus weißem Gold! Anlässlich des 300 Jahre Meissen Jubiläums bereich-

ert eine noch nie dagewesene Vielzahl von einzigartigen Meisterwerken der Porzellankunst aus der ältesten Porzellan-Manufaktur Europas eine der schönsten privaten Meissen-Sammlungen im Schloss Weyer/Gmunden am Traunsee.

Seit nahezu vier Jahrzehnten begleitet die Shlossherrin Renate Schober, das künstlerische Schaffen der ersten Porzellan-Manufaktur Europas und ebenso lange pflegt und erweitert sie auf Schloss Weyer in der Keramik-Stadt Gmunden eine der schönsten Meissen Sammlungen Europas. Durch langjährige persönliche Freundschaften zu Meissener Künstlern entstand auch eine hohe emotionale Bindung. Deshalb war es das lang vorbereitete Ziel, im Jubiläumsjahr 2010 von Juni bis September eine noch nie da gewesene Vielfalt an Meissener Schätzen aus Weißem Gold zeigen zu können.

In dem verträumten Renaissance-Schloss werden in bezauberndem Ambiente mehr als 500 bedeutende Porzellan-Schätze aus der im Jahre 1710 in Meißen gegründeten Porzellan-Manufaktur erstmals in ihrer gesamten künstlerischen Vielfalt präsentiert. Anhand des kunsthistorischen Erbes werden die epochalen Meisterwerke von mehr als siebzig namhaften Meissener Künstlern und Bildhauern, beginnend mit Johann Joachim Kaendler (1706-1775), dem Vater der europäischen Porzellankunst und seinen barocken Großplastiken aus der ersten Hälfte des 18. Jahrhunderts, über die ausdrucksstarken Skulpturen von Ernst Barlach (1870-1938) und den künstlerischen Höhepunkten von Paul Scheurich (1883-1945) bis zu dem aus jüngster Zeit stammenden heiteren Kleinplastiken und Statuetten des bedeutendsten Porzellangestalters der Gegenwart, Peter Strang (geb. 1936) und Jörg Danzielczyk (geb. 1952), präsentiert. Ungemein spannend und amüsant werden den Besuchern auch die Biographien der meist geschichtsträchtigen Porzellan skulpturen vom Barock bis zur Moderne, verbunden mit amüsanten Anekdoten und wahren Geschichten, vermittelt. 300 Jahre europäischer Porzellankunst und Kulturgeschichte werden somit wieder lebendig und verständlich.

Eine Besonderheit sind zudem die ausführlichen und spannenden, oft auch amüsanten Biographien von mehr als einhundert geschichtsträchtigen Meissener Porzellan-Skulpturen und fürstlichen Geschenken. So z.B. Porzellanschätze für August d. Starke, Zarin Katharina d. Großen, Kaiserin Elisabeth und weiteren 20 Königshäusern. Das Weiße Gold aus Meissen war seit Anbeginn bis heute ein in der Politik und Diplomatie hochgeschätztes Geschenk zur Bündnis- und Freundschaftspflege, wie dies prominente Beispiele in der in ihrer Art einmaligen Ausstellung im Schloss Weyer mehrfach belegen. Der Mythos Meissen — 300 Jahre europäische Porzellankunst und die damit verbundene Kultur- und Zeitgeschichte — werden hier wieder lebendig und verständlich.

Sankt Pölten

→30.12.10 *Jugendstil in Sankt Pölten*. Stadtmuseum Sankt Pölten, Prandtauerstrasse 2, A-3100 Sankt Pölten. Website: www.stadtmuseum-stpoelten.at.

Wien

→31.10.10 *Ming Zwischenspiel*. MAK-Schausammlung Asien, Österreichisches Museum für Angewandte Kunst [MAK], Stubenring 5, Wien 1. Website: www.mak.at.

Die Ming-Dynastie (1368-1644) ist einerseits für große Bauvorhaben wie die Verbotene Stadt oder die Große Mauer bekannt, andererseits auch für die außerordentliche Qualität ihrer Kunst und ihres Kunsthandwerks. In Europa und selbst in China bestätigen zahlreiche Kopien und Arbeiten im Stil der Ming-Dynastie, wie sehr diese auch in späteren Zeiten geschätzt wurden. Das MAK besitzt eine umfangreiche Sammlung - Malereien, Skulpturen, Plastiken, Lacke, Bronzen und auch frühe Porzellane - aus dieser Epoche; ausgewählte Werke sind in der Ausstellung „Ming. Zwischenspiel“ in der MAK-Schausammlung Asien zu sehen.

→09.11.10 *Prachtware/Showpieces*. Porzellane des Klassizismus aus dem Marton Museum in Zagreb/ Neoclassical porcelain from the Marton Museum in Zagreb. Liechtenstein Museum, Fürstengasse 1, A-1090 Wien. Website: www.liechtensteinmuseum.at. Prachtware' (lit. 'splendid wares', i.e., showpieces) was the term used by Conrad von Sorgenthal, director of the Imperial Porcelain Manufactory in Vienna from 1784 to 1805, to describe his luxurious products which were distinguished by their superb quality and lavish décor.

In a new temporary exhibition, the Liechtenstein Museum is showcasing a representative selection of Viennese porcelain dating to around 1800 from the holdings of the Marton Museum in Zagreb. Tableware, show-piece cups, déjeuners and biscuit porcelain figurines give an impression of the wealth of artistic products made during the Neoclassical era with their delicate ornamentation in gilded relief work, their elegant hues and astonishing miniature painting. Silver, glass, furniture and paintings from the holdings of the Marton Museum will also be included among the exhibits, providing associative accents to illustrate the aesthetic sensibility of this epoch.

A sense of decoration. It is particularly the objects used to decorate interiors around 1800 that reveal the main characteristics of contemporary attitudes to life that were affected by the profound social upheavals taking place at the time. Porcelain, which as a novelty had served the absolutist courts of the Baroque as an object of display and delight, became the precious vehicle of enlightened ideas and ideals during the Neoclassical age. Similar developments can be observed in other branches of the decorative arts. In this exhibition selected objects, like theatre props, provide the porcelain with a harmonious, at times surprising or even amusing *mise en scène*. Figurines of biscuit porcelain, which were mostly components of larger centrepieces with didactic intent, form a special focus of interest within the exhibition. In them Anton Grassi (1755–1807), modeller in chief at the manufactory, expressed his veneration for the sculpture of classical antiquity, which he had studied on a journey to Italy. The influence of his contemporary Antonio Canova (1757–1822) is also clearly evident; Canova visited the manu-

factory personally in 1805 and Grassi executed a bust of him later the same year.

The Marton Museum. The first private museum in Croatia, the Marton Museum was founded in the summer resort of Samobor near Zagreb in 2003. Its holdings include an extensive collection of porcelain from Vienna, Sèvres and St Petersburg together with paintings, clocks, Bohemian glass, silver and Biedermeier furniture from Vienna and Croatia. Its owner and director, Veljko Marton, is renowned as a collector far beyond the borders of his native country. It is his passionate approach and determination to make the collection accessible to the general public that has facilitated a process of cultural exchange and a revival of forgotten links between Croatia and Vienna, concerns which are also of foremost importance to the Liechtenstein Museum.

Schweiz

Carouge

Fondation Bruckner, 17 - 19 av. Cardinal-Mermillod, CH-1227 Carouge. Website: www.ceramique-bruckner.ch.

Genève

→09.01.11 *La donation Clare van Beusekom-Hamburger - Faïences et porcelaines des XVIe - XVIIIe siècles.* Katalog. Musée Ariana, Musée suisse de la céramique et du verre, Avenue de la Paix 10, CH-1202 Genève. Website: www.afma.ch. Tlf +41 79 297 52 60. [Se omtale af udstillingen i *keramiske noter 31/2010*].

Nyon

→10.10.10 ! *Attention fragile !* Musée Historique et des Porcelaines, Château de Nyon, CH-1260 Nyon. Website: www.chateaudenyon.ch. Porcelaine contemporaine avec des oeuvres de Tine Deweert, Jean-François Fouilhoux, Françoise Joris Lut Lalemann, Bodil Manz, Ni Haifang, Michèle Rochat, Anima Roos, Wok Media.

Zürich

→???? *Die Kunst der Glasur.* Werke von Arnold Zahner (1919-2005). Zunfthaus zur Meisen, Porcelain and Faience Exhibition, Münsterhof 20, CH-8001 Zürich. Website: www.landesmuseen.ch/e/meisen.

Nederlandene

Groningen

Groninger Museum, Museumeiland 1, NL-9711 ME Groningen.

Haag

Gemeentemuseum, Stadhouderslaan 41, 2517 HV Den Haag. Website: www.gemeentemuseum.nl.

Leeuwarden

Keramikmuseum Princessehof, Grote Kerkstraat 11, NL-8911 DZ Leeuwarden. Website: www.princessehof.nl.

Milsbeek

18.09.10-19.09.10 *Keramisto.* [Keramikmarked]. Mookerplas, Milsbeek, North-Limburg. 100 leading ceramists from Europe show new work.

Otterlo

Nederlands Tegelmuseum, Eikenzoom 12, NL-6731 BH Otterlo. Website: www.nederlandstegelmuseum.nl.

Tegelen

Keramikcentrum Tiendschuur Tegelen, Pottenbakkersmuseum, Kastelaan 8, NL-5932 AG Tegelen. Website: www.tiendschuur.net.

→12.09.10 *Passie in Tegelen - Sjer Jacobs.*

Keramikcentrum Tiendschuur Tegelen, Pottenbakkersmuseum.

19.09.10-12.12.10 *De kunst van het decoreren.* Udstilling med deltagelse af bl.a. Ruthanne Tudball and Peter Beard. Keramikcentrum Tiendschuur Tegelen, Pottenbakkersmuseum.

19.12.10-20.02.11 *Nieuwe klei – Hedendaags Aardewerk.* Keramikcentrum Tiendschuur Tegelen, Pottenbakkersmuseum.

Belgien

Bruxelles

11.09.10-09.10.10 *Merete Rasmussen & Claire Lindner.* Puls Contemporary Ceramics, Place du Châtelain 4, B-1050 Bruxelles. Website: www.pulsceramics.com.

Gent

→24.10.10 *Piet Stockmans.* Retrospective. Museum voor Sierkunst & Vormgeving, Jan Breydel Straat 5, B-9000 Gent. Website: <http://design.museum.gent.be>.

For over 40 years now Piet Stockmans (born 1940) has cherished the medium of porcelain in all its facets: he designs industrially produced dishware, he manufactures artisanal objects and he creates artistic installations. In his work, shape and content interlace. Here, repetition plays an important role. The repetitiveness of the industrial process translates into an artistic means of expression in his work. Owing to his original, multi-faceted and cutting-edge way of working with porcelain, Stockmans has a unique place in the Flemish design world.

Frankrig

Henrichemont

Centre De Creation Ceramique, La Borne, 18250 Henrichemont. Website: www.ceramiclaborne.org.

Manderen

→29.08.10 Niki de Saint Phalle. Schloss Malbrouck, F-57480 Manderen. Website: www.chateau-malbrouck.com.

Paris

Musée National de Céramique Sèvres, Place de la Manufacture, F-92310 Sèvres. Website: www.musee-ceramique-sevres.fr.

Musée des Arts Décoratifs, Palais du Louvre, 107 Rue de Rivoli, F-75001 Paris. Website: www.lesartsdecoratifs.fr.

Musée national des Arts asiatiques–Guimet, Place d'Iéna 6, F-75116 Paris. Tlf +33 1 56 52 53 00. Website: www.musee-guimet.fr.

Galerie Maria Lund, La galerie Danoise, 48 rue de Turenne, 75003 Paris. Website: www.marialund.com.

Rouen

→26.09.10 *Émaux Atmosphériques*. La Céramique "Impressionniste". Musée de la céramique, 1 rue Faucon/94, rue Jeanne d'Arc, F-76000 Rouen. Tlf +33 2 35 07 31 74. Website: www.rouen-musees.com.

Dans le cadre du festival Normandie Impressionniste, en écho à l'exposition du musée des Beaux-Arts, le musée de la Céramique dévoilera un sujet peu connu de l'histoire de l'impressionnisme et de la céramique française. Près de 130 céramiques, accompagnées d'aquarelles et de dessins préparatoires, seront exposées sur quatre salles du musée pour tenter d'éclaircir les relations entre l'impressionnisme et les arts décoratifs.

Rapprocher les termes "céramique" et "impressionnisme" peut susciter l'étonnement et entraîner de nombreuses interrogations. Comment une céramique peut-elle être impressionniste? L'impressionnisme n'est-il pas un mouvement uniquement pictural? Réalisées dans le dernier tiers du XIXe siècle par des peintres côtoyant les milieux impressionnistes, certaines de ces pièces offrent une saisissante transposition de la technique picturale impressionniste sur céramique et traduisent, par le jeu chatoyant des oxydes colorés et de la brillance de l'émail, les effets de la lumière et de l'atmosphère sur le sujet.

En 1872, l'année où Claude Monet réalise sa célèbre toile *Impression, soleil levant* (musée Marmottan, Paris), Charles Haviland ouvre un atelier de céramique expérimentale à Paris, rue d'Auteuil. / Peu avant que Claude Monet ne réalise sa célèbre toile *Impression, soleil levant* (1872-73, musée Marmottan, Paris), Charles Haviland ouvre en 1872 un atelier de céramique expérimentale à Paris, rue d'Auteuil. Soucieux de moderniser la production des porcelaines de la

manufacture Haviland de Limoges, il confie la direction de l'atelier parisien à Félix Bracquemond, graveur et peintre impressionniste, introducteur du japonisme en France. Celui-ci refuse de faire appel à des céramistes de métier et s'adresse à des peintres issus des cercles impressionnistes pour réaliser de véritables peintures sur faïence et produire des œuvres d'art uniques. Félix Bracquemond introduit la technique du décor à la barbotine mise au point par Ernest Chaplet à la manufacture Laurin de Bourg-la-Reine. Grâce à cette innovation, de l'argile liquide colorée appliquée sur la terre cuite au pinceau, le peintre peut, comme sur une toile, diviser sa touche en empâtements colorés. Il dispose ainsi d'une grande liberté d'exécution pour capter le mouvement fugitif, suggérer les effets atmosphériques, traduire les effets de la lumière sur les couleurs et les formes. Les décors privilégiés de ces céramiques, les fleurs et les paysages, se déploient sur toute la surface des pièces qui arborent des formes nouvelles, parfois extravagantes, s'inspirant des céramiques de l'Extrême-Orient.

De 1872 à 1881, l'atelier d'Auteuil de la manufacture Haviland entraîne ainsi une véritable révolution dans l'art céramique et un réel engouement qui aura gagné pendant cette décennie d'autres faïenciers français. Les ateliers de Bourg-la-Reine, Montigny-sur-Loing, Gien et Bourron-Marlotte se spécialisent ainsi dans la technique de la peinture de la barbotine sur terre cuite et font perdurer, jusqu'au début des années 1900 la mode de ces « émaux atmosphériques ».

Sarreguemines

Musées de Sarreguemines, Musée de la Faïence, 17 rue Poincaré, F-57200 Sarreguemines. Website: www.sarreguemines-museum.com.

→26.09.10 *Une manufacture dans la tourmente Sarreguemines, les années noires (1939-1945)*. Musée de la Faïence - Jardin d'hiver.

23.10.10-23.01.11 *Les boîtes à secrets de Niki*. Musées de Sarreguemines.

Vallauris

Musée Magnelli, Musée de la Céramique, Place de la Libération, F-06220 Vallauris.

Biennale Ceramique 2010. Med deltagelse af bl.a. Julie Bartholdy, Turi Heisselberg Pedersen, Bente Skjøttgaard og Lone Skov Madsen.

Italien

Faenza

→22.08.10 *La Maiolica Italiana di Stile Compendiario Bianchi*. [Majolika des 16. Jahrhunderts]. Museo Internazionale delle Ceramiche, Viale Baccarini, 19, Faenza. Website: www.micfaenza.it.

→03.10.10 *Where is home*. Heike Arndt. Museo d'arte Contemporanea Lissone, Milano. Udstillingen

omfatter alle museets tre etager i form af skulptur, maleri, grafik, tegning og keramik af kunstneren Heike Arndt.

Udstillingen er skabt på baggrund af Heike Arndts rejseerfaringer gennem de seneste 20 år, hvor samtaler og interviews verden over har frembragt spørgsmålet og temaet for udstillingen: "Where is home?". Kunstnerens 131 værker undersøger, hvordan vi definerer vores mentale og fysiske 'hjem' - eller mangel på samme - i en globaliseret virkelighed. Mennesker krydser hyppigere end nogensinde landegrænserne. Handel, krig, økonomi, katastrofer og turisme har tvunget verdensbefolkningen på vandring. Forskellige verdensbilleder og etiske regelsæt mødes og er i konstant konfrontation. Så hvad med os mennesker? Hvordan definerer vi os selv og vores 'hjem'? Heike Arndt ønsker med sin kunst at undersøge, hvordan mennesker trods kulturelle og historiske forskelligheder kan møde hinanden med respekt og forståelse. Har vi et 'fælles sprog', et 'fælles hjem', eller kræver globalisering en ny definition af samme?

USA

New York

→29.08.10 *The Scarab Vase—Celebrating 100 Years.*

The Everson Museum of Art, 401 Harrison Street, Syracuse, New York 13202. Website:

www.everson.org.

The Everson is partnering with Strathmore By The Park Home Tours, Syracuse Ceramic Guild, the Arts & Crafts Society of Central New York, and Clayscapes Pottery for the Strathmore Festival, a celebration of the 100th anniversary of Adelaide Alsop Robineau's Scarab Vase. Also known as The Apotheosis of the Toiler, the Scarab Vase was purchased by the Everson directly from the artist's husband, Samuel Robineau, in 1930 along with 47 other porcelains including her well known Viking Vase, Poppy Vase, and Crab Vase, which are all must-sees in the Everson's Ceramic Collection.

Oktober 2010 *Eva Hild.* Nancy Margolis Gallery, 523 West 25th Street, New York NY 1001.

Website: www.nancymargolisgallery.com.

Pomona

November 2011 – April 2012 *Searching for Peace.*

Post WWII Innovations in Clay. Katalog. American Museum of Ceramic Art, AMOCA, 340 S. Garey Avenue, Pomona CA 91766. Website:

www.ceramicmuseum.org.

Canada

Toronto

Gardiner Museum, 111 Queen's Park, Toronto, Ontario, Canada M5S 2C7. Website:

www.gardinermuseum.on.ca.

→12.09.10 *Private Pleasures.* Japanese Porcelain of the Edo Period. George R. Gardiner Special Exhibition Gallery, Gardiner Museum.

Explore the exquisite beauty of historical Japanese porcelain and its place in the elite culture of samurai and geisha of the Edo period (1603-1868).

Private Pleasures: Japanese Porcelain of the Edo Period examines the historical development of Japanese porcelain during the Edo period and its close connections to other arts of the time such as painting, printmaking, textiles and lacquers. By juxtaposing porcelains with works in other media, the exhibition demonstrates the thorough integration of art into many different aspects of Edo-period Japanese life and culture.

The exhibition title refers to the fact that Edo porcelain is a rare and beautiful material that was used by Japanese elites mainly in their private domestic lives and in intimate social situations. For example, porcelain dishes were often used in the highly refined meals that accompanied the traditional Japanese tea ceremony, as well as in the somewhat more raucous parties that were held in the so-called "Floating World" of geishas, actors and artists. The title also refers to the fact that the majority of the objects in this exhibition come from a private collection, the Macdonald Collection, that itself was formed as a pleasurable pursuit. The Macdonald Collection is one of the largest and best collections of Edo-period Japanese porcelain in North America. Formed by Toronto residents Bill and Molly Anne Macdonald, the Macdonald Collection includes more than 100 fine and rare Edo-period porcelains, as well as a somewhat larger number of European ceramics that were influenced by Japanese forms and styles. The Macdonald Collection is currently in the process of being donated to the Gardiner Museum and is quickly becoming one of the Museum's major attractions.

The Macdonald porcelains are accompanied by additional ceramics and artworks in other media that have been borrowed for the exhibition from museums elsewhere in Canada and the United States. Loans have been secured from The Allen Memorial Art Museum in Ohio; The Art Gallery of Greater Victoria in British Columbia; the Detroit Institute of Arts; The Samuel P. Harn Museum of Art in Florida; and the Royal Ontario Museum. The loans from these other museums include screen and scroll paintings, woodblock prints, lacquers and textiles, many of which are very rare and seldom seen even at their home institutions because of light exposure restrictions.

→09.01.11 *Hot Commodity.* Chinese Blue and White Porcelain and Its Impact on the World. Focus Gallery, Gardiner Museum. *Discover what may have been the first truly global commodity - Chinese blue and white porcelain. From the 14th century through to the present, find out how this porcelain became an icon of China and became one of the world's most in-demand ceramics.*

Japan

Oktober 2010. *Kirsten Sloth.* Gallery Funa-Asobi.

Website: <http://f-asobi.com/>.

Gertrud Vasegaard
efterlysning

Gertrud Vasegaard (1913-2007) vil blive hædret med bogproduktion og udstilling i 2011 på Holstebro Kunstmuseum, og med henblik herpå efterlyses væsentlige værker af Gertrud Vasegaard i privateje.

Henvendelse - gerne med foto og oplysninger om år, mål og eventuelt titel for værker - til Henning Jørgensen, Kongshøjvej 119, 9210 Aalborg, e-mail: henningj@epa.aau.dk, telefon 98 31 44 97.

Karin Blom (1881-1951)
efterlysning

Keramikeren Karin Blom (1881-1951) var en af de tidligste kvinder til at eksperimentere og arbejde med stentøj i Danmark. Karin Blom var født i Sverige, men blev i 1909 dansk gift. I 1913 arbejdede hun på Den kongelige Porcelainsfabrik. I modsætning til det meste andet danske stentøj på den tid, så var Karin Bloms arbejder malerisk dekoreret med motiver præget af tidens skønvirke samt med japansk inspiration. I 1920'erne var hun tilknyttet keramikfabrikken P. Ipsens Enke, hvor hun indførte produktionen af stentøj. Karin Blom har derudover haft egenproduktion, hvor hendes arbejder med stor sandsynlighed blev brændt hos den ligeledes svenske stentøjspioner, Patrick Nordström.

Vejen Kunstmuseum efterlyser informationer om og arbejder af Karin Blom, for gradvist at indsamle viden til en artikel og muligvis også en udstilling, om denne foregangskvinde i dansk stentøj.

Vejen Kunstmuseum modtager med glæde henvendelser, enten telefonisk på tlf. 75 36 04 82 eller på mail: museum@vejenkom.dk.

Møller & Bøgely's keramiske Kunstbrænderi
Efterlysning

Vejen Kunstmuseum arbejder frem mod at præsentere en udstilling om Møller & Bøgely's værksted. Det vil primært handle om keramikken, men også andre sider af deres virke søges belyst. Eksempelvis var Eilif Møller i 1920'erne med til at dekorere den lokale Troldehedbanes stationsbygninger.

Skulle der være nogen, der har oplysninger om værkstedet og personerne bag, modtager Vejen Kunstmuseum med glæde henvendelser, enten telefonisk på tlf. 75 36 04 82 eller på mail: museum@vejenkom.dk.

Film
efterlysning

Der er gennem årene blevet produceret flere film fra de store porcelænsfabrikker og keramiske værksteder, såvel mere oplysende, der bl.a. viser produktionsprocesserne, men måske især mere reklameprægede film. Derudover er der optaget film med enkelte kunstnere, keramikere og pottemagere, således bl.a. Gutte Eriksen, Heidi Guthmann Birck, Jørgen Haugen Sørensen, Steen Kepp, Ole Prip Hansen, Peder Rasmussen, Erik Reiff, Birte Weggerby og Bjørn Wiinblad.

Det er meget svært at få et overblik over disse film samt hvor de befinder sig, og om de i det hele taget er tilgængelige, således bl.a. den sidste kulovnsbrænding med Ivan Weiss på Den kongelige Porcelainsfabrik i Smallegade på Frederiksberg inden flytningen til Glostrup.

Derudover har der de senere år, især i DR, været vist indslag fra forskellige keramikeres værksteder. Man har bl.a. besøgt og interviewet Gutte Eriksen, Gerd Hiort Petersen, Inger Rokkjær og Alev Siesbye m.fl.

Jeg har foreløbig kendskab til følgende film, som der vides mere eller mindre om:

Bing & Grøndahl. Reklamefilm. Produceret af Gutenberghus Reklame Film. 1977.

Hegnetslund Lervarefabrik. Film. 1937.

living tradition by Lars Serena. Bornholms Amtscentral for Undervisningsmidler, Rønne 1984. 12 s. ill. note. mimeograferet. [Hefte til video om L. Hjorth's Terracotta-Fabrik].

Film om Den kgl. Porcelainsfabrik. På bølgelængde. 7/1973, s 6; 10/1974, s 3 [Film optaget af Laterna Film A/S] og 12/1974, s 4 [Laterna-filmen "Den Kongelige Porcelainsfabrik gennem 200 år" tilkendt 1. pris på Den Internationale industri Filmfestival i Helsingfors]. ill.

--- mere film. Af N.L.P. På bølgelængde. 7/1973, s 7. [Film optaget af BBC til „Open University“ af produceren Colin Robinson assisteret af Minerva-Film].

Film om os selv. På bølgelængde. 20/1977, s 22. ill. [5 film optaget af Th. Lindhardt fra udviklingsafdelingen, således følges bl.a. jubilæumsbowlens tilblivelse og tilsvarende flisemaleriet med Tranquebarmotiver til Hotel d'Angleterre samt Nils Thorsson under arbejdet].

Kähler Keramik – en Verdensvare. Film optaget af fotograf J.B. Melberg. 1947. 16 mm film. 20 min. [Danmarks Radios arkiv og Næstved Museum].

Pottemageren - en håndværker. Film. Manuskript og instruktion Erik Skibsted. Produceret af Hanne Høyberg Filmproduktion Erik Skibsted. 1983. 40 min. [Hans-Jørgen Knudsen - Rødeled].

Nathalie Krebs - Saxbo stentøj. Film. Manuskript og instruktion Gunnar Sneum. Produceret af Kortfilmrådet. 1968. 16 mm film. 12 min. [dansk, engelsk, fransk, japansk, portugisisk, spansk og tysk udgave].

Dansk Porcelæn. Film. Manuskript og instruktion Gunnar Robert Hansen. Produceret af Dansk Film Co. for Regeringens Beskæftigelsesudvalg og Sammenlutningen af Arbejdsgivere i den keramiske Industri. 1942. 35 mm tonefilm. 6 min.

Det levende ler/The living clay. Manuskript Heidi Guthmann Birck og Video Mini Skolen, Haderslev. Instruktion Ole Møller. Video. Det Danske Videoværksted. 1989. 12 min.

Jeg mener - jeg ser. En film om Jørgen Haugen Sørensen. Manuskript og instruktion Malene Ravn. Magic Hour Films. 2007. DVD. 55 min. Ekstramateriale 37 min.

Steen Kepp – Ramshyttan. Danatoma, Örebro 1995. [Film].

Et stentøjsrelief bliver til. Free Lance Film, Aabenraa 1981. 9 s. ill. [Ole Prip Hansen].

Det Glaserede Teater. Keramik af Peder Rasmussen. Af Peder Rasmussen. Museet på Koldinghus, Kolding 2009. [72 s] i leporelloformat med indlagt DVD. ill. (s 2 Forord. Af Poul Dedenroth-Schou).

Film om keramikeren Erik Reiff. På bølgelængde. 46/1985, s 17.

En film om keramik af ATi. Dansk Kunsthåndværk. 33. årg. 3-4/1960, s 79. [Omtale af en film om Birte Weggerby af Kristian Begtorp].

Film findes der altså, men hvor er de, er de tilgængelige, kan de lånes, kan de afspilles på et moderne medie – ved du noget, så kontakt Gunnar Jakobsen på tlf 38 86 11 51.

ECC- European Ceramic Context

Den store 2010 keramikbegivenhed på Bornholm

Slå kryds i rejsekalenderen: Den 11. september i år åbner den anden europæiske kæmpesatsning på Bornholm i nyere tid, *European Ceramic Context*. Det tilbagevendende arrangement udgør det ene af de to ben i bornholmernes såkaldte Context biennalekoncept, hvor det andet består af tilsvarende arrangementer omkring glaskunsten.

Ordet arrangement dækker ikke alene to store udstillinger på henholdsvis Bornholms Kunstmuseum og Grønbechs Gård (det er disse, der åbner den 11. sep-

tember); men også en konference og en serie workshops og længere master class forløb udformes som en del af helheden, alt sammen til afholdelse fra september og frem. Hele biennalen, der bl.a. har til formål at fastslå Bornholms position som keramik- og glaskunst-ø, præsenteredes første gang i 2006, dengang også med blandt andet tre flotte internationale udstillinger af nutidskeramik fra Europa. I 2008 var turen kommet til glaskunsten, og nu – i 2010 – står keramikken atter i centrum. 30 nationer deltager i det meget store udstillingsarrangement.

Omkring 120 keramikere præsenterer deres værker. Udstillerne er udvalgt efter alle dén ”kunsts” regler: Først udvalgte (i samråd med bl.a. undertegnede) en faglig kommissær fra hvert land; jeg selv blev igen i år faglig kommissær for Danmark. Derpå skulle hver af os 30 kommissærer udpege 8 mulige udstillere fra eget land, fordelt over to kategorier: Etablerede Kunstnere henholdsvis Unge Talenter. Derpå blev hele den store forslagsmængde gennemgået af en intern fagjury, der så udvalgte to deltagere fra hvert land, til hver kategori. Det blev blandt mange andre til 4 danske repræsentanter: For de etablerede kunstneres vedkommende vil efteråret præsentere Karen Bennicke og Michael Geertsen, medens de unge talenter fra Danmark repræsenteres ved Christin Johansson og Julie Bartholdy. De etablerede kunstneres udstilling vil finde sted på Bornholms Kunstmuseum i Rø, medens de unge talenters udtryk vil kunne opleves på Grønbechs Gård i Hasle, alt sammen i perioden fra den 11. september til og med den 7. november d.å.

Dagen efter de to ECC åbninger finder sted, er der på Gudhjem Museum åbning af en udstilling arrangeret af storsamlere af keramisk kunst, Hans-Henrik Dyhr. Hans-Henrik Dyhr, der har udvalgt arbejderne til udstillingen fra sin egen samling, giver nu atter publikum mulighed for at nyde forskellige bud på fantastiske former, overflader og glasurer.

Er du interesseret i at læse mere om det omfattende arrangement, kan du gå ind på webadressen: www.europeanceramiccontext.com.

Lise Seisbøll
Museumsdirektør
Danmarks Keramikmuseum

Dorthe Møller
** 1932 † 2010*

Dorthe Møller var uddannet på Kunsthåndværkerskolen i København – i dag Danmarks Designskole – med afgang i 1955. I to år omkring 1960 var hun lærer på Det jyske Kunstakademi i Århus. Dorthe Møller arbejdede med stentøj med stor inspiration fra især den koreanske tradition, som hun identificerede sig så meget med, at hun valgte at tage en bachelor grad i det koreanske sprog fra Københavns Universitet. Hun fik megen inspiration fra naturen i sine dekorationer og er bl.a. kendt for sine fugleskåle.

Dorthe Møller var et lidt sky menneske, især over for fremmede, men var spændende at tale stentøj med, når hun lukkede op for bekendte. Hun var nok noget undervurderet og ikke så kendt i Danmark, men en flot separatudstilling i Galleri Nørby i København, da galleriet åbnede i begyndelsen af 1990'erne, ændrede dog herpå. Hun opnåede den store ære, at Victoria & Albert Museet i London købte værker af hende. Hun var en stor stentøjskeramiker med stolte asiatiske traditioner.

Hans-Henrik Dyhr

Esben Lyngsaa Madsen
tildelt
Bindesbøll Medaljen

Esben Lyngsaa Madsen er en fremragende håndværker med en usædvanlig forståelse og kærlighed til leret og dets muligheder. I Tommerup fandt han endelig pladsen til at skabe det moderne keramiske værksted, som nogle arkitekter og kunstnere gik og drømte om og ikke mindst ham selv.

Siden starten i midten af 80-erne har Tommerup været omdrejningspunktet for Esben Lyngsaa Madsens assisterende keramiske aktiviteter. Esbens lange faglige virke har trukket ham gennem mange forskellige udfordringer. Ofte har han løst - for andre - umulige opgaver.

Siden 1880erne har der i Danmark været tradition for kunstnerkeramik. Keramik, der er udformet af billedkunstnere, der har haft deres hovedvirke andetsteds. Det har de haft mulighed for, fordi dygtige håndværkere har stillet deres specielle viden til rådighed for dem, bl.a. Kähler i Næstved, Knud i Sorring og nu også Esben i Tommerup.

I mere end tre årtier har han assisteret arkitekter og kunstnere. I den periode har Esben været med til at flytte grænserne for lerets kunstneriske muligheder. Om det var antallet af glaserede teglsten, om det var fadets størrelse, skulpturens finurlige udformning, eller verdens største stentøjskrukke, så har Esben været mennesket, der kunne samle den viden og manpower, der var nødvendig for at løse opgaverne.

Den danske billedhugger Bjørn Nørgaard (f. 1947) har efterhånden skabt værker i over et halvt århundrede med en iderigdom, spændvidde og handlekraft, der gør produktionen helt igennem bemærkelsesværdig og omfangsrig. De tilsammen mere end tusind objekter, skulpturer, tableauer og installationer, de hen ved hundrede aktioner og tilsvarende udsmykninger breder sig tidsligt, geografisk, skala- og materiale-mæssigt i adskillige retninger; men udspænder man i tanken et kvadratisk gitter hen over dem alle – som arkæologen, der forsøger at skabe orden i og overblik over fortidslevnene i sin udgravning eller kartografen, der forsøger at kortlægge verdens kontinenter og oceaner i længde- og breddegrader – da aner man en enhed i mangfoldigheden.

På Horsens Kunstmuseum indtager Bjørn Nørgaards kunst en central plads, hvorfor forskning i hans værker er afgørende for formidlingen og den fortsatte udvikling af samlingen. Museets udvalg af Bjørn Nørgaard-værker spænder tidsmæssigt fra 60'erne til 00erne, men repræsenterer særlig godt kunstnerens arbejder fra 80'erne og 90'erne. Netop værker fra midten af 80'erne og frem har savnet en systematisk, kunsthistorisk behandling, idet der ikke har fundet en tilbunds-gående værkregistrering sted, siden Aarhus Kunstmuseum udgav et oevrekatalog over Bjørn Nørgaards værker i 1986.

Den manglende kortlægning og registrering har gjort det vanskeligt – vel nærmest umuligt – at danne sig et fyldestgørende overblik over kunstnerens værk og virke og forstå det enkelte værk i relation til helheden. En konsekvens har været, at adskillige værker har været ubelyste, mens enkelte værker, i kontrast hertil, har været voldsomt eksponerede. Der har særligt inden for de sidste årtier været tendens til, at nogle værktyper, som fx udsmykninger, har rangeret højere opmærksomhedsmæssigt end andre med fare for, at man overser, at værkerne – hvor væsensforskellige de end måtte forekomme – er uløseligt forbundne og indbyrdes afhængige som eksperimenterne i videnskabsmandens forsøgsrække.

På Horsens Kunstmuseum har det netop været en målsætning at udspænde en fast, anskueliggørende struktur over Bjørn Nørgaards kaotiske væld af værker med udarbejdelsen af et opdateret oevrekatalog, der lukker hullet fra 1986 og samtidig tager højde for, at kunstnerens værkproduktion endnu ikke er afsluttet. Det er håbet, at en gennemgribende kortlægning og registrering kan bidrage til, at nye erkendelser om sammenhænge, modsætninger og forskydninger kan opstå i mødet med Bjørn Nørgaards kunst, og at der nu – og for eftertiden – foreligger et nyttigt redskab, som såvel fagfolk som lægfolk kan få fri adgang til.

Med ønsket om fleksibilitet, overblik og tilgængelighed, har det i publiceringsøjemed været oplagt at udgive et webbaseret oevrekatalog i stedet for et trykt. De åbenlyse kvaliteter, der følger med bogen som fysisk, taktile størrelse – og som en billedhugger vel mere end nogen anden nærer kærlighed til – går hermed tabt. Men som det engang blev sagt: Hvad udad tabes, skal indad vindes.

Publiceringen i et åbent, digitalt format muliggør først og fremmest, at nye værker og nytilkomne litteratur- og udstillingsoplysninger kan registreres løbende, idet oevrekataloget er under fortsat udgivelse, al den tid Bjørn Nørgaard skaber værker. Det er derfor også muligt at opdatere ændringer – det være sig proveniensoplysninger, når et værk skifter ejer, eller stedsangivelser, hvis en udsmykning får ny placering – og det vil være muligt, at korrigere utilsigtede fejl og mangler – selvopdagede som påtalte. En opfordring til de kommende brugere om at benytte oevrekatalogets indberetningssystem til præcisering og udbygning af indholdet skal hermed lyde!

Hvad oevrekatalogets billedside angår, har publiceringsformen ydermere det fortrin, at værker kan repræsenteres fotografisk ved hjælp af flere billeder, uden at den grafiske opsætning vælter. En skulptur kan således gengives fra forskellige vinkler og få oversat mere af sin rumlighed. Da det er teknisk muligt at afspille filmoptagelser i oevrekataloget vil Bjørn Nørgaards filmværker blive tilgængelige for brugeren ligesom en række aktionsoptagelser. På sigt vil også skulpturer, objekter, udsmykninger og installationer kunne repræsenteres med levende billeder.

Søges:

Kongstrand's Keramik. Esbjerg 1912. [16 s].
A/S Michael Andersen og Søn. Pottemageri og Fajancefabrik gennem 200 Aar. Af K. Thorsen. Michael Andersen og Søn, Rønne 1934.
Lolland-Falsters Lervarefabrik. Jubilæumsskrift. 1938.
Glimt fra · Dansk Pottemageri 1906 · Jydsk Pottemageri 1949 · Dalbyover Lervarefabrik 1998.
Af Anders Riis. Forlaget Iriis Mariager, Dalbyover 1999. 26 s.
Festskrift for Pottemagernes Forbund i Danmark ved dets 25 Aars Jubilæum. af Fr. Pietsch m.fl. 1916.
Keramisk Forbunds 75 års jubilæum. 1972.

Til salg/bytte – et udvalg:

Keramikkens teknik. Med en indledende kemi. Af Peder Hald. 2. rev. udg. Jul. Gjellerup, Kbh. 1958. 343 s. ill. ib. [Standardværk]. 325 kr
Keramisk håndbog. Af Finn Lynggaard. Clausen, 3. udg. Kbh. 1968. 272 s. ill. litt. ib. 250 kr
Keramikbogen – for skoler, institutioner og hjemme. Af Reijo Vakkala. Med faglig bistand af Hans Jørgen Knudsen [Rødeled]. Gyldendal, Kbh. 1973. 167 s. ill. litt. ib. 125 kr
Pottemagerens håndbog. Af Ib Georg Jensen. Politikens Forlag, Kbh. 1979. 160 s. ill. litt. ib. 125 kr
Keramisk brænding med særlig henblik på lustre-keramik. Af P.W. Berg. Kbh. 1983. 56 s. ill. litt. 75 kr
Stentøjsglasurer - uden formelberegning. Borgen, Kbh. 1987. 128 s. ill. 75 kr
Porcelænsmaling som hobby. Af Thorkild Olsen. Høst & Søn, Kbh. 1959. 81 s. ill. let. besk. 50 kr
Den store motivbog til porcelænsmaling og keramik. Af A. Michelsen. Berlingske Forlag, København [1972]. 236 s. ill. register. 125 kr
Samleren. nr. 8. 16. årg. 1939. [Særnummer om Dansk Keramik]. 375 kr
Porcelain nr 5-6/1960. 127 s. ill. hf. [Særnummer om ”Dansk Keramik” med 6 artikler af Merete Bodelsen m.fl.] 250 kr
Bing & Grøndahl. 125 års jubilæumsudstilling. Kunstindustrimuseet, København 1978. 55 s. ill. fabriksmærker. sign. biografier. hf. 125 kr
Dahl-Jensens Porcelænsfabrik. Fra Fjerne Lande fortalt i porcelæn af Dahl-Jensen. Kbh. 1965. 64 s. ill. fabriksmærker. hf. 275 kr
Knabstrup keramik. Af Jørgen Ahlefeldt-Laurvig. Særtryk af Fra Holbæk Amt 1981, s 87-98. ill. hf. 30 kr
Kähler-Keramik gennem 100 Aar. Af Jens Thirslund. Nyt Nordisk Forlag, Kbh. 1939. 36 s + 56 s med illustrationer. hf. [Central kilde til Käblers historie]. 375 kr
Royal Copenhagen. By H.V.F. Winstone. London 1984. 160 s. ill. litt. sign. ib. 250 kr
Dansk porcelæn. De blåblomstrede stel fra Den Kongelige Porcelainsfabrik. Af Jørgen Ahlefeldt-Laurvig. Alt om antikviteter. Sesam, Kbh. 1980. 64 s. ill. litt. sign.hf. 125 kr
Det musselmaledede Stel. Af Bredo L. Grandjean. Den kongelige Porcelainsfabrik Skrifter II. Kbh. 1950. 40 s. ill. hf. 225 kr
Saxbo Stentøj. Ved Viggo Sten Møller. Dansk Brugskunst 5. Kbh. 1961. 51 s. ill. hf. 375 kr
125 kr
Weilbachs Kunstnerleksikon. Red. af Merete Bodelsen og Povl Engelstoft. 3. udg. Aschehoug, Kbh. 1947-1952. 3 bd. ib. 1.200 kr
Om Mogens Andersens Stentøj. Af Svend Eriksen. Kbh. 1973. 30 s. ill. hf. 150 kr
Arbejder af Jeanne Grut. Ved Hans Hvass. Kbh. 1964. 27 s. ill. hf. 150 kr
Knud Kyhn. Af Svend Rindholt. Dansk Kunst IX. Kbh. 1939. 94 s. ill. hf. 350 kr
Jais Nielsen. keramik. Af Kai Flor. Dansk Kunst VI. Kbh. 1938. 162 s. ill. hf. 300 kr
Nils Thorsson. Af Bredo L. Grandjean. Den kongelige Porcelainsfabriks Skrifter V. 1952. 70 s. ill. 200 kr
Gertrud Vasegaard. Keramiske arbejder 1930-1984. Katalog ved Vibeke Woldbye Kunstindustrimuseet, Kbh. 1984. 95 s. ill. litt. sign. 125 kr
Objects One. An Account of Danish Arts and Crafts 1985/86. The Objects Group, Kbh. 1986. 117 s. ill. ib.

Skulle du være interesseret i én eller flere af ovennævnte titler eller nogle helt andre, fx om enkelte keramikere (Patrick Nordström, Axel Salto, Nils Thorsson og Gertrud Vasegaard m.fl.), eller har du én eller flere af de søgte titler, som du vil skille dig af med, så kontakt venligst Gunnar Jakobsen på tlf 38 86 11 51.

Bøger, kataloger og artikler om dansk keramik udkommet 2010

ved Gunnar Jakobsen

Aage Birck · keramiske arbejder. Sydslesvigs danske Kunstforening, Flensborg 2010. [8 s incl omslag]. ill.

Think What You Want, See What You Can, Tell Yourself the Rest... By Jacques Berg. new ceramics. 1/2010, s 8-11. ill. *

Guldsmedens leg med stentøjet. [Afsnit i artiklen "Nyt Fra Vejen Kunstmuseum"]. Af Teresa Nielsen. KOT. Kunst omkring Trolden. 18. årg. 2/2010, s 4-5 samt forside. ill. [Torben Hardenberg].

Et nyt kunstværk til Vejen. [Afsnit i artiklen "Nyt Fra Vejen Kunstmuseum"]. Af Teresa Nielsen. KOT. Kunst omkring Trolden. 18. årg. 3/2010, s 3-4. ill. [Tine Hecht-Pedersen].

Turi Heisselberg Pedersen, séquences chromatiques. Par Carole Andréani. [Expositions]. la revue de la céramique et du verre. 171/2010, s 68-69. ill.

[Artikel]. Von/by Jacques Berg. Neue Keramik/New ceramics. 1/2010. ill. [Lars Calmar]. *

Keramisk stoflighed. Gerd Hiort Petersen & Hans Munck Andersen. [Red. af Rosa Engelbrecht]. Danmarks Keramikmuseum, Middelfart 2010. 88 s. ill. litt. ib. (s 5 og 7 Forord/Vorwort. Af/von Lise Seisbøll, s 9-25 Kunstnerisk parløb. Af Rosa Engelbrecht, s 26-29 og 31-33 Keramisk kunst fra Gerd Hiort Petersen og Hans Munck Andersens værksted/Keramische Kunst von Gerd Hiort Petersen und Hans Munck Andersen. Af/von Jørgen Schou-Christensen, s 34-51 Hans Munck Andersen, s 52 Hans Munck Andersen, inspiration og teknik, s 53-55 Hans Munck Andersen, CV, s 56-71 Gerd Hiort Petersen, s 72-81 Kirkekunstneren. Af Ib Helgestad, s 82 Gerd Hiort Petersen, inspiration og teknik, s 83-85 Gerd Hiort Petersen, CV, s 86 Hans Munck Andersen. Bibliografi, et udvalg. Ved Gunnar Jakobsen, s 87 Gerd Hiort Petersen. Bibliografi, et udvalg. Ved Gunnar Jakobsen).

The Magic of Repetition By Helle Hove. Ceramics: Art and Perception 80. 2010, s 103-105. ill.

[Artikel]. Von/by Catherine Paleczny. Neue Keramik / New ceramics. 1/2010. ill. [Christin Johansson]. *

The Digital Clay. By Martin Bodilsen Kaldahl. Research and Development Work at The Danish Design School. Copenhagen working papers on design. 1/2010. Danmarks Designskole, København 2010. 62 s. ill. litt. (s 7 The Experimental Laboratory of Martin Bodilsen Kaldahl – Research and

Development Work at The Danish Design School. By Anne-Louise Sommer).

Le Musée Grimmerhus. Entretien avec Lise Seisbøll. *Anne Kjærsgaard (1933-1990) dans la lumière du Danemark.* Par Sylvie Girard. *Anne Kjærsgaard, une figure pionnière de la poterie.* Par Carole Andréani. La revue de la céramique et du verre. 170/2010, s 30-35 samt forside. ill. *

Nytteplanterne, det smukke ukrudt, giften og kulturdynngen. Ursula Munch-Petersens keramiske relief på Vejen Gymnasium. Af Teresa Nielsen. KOT. Kunst omkring Trolden. 18. årg. 3/2010, s 10-14. ill.

Keramikerparrets 50-års værkstedskærlighed. Af Karen Døssing. Living. Morgenavisen Jyllands-Posten. 01.08.2010, s 14-18. ill. [Signe og John Northrup].

Bjørn Nørgaard. Re-Modelling the World. Red af Sven Bjerkehof. Tekst af Birgitte Anderberg med bidrag af Lars Bang Larsen, Peter van der Meijden, Lise Skytte Jakobsen, Birgitte Thorsen Vilslev og Tania Ørum. Katalog. Statens Museum for Kunst, København 2010. 192 s. ill. litt. noter. hf. 198 kr. (s 6-7 Forord. Af Karsten Ohrt, s 8-51 Bjørn Nørgaard · Billedhugger. Af Birgitte Anderberg, s 53-105 Værker og processer. Af Birgitte Anderberg, s 106-119 Forbindelser. Bjørn Nørgaards aktioner og 1960'erne. Af Peter van der Meijden, s 120-131 Amatørfilmen som ideal. Af Tania Ørum, s 132-143 Umonumentale dimensioner. Om tekander, papkasser, gips og kopier i Nørgaards kunst. Af Lise Skytte Jakobsen, s 144-157 Sutsko og tårne. Bjørn Nørgaards værker i det offentlige rum. Af Birgitte Thorsen Vilslev, s 158-172 Det umuliges kunst. Forvandling og paradoks i Bjørn Nørgaards signatur. Af Lars Bang Larsen, s 175-185 Biografi. Ved Birgitte Thorsen Vilslev og s 187-190 Bibliografi. Ved Birgitte Anderberg].

Bjørn Nørgaard. Re-Modelling the World. Ed. by Sven Bjerkehof. Text by Birgitte Anderberg with contributions by Lars Bang Larsen, Peter van der Meijden, Lise Skytte Jakobsen, Birgitte Thorsen Vilslev and Tania Ørum. Katalog. Statens Museum for Kunst, København 2010. 192 s. ill. litt. noter. hf. 198 kr. (s 6-7 Preface. By Karsten Ohrt, s 8-52 Bjørn Nørgaard · Sculptor. By Birgitte Anderberg, s 53-105 Works and processes. By Birgitte Anderberg, s 106-119 Connections. Bjørn Nørgaard's action work and the 1960s. By Peter van der Meijden, s 120-131 The amateur film as ideal. By Tania Ørum, s 132-143 Unmonumental dimensions. On teapots, cardboard boxes, plaster and copies in Nørgaard's art. By Lise

Skytte Jakobsen, s 144-157 Slippers and towers. Works by Bjørn Nørgaard in public space. By Birgitte Thorsen Vilslev, s 158-172 The art of the possible. Transformation and paradox in Bjørn Nørgaard's signature. By Lars Bang Larsen, s 175-185 Biography. By Birgitte Thorsen Vilslev og s 187-190 Bibliography. By Birgitte Anderberg].

Bjørn Nørgaard. Re-Modelling the World. Af Anne Grethe Uldall. Guide. Statens Museum for Kunst, København 2010. 45 s. ill. dansk udgave.

Bjørn Nørgaard. Re-Modelling the World. Guide. By Anne Grethe Uldall. Statens Museum for Kunst, København 2010. 45 s. ill. engelsk udgave.

Turn, Twist, Flow. By Amanda Fielding. Ceramic Review 244. 2010, s 34-37. ill. [Merete Rasmussen].

Ceramic Art London 2010 by Tony Birks. Ceramics: Art and Perception 80. 2010, s 92-93. ill. [Merete Rasmussen].

To Peder Rasmussen værker til museumssamlingen. Af Lise Seisbøll. Medlemsnyt. Venneforeningen for Danmarks Keramikmuseum Grimmerhus. 8. årg. 1/2010, s 8-9. ill.

Lene Regius 70 år. Af Erik Meistrup. Kunstmagasinet Janus. 1/2010, s 23. ill.

Niels Reumert og keramikken. En rejse til Vietnam. Af Leif Dalgaard. Boggalleriet, Rønne 2010. 47 s. ill. litt. 125 kr. *

Camille Rishøj Nielsen · Stamtræ. Skulpturer illustreret med tekst af Mette Schaldemose. [Folkemuseet, Hillerød] 2010. 112 s. ill. (s 3-6 Det er arveligt. Forord af Mai Misfeldt).

Visiting Inger Rokkjaer. Inger Rokkjaer died in December 2008. Derek Jones recalls a memorable visit. Ceramic Review 243. 2010, s 48-49. ill.

Ivan Weiss. Den sidste kungen av Danmark. Av Christine Hansson. Antik & Auktion. [Svensk udgave]. 4/2010, s 70-72, 74 og 76. ill.

Barbro Åberg, terre de corail. Par Angélique Escandell. [Expositions]. la revue de la céramique et du verre. 171/2010, s 24-25. ill.

kunst spor. En kunstguide omkring Nationalpark Mols Bjerge. [Alle portrætter og naturbilleder er taget af Ann Malmgren]. Kulturskræderiet, Ebeltøft 2009. [132 s, heraf 39 nummererede opslag]. ill. (s 1 Forord. Af Maria Nygård og Kristian Krog, s 7 Et kulturlandskab. Af Maria Nygård og Kristian Krog og s 10-11

Et smukt sted at bo. Af Troels Kløvedal). [Jac Hansen, Jørgen Hansen, Sverre Tveito Holmen, Malene Møller-Hansen, Helle Rittig, Eva Thomsen, og Karen Winther].

Unika. Kunsthåndværk i Nordjylland/Kunsthåndwerk in Nordjütland. Af/von Evanthore Vestergaard. Forlaget Nordkraft, Aalborg 2009. 131 s. ill. parallel dansk og tysk tekst. [Mogens Falkenberg, Irene Frøsig, Per Frøsig, Dorthe Hansen, Anna K. Johannsdóttir, Lisbeth Lange, Louise Lange, Peter Lange, Julie Levorsen, Louise Maagaard, Henrik Nielsen, Dorte Visby og Ulla Aaen].

Georgine Ipsens erindringer. Ved Kathrine Jørgensen og Bente Holst. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck [Website: www.nytnordiskforlag.dk], København 2010. 173 s. ill. litt. noter. slægtstavle. navne- og stedsregister. ib. 299,95 kr. [P. Ipsens Enke Kgl. Hof Terracottafabrik].

Riflede stjerner. Af Lone Agersted. Antik & Auktion. 2/2010, s 42-46. ill. fabriksmærker. [Kjøbenhavns Porcelainsmaleri og Porcelænsfabrikken Danmark].

Clay, Light & Water. By Margaret O'Rorke. Ceramics Handbooks. A&C Black [Website: www.acblack.com], London 2010. 112 s. ill. litt. hf. 15,99 £.

Nature Morte. Keramik som billede/Ceramics as images. Af/by Louise Mazanti. Munkeruphus, Munkerup 2010. 47 s. ill. hf. 75 kr. (s 3-5 Forord/Preface. Stadigt liv/Life, still. Af/by Glenn Adamson, s 14-21 Ane Fabricius Christiansen, s 22-29 Lea-Mi Engholm, s 6-13 Camille Rishøj Nielsen, s 30-37 Mariko Wada og s 38-47 Sissel Wathne).

3 Glasurer · 6 keramikere sætter brugskunst på bordet. [Fuglsanghus, Hørsholm 2010]. [36 s incl omslag]. ill. sign. ordliste. hf. 40 kr. (s 2 Hvad er glasur? og s 3-5 Et glasurkeramisk potentiale – et givtigt forskningsnetværk. Af Teresa Nielsen). [Jane Bailey, Anette Christiansen, Ulla Foxby, Mette Harning, Aase Oskarsson og Lise Øvlsen].

Blikket på kunsten. Aalborg Kunstpavillon præsenterer 3 syn på samme sag. Kunsthal Nord, Aalborg 2010. [48 s incl omslag]. ill. (s 2-4 Blikket på kunsten. Af Anders Ørum og Ingelise Nørgaard). [Tove Anderberg, Lisbeth Lange, Peter Lange, Laila Stenderup og Dorte Visby].

Holkahesten. Af Mogens Lau. [10 års jubilæumsudstilling]. Gudhjem Museum, Gudhjem 2010. [24 s]. ill. litt. [Gerd Hiort Petersen, Marie Hjorth, Karin Høj Christensen, Julie Høm og Hans Munck Andersen samt Lisbeth Munch-Petersen].

Keramik - et håndværk og en kunstart. Af Henriette Westh. kunst & borger. 189. juni-juli 2010, s 3-5. ill.

Keramikannualen 2010. kunst & borger. 189. juni-juli 2010, s 6-9. ill. [Aage Birck, Martin Bodilsen Kaldahl, Anne Fløche, Heidi Guthmann Birck, Kim Holm, Gitte Jungersen, Sten Lykke Madsen, Lene Regius, Hans Vangsø, Ivan Weiss og Per Weiss].

Project network 2009-2010. International Ceramic Research Center Guldagergaard, Korsør 2010. 50 s. ill. [Julie Bartholdy, Jette Löwén Dall, Louise Heisel og Nikole Kruckenberg].

Made By Me. Afgangsudstilling 2010. Danmarks Designskole, Bornholm. Glas og keramik. Samling af postkort med fotos af bl.a. Helene Callesen, Marie Enevoldsen, Susanne Jakobsen, Carla Stine Jørsum, Charlotte Kristensen, Tanja Maria Kuijper Andreasen, Lea Nordstrøm Pedersen og Helene Søs Schjødts og enkelte af deres arbejder.

ny dansk litteratur 2009 – et supplement

Risebye + Kiærskou. Red. af Teresa Nielsen. Vejen Kunstmuseum og Museet for Religiøs Kunst, Vejen og Lemvig 2009. 168 s, se specielt s 23-26, 59-66, s 160, 163 og 166. ill. litt. noter. [Paul Kiærskou].

Status 80 · finn lynggaard. En jubilæumsudstilling Glasmuseet Ebeltoft. Red. af Britt Friis, Jan Friis og Finn Lynggaard. Forlaget Cider Press. 2009. 109 s, se specielt s 21, 30-69 og 108. ill. litt.

Processen og Værket. Ursula Munch-Petersen Keramik · Jette Nevers Tekstil · Bernt Møbler. Munkeruphus, Munkerup 2009. [36 s]. ill. (s 1 Kjeld Amundsen – åbning af udstillingen).

kunst spor. En kunstguide omkring Nationalpark Mols Bjerger. Kulturskræderiet, Ebeltoft 2009. [130 s]. ill. 75 kr.

Unika. Kunsthåndværk i Nordjylland. Af Evanthore Vestergaard. Forlaget Norkraft, Aalborg 2009. 131 s. ill. dansk og tysk tekst. 287 kr. [Mogens Falkenberg, Anna K. Johannsdóttir, Louise Lange og Dorte Visby].

Kunsten og Aalborg Universitet – 35 års udsmykninger og erhvervelser. Af Henning Jørgensen. Aalborg Universitetsforlag, Aalborg 2009. 155 s. ill. engelsk resumé samt parallelle billedtekster på dansk og engelsk. 159 kr.

Angst - En tema udstilling. Red. af Inge Garde Andersen, Nina Hobolth og Marianne Rønnow. Psykiatrien Region Nordjylland og Kunsten, Aalborg 2009. 113 s. ill. (s 7-8 Angsten frem i lyset. Af Ulla

Astman og s 9-10 Angst. Temaudstilling om angst. Af Inge Garde Andersen og Marianne Rønnow).

Keramik på Sct. Hans. En billedbog. Sct. Hans Hospitals Museum, Roskilde 2009. 38 s. ill. (s 3 Forord. Af Karin Garde, s 8-13 Min tid på Sct. Hans. Af Dorthe Dehn Bang, s 14-16 Keramikværkstedets brugere. Af Dorthe Dehn Bang, s 17-19 Anvendte teknikker i keramikværkstedet. Af Dorthe Dehn Bang og s 25-28 Valentina Djurhuus). [Dorthe Dehn Bang og Valentina Djurhuus].

nye udenlandske bøger 2009-2010 – et udvalg

Tomas Anagrius. Stengods. Kvidinge 2010. [24 s]. ill.

Lisa Larson · Keramiker/Ceramic Designer. Av/by Märta Holkers. Gustavsbergs Porslinsmuseum [Website: porslinsmuseum.varmdo.se] i samarbejde med Bokförlaget Arena [Website: www.arenabok.se], Malmö 2010. 74 s. ill. litt. svensk og engelsk tekst.

10,000 Years of Pottery. By Emmanuel Cooper. British Museum Press [Website: www.britishmuseum.org], London. 13.09.10. 352 s. ill. litt. hf. 24,99 £.

The Cultural Aesthetics of Eighteenth-Century Porcelain. Ed. by Alden Cavanaugh and Michael E. Yonan. Ashgate [Website: www.ashgate.com], Farnham 2010. 244 s. ill. litt. ib. 55 £.

The Islamic Ceramics of the Laura Collection. Ed. by Manuele Scagliola. Umberto Allemandi & Co. 30.06.10. 160 s. ill. litt. ib. 31 £.

The New and Revised Handbook of Marks on Chinese Ceramics. By Gerald Davison. Gerald Davison Ltd. [Website: www.chinesemarks.com]. 2010. 320 s. 45 £.

Chinese Ceramics. From the Paleolithic Period to the Qing Dynasty (Culture & Civilization of China). By L. Zhiyan. Yale University Press [Website: http://yalepress.yale.edu/yupbooks], London. 31.01.11. 608 s. ill. litt. noter. ib. 60 £.

Life in Ceramics. Five Contemporary Korean Artists. By Burglin Jungmann. Fowler Museum of Cultural History. 25.11.10. 56 s. ill. hf.

Greek Vases. Images of Gods and Men. By Annika Backe-Dahmen, Ursula Köster and Agnes Schwartzmaier. Scala Publishers [Website: www.scalapublishers.com], London 2010. 128 s. ill. litt. hf. 14,95 £.

Von Göttern und Menschen. Bilder auf griechischen Vasen. Antikensammlung Staatliche Museen zu Berlin. Von Annika Backe-Dahmen et.al. Ernst Wasmuth

Verlag [Website: www.wasmuth-verlag.de], Tübingen 2010. 128 s. ill. litt. hf. 24,80 €.

How to Read Greek Vases. By J.R. Mertens. Metropolitan Museum of Art. Yale University Press [Website: <http://yalepress.yale.edu/yupbooks>], New Haven & London. 30.11.10. 144 s. ill. litt. noter. hf. 16,99 £.

The Pronomos Vase and its Context. Ed by Oliver Taplin and Rosie Wyler. Oxford University Press [Website: <http://ukcatalogue.oup.com>], Oxford. August 2010. 420 s. ill. litt. noter. ib. 85 £.

English and Irish Delftware 1570-1840. By Aileen Dawson. British Museum Press [Website: www.britishmuseum.org], London 2010. 320 s. ill. litt. noter. ib. 35 £.

Billingsley, Brampton and Beyond, in Search of the Weston Connection. The Provenance of a Porcelain Service, Over 200 Years Old, is Investigated. By Pamela (Theophilus) Gardner. Matador. 2010. 196 s. ill. litt. hf. 22 £.

Contemporary British Studio Ceramics. Mint Museum of Craft and Design. By Annie Carlano. Yale University Press [Website: <http://yalepress.yale.edu/yupbooks>], London. 08.11.10. 224 s. ill. litt. noter. ib. 45 £.

Slipware and St. Ives. By John Edgeler. Cotswold Living Publications [website: www.cotswoldsliving.co.uk], Winchcombe 2010. ill. litt.

Lucie Rie. By Tony Birks. Stenlake Publishing [Website: www.stenlake.co.uk], Catrine, Ayrshire 2009. 224 s. ill. litt. hf. 25 £.

Signs and Wonders. Edmund De Waal and the V&A Ceramics Galleries. By Glenn Adamson, Edmund De Waal and Alun Graves. V & A Publishing, London 2010. 96 s. ill. 10 £.

Hazel Johnston. By Simon Johnston. Lund Humphries [Website: www.lundhumphries.com]. 01.11.10. 144 s. ill. ib. 35 £

Grayson Perry. By Jacky Klein. Thames & Hudson [Website: www.thameshudson.co.uk], London. 02.08.10. 256 s. ill. litt. noter. index. hf. 24,95 £.

Triumph of the Blue Swords. Meissen Porcelain for Aristocracy and Bourgeoisie. 1710-1815. Edited by Ulrich Pietsch and Claudia Banz. E.A. Seemann Verlag [Website: www.seemann-verlag.de], Dresden 2010. 416 s. ill. litt. noter. ib. 49,90 €. [Tillige udgivet på tysk – se anmeldelse].

Magical Fragility. European Porcelain Masterpieces. Edited by Ulrich Pietsch and Theresa Witting. E.A. Staatliche Kunstsammlungen Dresden. Seemann Verlag [Website: www.seemann-verlag.de], Dresden 2010. 368 s. ill. litt. noter. ib. 49,90 €. [Tillige udgivet på tysk – se anmeldelse].

Experiment und Produktion. Die Albrechtsburg als erste Porzellanmanufaktur Europas. Staatliche Schlösser, Burgen und Gärten Sachsen [Website: www.schloesserland-sachsen.de] og Sandstein Kommunikation [Website: www.sandstein.de], Dresden 2010. 96 s. ill. litt. hf. 14,90 €.

Kunst oder Kommerz? Meissner Porzellan im 19. Jahrhundert. Staatliche Schlösser, Burgen und Gärten Sachsen [Website: www.schloesserland-sachsen.de] og Sandstein Kommunikation [Website: www.sandstein.de], Dresden 2010. 132 s. ill. litt. noter. hf. 14,90 €.

Meissen Porcelain. By John Sandon. Shire Collections. Shire Publications (Website: www.shirebooks.co.uk), Botley. 08.10.10. 128 s. ill. litt. hf. 14,99 £.

Passion for Meissen. Marouf Collection. By/von Ulrich Pietsch. Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart. 01.09.10. 352 s. ill. litt. engelsk og tysk tekst. ib. 64,80 €.

Meißner Porzellan Memo. Gedächtnisspiel mit Motiven aus der Porzellansammlung Dresden. Seemann Henschel [Website: www.seemann-verlag.de], Dresden 2010. 72 s. 9,90 €.

Frühes Fürstenberger Porzellan. Die Sammlung Reichmann im Museum für Kunst und Gewerbe Hamburg. Von Michael Unterberg. Vorwort von Max S. Reichmann. Museum für Kunst und Gewerbe [Website: www.mkg-hamburg.de], Hamburg 2010. 328 s. ill. litt. noter. ib. 38 €.

Die Königliche Porzellan-Manufaktur Berlin. Eine Kulturgeschichte. Von Volker Koop. be.bra verlag, [Website: www.bebraverlag.de], Berlin. 1. oktober 2010. 400 s. ill. ib. 78 €.

Die Porzellansammlung des Landes Berlin im Belvedere Charlottenburg. Königliche Schlösser und Gärten in Berlin. Stiftung Preussische Schlösser und Gärten Berlin-Brandenburg. Deutscher Kunstverlag [Website: www.deutscherkunstverlag.de], Berlin 2010. 32 s. ill. litt. hf. 5,95 €.

Berliner Terrakottakunst des 19. Jahrhunderts. Von Katharina Lippold. Gebr. Mann Verlag Website: www.reimer-mann-verlag.de, Berlin. 01.08.10. 176 s. ill. litt. noter. ib. 39,00 €.

Gabriele Koch - Hand Building and Smoke Firing. By Tony Birks. Stenlake Publishing [Website: www.stenlake.co.uk], Catrine, Ayrshire 2009. 128 s. ill. ib. 19,95 £.

Young-Jae Lee. Formen aus der Erde - Keramik im Spiegel der Werke der ALTANA Kunstsammlung. Von Jean-Christophe Ammann. Wienand Verlag [Website: www.wienand-koeln.de], Köln 2010. 120 s. ill. litt. tysk og engelsk tekst. hf. 36 €.

Japan beginnt an der Ostsee. Die Keramik des Jan Kollwitz. Von Christoph Peters und Götz Wrage. Wachholtz Verlag [Website: www.wachholtz.de], Neumünster 2010. 96 s. ill. hf. 19,90 €.

Roland Summer. Keramik · Ceramics. Red. von/ed. by Florian Hufnagl. Katalog. Internationales Keramik-Museum, Weiden 2009. 48 s. ill. litt.

Taizo Kuroda. By Philip Jodidio. Preface by Issey Miyake. Introduction by Tadao Ando. Prestel [Website: www.randomhouse.de], München · Berlin · London · New York 2009. 144 s. ill. litt. ib. 40 £.

Céramiques. Traité d'expertise technique et de conservation-restauration. Par Jacques Peiffer. Faton [Website: www.faton.fr]. 2010. 251 s. ill. litt. ib. 95 €.

French Porcelain. Of the Eighteenth Century. By Christopher Maxwell. V & A Publishing [Website: www.vam.ac.uk], London 2010. 96 s. ill. litt. noter. hf. 9,99 £.

Die Rezeption Bernard Palissys in Frankreich im 19. Jahrhundert. Von Katharina Markgraf.. Grin Verlag [Website: www.grin.com], München 2010. 68 s. ill. litt. noter. hf. 24,99 €.

La donation Clare van Beusekom-Hamburger. Faiences et porcelaines des XVIe-XVIIIe siècles. Musée Ariana [website: www.afma.ch] og Skira, Geneve 2010. 159 s. ill. litt. hf.

Céramique contemporaine. Biennale internationale. Vallauris 2010. Somogy éditions d'art. [Website: www.somogy.net]. 30.06.10. ill. litt. 34 €.

Claude Champy. Terre complice - Intimate Clay. La Revue de la céramique et du verre [Website: www.revue-ceramique-verre.com], Vendin-le-Vieil 2010. 168 s. ill. lit. 39,50 €.

Yoland Cazenove. Des reflets métalliques. La Revue de la céramique et du verre [Website: www.revue-ceramique-verre.com]. 2010. 96 s. ill. lit. 19,50 €.

Miro. Catalogue Raisonne · Ceramics. By Joan Punyet Miro. Poligrafa/Lelong. 31.08.10. 398 s. ill. ib.

Salt-glazed Stoneware in Early America. By Janine E. Skerry and Suzanne Findlen Hood. University Press of New England. 2010. 292 s. ill. litt. ib. 61,95 £.

Newcomb Pottery and Its Crafts. By Suzanne Omond. Pelican Publishing Company [Website: www.pelicanpub.com], Gretna, Louisiana. 15.03.11. 196 s. ill. litt. ib. 39,95 \$.

A Chosen Path. The Ceramic Art of Karen Karnes. By Mark Shapiro. University of North Carolina Press. 17.09.10. 129 s. ill. litt. ib. 25,95 £.

An Introduction to Southern African Ceramics Their Marks, Monograms & Signatures. By Justin Kerrod. Website: www.kerrodantiques.co.za.

Masters: Earthenware. By Ray Hemachandra and Matthais Ostermann. Lark Ceramics Books [Website: www.larkbooks.com], Asheville 2010. 318 s. ill. 17,99 £.

Mastering Raku. By Steve Branfman. Rev. ed. Lark Ceramics Books [Website: www.larkbooks.com], Asheville 2010. 176 s. ill. ib. 19,99 £.

500 Vases. Contemporary Explorations of a Timeless Form. By Ray Hemachandra and Julia Galloway. Lark Ceramics Books [Website: www.larkbooks.com], Asheville. 05.10.10. 420 s. ill. hf. 16 £.

Ceramic Transfers. By Kevin Petrie. Ceramics Handbooks. A & C Black [Website: www.acblack.com], London. 30.01.11. 128 s. ill. litt. hf. 16,99 £.

Throwing Large. By Nic Collins. Ceramics Handbooks. A & C Black [Website: www.acblack.com], London. 10.03.11. 128 s. ill. litt. hf. 15,99 £.

Lustre. By Greg Daly. A & C Black [Website: www.acblack.com], London. 01.04.11. 128 s. ill. litt. hf. 15,99 £.

Maiolica. By Daphne Carnegy. Ceramics Handbooks. A & C Black [Website: www.acblack.com], London. 15.04.11. 128 s. ill. litt. hf. 15,99 £.

The Kiln Book. 4th ed. By Frederick L. Olsen. A & C Black [Website: www.acblack.com], London. 15.04.11. 288 s. ill. litt. hf. 35 £.

Keramisk stoflighed. Gerd Hiort Petersen & Hans Munck Andersen. Red. af Rosa Engelbrecht. Forord af Lise Seisbøll med bidrag af Rosa Engelbrecht, Ib Helgestad og Jørgen Schou-Christensen samt Gunnar Jakobsen. Danmarks Keramikmuseum, Middelfart 2010. 88 s. ill. litt. ib. 175 kr.

Katalog-bogen fremtræder meget veldisponeret. Klar og overskuelig og med mange gode farvefotos, der giver et fint overblik over Gerd Hiort Petersens og Hans Munck Andersens keramik og giver nærmest et retrospektivt billede af to store og betydningsfulde keramikeres kunstneriske indsats gennem et langt virke med hovedvægt på deres bornholmske periode siden 1973, hvor de grundlagde deres fælles værksted langt ude i skoven i Rø plantage.

Kataloget er efter anmelderens mening den hidtil bedste udgivelse fra Grimmerhus siden starten for 15 år siden. Dette koncept tåler i høj grad at blive genbrugt til fremtidige udgivelser.

Rosa Engelbrecht har skrevet et afsnit, hun kalder ”Kunstnerisk parløb”, med en hel del faktuelle baggrundsoplysninger, som er informative og kort og godt beskrevne.

Jørgen Schou-Christensen fortolker og beskriver på fremragende vis Gerd Hiort Petersens og Hans Munck Andersens kunstneriske kvaliteter.

Ib Helgestad giver en meget interessant indføring i Gerd Hiort Petersens kirkekunst. Selv en bibelsvag person som anmelderen havde stor glæde af at læse dette. Selv er jeg dybt fascineret af udsmykningerne i Øsby kirke ved Haderslev og Ibsker kirke på Bornholm. Det er nok i Gerd Hiort Petersens kirkekunst, at hendes kunstneriske kvaliteter virkelig træder i karakter.

Det glædede mig meget at finde afsnittet ”Inspiration og teknik” for både Gerd Hiort Petersen og Hans Munck Andersen. Dette burde være et standardafsnit i ethvert katalog.

Som det fremgår, er det en begejstret anmelder, der varmt kan anbefale kataloget.

Hans-Henrik Dyhr

Bjørn Nørgaard. Re-Modelling the World. Red af Sven Bjerkhof. Tekst af Birgitte Anderberg med bidrag af Lars Bang Larsen, Peter van der Meijden, Lise Skytte Jakobsen, Birgitte Thorsen Vilslev og Tania Ørum. Katalog. Tillige udgivet på engelsk. Statens Museum for Kunst, København 2010. 192 s. ill. litt. noter. hf. 198 kr.

Statens Museum for Kunst viser hen over sommeren 2010 (t.o.m. den 24.10.2010) en omfattende retrospektiv udstilling med værker af Bjørn Nørgaard. I den forbindelse har museet udgivet en bog, der igennem en række artikler skildrer kunstneren fra forskellige vinkler. Bjørn Nørgaards værkshistorie bliver fortalt, tanker og processer bag frembringelserne beskrives, hans konceptuelle aktioner og film, de monumentale udsmykninger i diverse offentlige rum og kunstnerens mindre arbejder i bl.a. forgængelige materialer. Også kunstnerens skiftende roller og positioner i kunst- og samfundsdebatten analyseres, og bogen slutter med en systematisk og overskuelig biografisk oversigt over kunstnerens faglige liv, aktioner, udstillinger og udsmykninger sammenholdt med centrale verdens- og kunsthistoriske begivenheder.

Bjørn Nørgaard er jo - og har igennem snart 50 år været - en både meget alsidig og meget produktiv kunstner, hvis værker udfolder sig igennem en bred vifte af materialer. Dette får man et bredt og solidt indtryk af igennem Statens Museum for Kunsts nyudgivelse. Keramikken, der siden 1982 har været et af Nørgaards yndede emner, bliver selvsagt ikke behandlet særskilt i bogen, da Nørgaard bruger det - alene eller i livlig kombination med andre materialer -, når det passer til at udtrykke og gennemføre en given opgave. Det betyder, at læseren møder kunstnerens forskellige keramiske værker rundt i de forskelligt tematiserede afsnit, hvilket har den forfriskende effekt, at man kan opleve adskillige anskuelsesvinkler på værkerne, som en keramikbogs læser ikke ellers møder. Således møder vi ’Menneskemuren’ (1982) Panum-instituttets 12 ’Allegoriske figurer’ (1985) under overskriften ’Den demokratiske Skulptur’, medens ’Thors Tårn’ i Høje Taastrup (1983-86) omtales i kapitlet ’Sutsko og Tårne’ - under afsnittet ’En kritik af billedløsheden i byrummet’. Ikke mindst bogens hovedforfatter Birgitte Anderberg leverer gode vinkler, som eksempelvis dér, hvor hun omtaler Nørgaards antropomorfe (menneske-agtige) skulpturer som væsener, der udfolder sig inden for kunstnerens eget skulpturelle og materialemæssige alfabet (s 39). Blandt de nyere keramiske arbejder finder vi skulpturserien ’Det genmodificerede Paradis’ (2000) omtalt under afsnittet ’En ny kritisk orientering’.

En bog om netop Bjørn Nørgaard hverken kan eller må nogensinde blive en keramikbog. At forsøge at

indfange denne kunstners mildt sagt kalejdoskopiske skaberværk under en bestemt materialekategori ville virke helt forkert. Bogens undertitel rammer godt, hvad også artikelsammensætningen og de mange illustrationer opnår, nemlig at portrætter en hel vulkan af kreativitet i udbrud på nu seksogfyrretyvende år.

Lise Seisbøll

Museumsdirektør
Danmarks Keramikmuseum

Sèvres Then and Now. Tradition and Innovation in Porcelain, 1750-2000. By Liana Paredes. Hillwood Museum and Gardens Foundation in association with D Giles Ltd. [Website: www.gilesltd.com], Washington og London 2009. 176. ill. litt. noter. index. ib. 35 £.

Denne herlige bog er egentlig et udvidet katalog, der udkom i anledning af en udstilling af værker fra den berømte franske porcelænsfabrik Sèvres oktober 2009 på Hillwood Museum i Washington. Forfatteren, Liana Paredes (f 1961), er senior kurator på museet, hvor hun beskæftiger sig med vesteuropæisk kunst og har skrevet flere bøger om fransk dekorativ kunst. Bogen består af tre kapitler, der hver omtaler en vigtig periode i Sèvres' historie.

I det første kapitel berettes der om fabrikkens grundlæggelse i Vincennes i 1745. Fabrikken fremstillede blødt porcelæn, der blev overglasurdekoreret med stor dygtighed. Kong Ludvig XV's elskerinde, madame de Pompadour, var meget interesseret i porcelæn og fik kongen til først at investere i fabrikken (1753) og få år senere til helt at overtage den som kongelig ejendom. Fabrikken blev i samme periode flyttet fra Vincennes til Sèvres, en by nærmere det kongelige slot Versailles.

Forfatteren fortæller medrivende om stort og småt fra denne glansperiode i Sèvres' historie, hvor fabrikken nok kunstnerisk var den førende porcelænsvirksomhed i Europa.

I bogen gengives fra den kongelige periode pragtfulde stykker, som er overdådigt modelleret og med yndige rokokodekorationer, der viser Sèvres' medarbejders store tekniske dygtighed til formgivning, dekorering og brænding. Man forstår forfatterens store begejstring for datidens modellører og porcelænsmaleres meget høje håndværksmæssige og kunstneriske niveau.

Den franske konge benyttede i stor udstrækning de fremstillede porcelænsstykker som gaver til andre statsoverhoveder, f.eks. forærede kongen i 1758 et komplet porcelænsservice til vores konge Frederik V. Denne gave har sikkert medvirket til, at den franske kunstner Louis Fournier, som bl.a. havde arbejdet på fabrikken i Vincennes, i 1759 blev ansat til at starte en

porcelænsfabrik i Danmark. Fabrikken lå ved Blåtårn, og den fremstillede en del genstande i Sèvres teknik og -stil i blødt porcelæn, indtil den på grund af dårlig økonomi blev nedlagt i 1765.

På Sèvres afsluttedes denne første periode i fabrikkens historie af revolutionen, hvor man i 1793 overførte fabrikken fra at være kongelig ejendoms til at blive stats-ejendom, hvad den har været siden. I revolutionsperioden fortsattes produktionen af rokokoprodukter til eksport, mens produktionen til hjemmemarkedet ofte udførtes med revolutionsmotiver.

I bogens andet kapitel beretter forfatteren om Sèvres' udvikling og virke i 1800-tallet. Hun fortæller om en række nye teknikker, f.eks. at man begyndte at producere hårdt porcelæn side om side med det bløde porcelæn. Det bløde porcelæn forsvandt først, da man sidst i perioden fandt frem til en type lavbrændt hårdt porcelæn, der blev den vigtigste porcelænsmasse på Sèvres.

I 1800-tallet gennemgik Frankrig en periode med kejserdømmer, kongedømmer og republikker, og Sèvres fulgte som statsejendom med i den kunstneriske udvikling, som samfundet i øvrigt gennemgik. Kunstretninger som Empire og Klassicisme var ikke opstået på Sèvres, men forfatteren viser i tekst og billeder, at man også i disse kunstretninger frembragte pragtfulde genstande med stor kunstnerisk og håndværksmæssig dygtighed.

I den sidste del af denne periode gik Sèvres kunstnerisk lidt i stå, idet man hvilede på fabrikkens gloriøse fortid og ikke tænkte meget på udvikling af nye produkter.

I bogens tredje kapitel omtaler forfatteren Sèvres' aktiviteter i det tyvende århundrede. Fabrikkens ledelse havde nu indset, at der virkelig var behov for en fornyelse, og allerede på verdensudstillingen i Paris i år 1900 præsenterede man med en kæmpeindsats et meget stort udvalg af genstande i den nye stilart Art Nouveau. De var nye både i form og dekoration, ofte baseret på naturalistiske motiver, der blev udført i stilartens letflydende udtryk.

Også Art Deco havde gode vilkår på Sèvres, og fabrikken præsenterede på Pariserudstillingen i 1925 et stort udvalg af genstande, som vakte berettiget opsigt i den keramiske verden, også i Danmark.

Efter Anden Verdenskrig har Sèvres åbnet sig for et samarbejde med kendte kunstnere som Calder, Poliakoff, Alechinsky, Arp o.a., og også staten har støttet fabrikken på forskellige måder. Personer fra regeringen som kulturminister André Malraux deltog aktivt i fabrikkens arbejde, og præsident Jacques Chirac bestilte store center pieces til brug for borddækning ved

statsmiddage. Denne kunstneriske udvikling er fint illustreret med det valgte billedmateriale.

Sèvres producerer stadig kun få tusinde stykker om året med sin stab på et par hundrede medarbejdere, og fabrikken ønsker ikke at benytte den sidste nye lønbesparende produktionsteknik. Sèvres ønsker ikke for enhver pris at give overskud til sin ejer, staten, men med sin ejers støtte fortsat at producere porcelæn af den højeste tekniske, håndværksmæssige og kunstneriske kvalitet, således som fabrikken har gjort det i mere end 250 år.

Bogen viser på en fin måde, hvordan Sèvres har efterlevet denne holdning i hele sin levetid. Læseren føres gennem fabrikkens kunstneriske og tekniske liv gennem årene ledsaget af de ca. 240 smukke farvebilleder.

Enhver med interesse for porcelænets kunstneriske og tekniske udvikling i Europa vil have glæde og fornøjelse af at læse denne dejlige billedbog, som hermed anbefales på det bedste.

Leif Laurrup-Larsen

Porzellanland Thüringen. 250 Jahre Porzellan aus Thüringen. Red. von Andrea Geldmacher et.al. Museumsverband Thüringen, Erfurt. Städtische Museen Jena [Website: www.stadtmuseum.jena.de], Jena 2010. 392 s. ill. litt. noter. personregister. ib. 39,80 €.

Selv om det i Sachsen i 1708 lykkedes at finde frem til hemmeligheden bag porcelænsfremstillingen, hvilket manifesterede sig i oprettelsen af Porzellanmanufaktur Meissen i 1710, så kom det ikke andre til gavn, for man søgte med alle midler at holde hemmeligheden for sig selv. Først i 1760 lykkedes det at løse gåden i Thüringen. Dette 250 års jubilæum er årsagen til, at man i Thüringen her i 2010 med en stor samlet udstillingsindsats, hvor mange af delstatens museer deltager, markerer denne begivenhed, som bogen *Porzellanland Thüringen* er en del af.

At det lykkedes for Johann Gotthelf Greiner at finde frem til sammensætningen af porcelænet, skyldes ikke kun faglig ekspertise, hvilket fremgår af følgende citat: *Man kann sich wohl denken, welche Gefühle mich bewegten und welche Bangigkeit mich erfüllte, als der Tag meines ersten Porzellanbrandes kam ... Ich hielt zuvor die Gebetstunde mit meinen Arbeitern im Brennhaue ... und erflehte Gottes Segen für mein neues Werk. Dann stimmten wir ein Choral an, alle waren wie ich von Inbrunst, Wehmut und Zuversicht erfüllt.* Jo, de gode himmelske relationer hjalp, og gåden blev løst.

Titlen *Porzellanland Thüringen* er meget dækkende, da Thüringen blev landet, hvor porcelænsindustrien blomstrede og mange porcelænsfabrikker opstod, som i Blankenhain, Gotha, Kahla, Lauscha, Rudolstadt, Sitzendorf og Sonneberg, hvor der stadig er produktion. Forudsætningerne for en produktion var til stede, idet de fornødne råstoffer fandtes i rigelige mængder, selv om udvindingen af kaolin, kvarts og feldspat var mere kompliceret end i Sachsen. Forekomsterne rakte dog kun frem til 1850'erne, hvor råstofferne måtte skaffes andre steder fra, hvilket jernbanen muliggjorde og jernbanenettet og dets linieføring er således i høj grad præget af porcelænsindustriens behov. Hertil kom så udstrakte skove med det nødvendige træ til brændingen.

Væsentlig for udviklingen i Thüringen var, at man ikke som i Sachsen kun tillod én virksomhed at fremstille porcelæn, men gav tilladelse til flere virksomheder, hvorfor der i år 1800 var 15 porcelænsfabrikker i *Porzellanland Thüringen*, og som i 1862 var øget til 42!

Produktionen i Thüringen havde i starten meget tilfælles med den i Meissen, men da afsætningsmulighederne til aristokratiet trods alt var begrænsede, fandt man en ny kundekreds i borgere og bønder, hvorfor man i modsætning til de hofbaserede porcelænsfabrikker begyndte at producere service med få dele med mere beskedne og ukomplicerede dekorationer, udover at varerne solgtes til lavere priser og dermed en beskedent fortjeneste. Det var således disse virksomheders fortjeneste, at borgernes og bøndernes service, der typisk var af træ, lertøj eller tin, blev erstattet af porcelæn, og det dermed ikke længere udelukkende var aristokratiet, som havde adgang til porcelænet.

Eksporten tog også omfang og her drog man nytte af erfaringerne fra bl.a. jern- og glasproduktionen, hvortil kom de øgede transportmuligheder med de nye jernbaner. Nye tekniske landvindinger blev også løbende taget i brug og det væsentlig hurtigere end i Meissen, hvor man nød godt af monopolstillingen, som først blev brudt i 1845 og det uagtet den i 1813 etablerede Zollverein [toldunion] samt andre liberaliseringer.

Bogens 40 bidrag omfatter mange forskellige temaer, de enkelte fabrikker, deres ejere, deres produkter, teknologihistorie, men også mere kulturhistoriske emner som borddækning og ceremoniel mv, samt noget vi måske sjældnere beskæftiger os med, det tekniske porcelæn. Artiklerne er i et vist omfang suppleret af meget korte resuméer.

En af forfatterne kommer med et hjertesuk, for selv om Thüringen frem til begyndelsen af 1900-tallet udviklede sig til et af de betydeligste områder for porcelænsproduktionen i Europa, så er den videnskabelige

udforskning på området særdeles mangelfuld, idet fokus, når det drejer sig om forskningen på porcelænets område, ligger hos virksomhederne i Sachsen [her især Meissen, som der er udkommet utallige bøger om], det sydlige Tyskland, Berlin og Wien. Meget nyere litteratur om Thüringens porcelænsindustri og dens produkter findes således ikke, men stammer helt tilbage fra begyndelsen af 1900-tallet udover nogle få værker fra slutningen af århundredet.

Lad os håbe, at der med denne betydelige udgivelse med de mange rigtig gode og indsigtfulde punktnedslag i *Porzellanland Thüringens* historie vil komme øget fokus på dette områdes porcelænsfabrikker og deres produktion, hvilket vil være nyttigt for museer og samlere, for samlinger findes der, hvilket man ser af de mange udstillinger i *Porzellanland Thüringen* her i jubilæumsåret.

Gunnar Jakobsen

Frankenthaler Porzellan. Von Barbara Beaucamp-Markowsky. Schriftenreihe der Gesellschaft der Keramikfreunde e.V. Düsseldorf. Hirmer Verlag [Website: www.hirmerverlag.de], München 2008-2009. ill. litt. noter. register. ib. Bd. 1: **Die Plastik.** 2008. 644 s. 98 €. Bd. 3: *Das Geschirr.* Efterår 2012. 640 s. 98 €. Bd. 2: Beiband **Die Archivalien** (zu Bd. 1 und 2). 2010. 412 s. 89 €.

Reiss-Engelhorn-Museerne i Mannheim [Website: www.rem-mannheim.de] har en porcelænsamling, der omfatter mere end 4400 stykker europæisk porcelæn, hvoraf hen ved 1000 er frankenthaler porcelæn. Det er denne del af samlingen, som dette fantastiske bestandskatalog i tre bind omhandler.

Bind 1, der udkom i 2008, omhandler Porzellanmanufaktur Frankenthal's historie samt i særdeleshed *Die Plastik*, dvs dets produktion af figurer, mens bindet om *Das Geschirr*, dvs servicet, først vil udkomme i 2012. Bind 1 er anmeldt i *keramiske noter 29/2008*, hvor der er en gennemgang af fabrikkens korte historie, som den interesserede læser henvises til.

Det foreliggende bind omhandler *Die Archivalien*, der måske ikke er det mest spektakulære bind, men som absolut ikke er uinteressant for den, der har en dyberegående interesse for fabrikkens historie.

Arbejdet med arkivalierne har taget længere tid, end man havde regnet med, idet der under udarbejdelsen blev fundet hidtil ukendt materiale, som har bidraget væsentligt til at udfylde huller i fabrikkens historie. Hertil kommer så arbejdet med arkivalier, der var blevet vandskadede under 2. Verdenskrig, og som derfor er meget porøse, men som man dog fik adgang til under hensyntagen til værkets karakter.

Et hul, som det ikke har været muligt at udfylde, er tiden under Paul Hanong og hans sønner, dvs tiden fra grundlæggelsen i 1751 og frem til afhændelsen af fabrikken til den pfalziske kurfyrste Carl Theodor i 1762. Det må formodes, at sønnen Joseph Hanong, der førte fabrikken videre efter faderens død, har taget fabrikkens arkiv med tilbage til Strassburg, hvorfra familien kom, og hvor fabrikken lå fra 1751, indtil den i 1755 flyttede til Frankenthal. Dog findes de kurfyrstelige arkivalier vedrørende fabrikken fra 1755 og fremefter.

Arkivalierne er med til at give et bedre billede af fabrikkens daglige drift, tekniske- og kunstneriske personale samt fabrikkens administration, samtidigt med, at man også får et indtryk af de sociale, kulturelle og økonomiske forhold, som herskede på den tid. Hertil kommer porcelænets anvendelse i diplomatiets tjeneste som gave til fremmede hoffere.

Gunnar Jakobsen

Meissen – Barockes Porzellan. Red. von Patricia Brattig. Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2010. 432 s. ill. litt. noter. ib. 49 €.

I år fejrer man overalt i Tyskland 300-året for oprettelsen af Europas første porcelænsfabrik i Meissen, således også på Museum für Angewandte Kunst i Köln, som i samarbejde med forlaget Arnoldsche Art Publishers har udgivet denne flotte og spændende bog, som trods de uendeligt mange bøger om Meissen har nye spændende vinklinger på det hvide guld fra Meissen!

Kurfyrste af Sachsen og konge af Polen, August den Stærke (1670-1733), bekendtgjorde i et dekret den 23. januar 1710, at man havde løst porcelænets gåde og fundet ud af, hvorledes man kunne fremstille porcelæn samtidig med, at han også bekendtgjorde grundlæggelsen af Europas første porcelænsfabrik. Hermed var kineserne ikke ene om at kende hemmeligheden bag porcelænet, og dermed var det kinesiske porcelæns monopol i Europa brudt. Fabrikken blev placeret i slottet Albrechtsburg i Meissen, hvor man søgte at holde på hemmeligheden, som efterhånden dog sivede ud gennem tidligere medarbejdere ved fabrikken.

I det udstedte dekret udtrykker August den Stærke håb om, at fabrikken ville bidrage til at tiltrække gode kunstnere og håndværkere til residensstaden Dresden, hvilket lykkedes til fulde, og fabrikken formåede at fremstille fantastiske mesterværker, som man den dag i dag beundrer og som nyder stor anerkendelse for dets fremragende kunstneriske kvalitet og tekniske høje stadi, derimod lykkedes det økonomiske mål

ikke, idet fabrikken aldrig kom til at bidrage til at fylde den sachsiske finansministers tomme kasse.

Det er ikke museets egen samling, som man publicerer, derimod et anonymt ægtepars fornemme tematisk opbyggede samling af især Meissen-porcelæn fra barokken, herunder i særdeleshed udsøgte stykker fra den tidlige produktion i første halvdel af 1700-tallet. Tyngdepunktet af denne fine samling ligger på figurer og figurgrupper og her især *commedie del'arte*, skuespillere og sangere, men også på forelskede par, scener fra hverdagslivet, kineserier og dyrefigurer. Dertil kommer så flot monterede og smukt dekorerede snusdåser til både damer og herrer samt en hel del service prægtigt dekoreret med kinesiske motiver, landskabs- og koffardiskibsscener eller blomstermalerier. Alle disse udsøgte genstande giver et fint indtryk af fabrikens tidlige produktion samt af barokkens raffinerede kultur og verdensbillede.

Udstillingen er desværre for længst lukket, men samlingen er nu på udmærket vis dokumenteret gennem dette katalog med umådeligt flotte farveoptagelser i såvel fuld størrelse som med detailudsnit, men er mere end det gennem de mange artikler skrevet af specialister inden for hver sit felt, hvor man bl.a. finder en nyttig kronologisk oversigt over væsentlige begivenheder i Meissens 300 årige historie; hvorledes Meissen-porcelænet er behandlet i samtidige opslagsværker; hvordan man gennem tiderne har repareret porcelænet, når skaden er opstået, og af og til flere gange, hvordan restaureringsmetoderne har forandret sig gennem århundrederne; tanker omkring en kavalier, der sidder ved sit skrivebord og er ved at skrive til sin elskede (eller er det den seneste erobring), hvor porcelænmaleren har moret sig med at skrive [med en meget lille skrift, så man skal have luppen frem for at kunne læse teksten] forskellige indledninger på arket foran ham, hvilket fremgår af de forskellige versioner af denne figur, som man har kendskab til; kulturen omkring borddækningen ved August den Stærkes og August III sachsisk-polske hof; porcelænmaleriet og rejsemotiver på Meissen i 1700-tallet samt artikler om tabatieren og figurverdenen i Kaendlers tid på fabrikken. Her er således både meget porcelænshistorie, men også megen kulturhistorie til fornøjelig og uddybende læsning lang tid bagefter til at blive klogere på den tid og ikke mindst på Meissen-porcelænet.

Gunnar Jakobsen

Exotische Welten. Der Schulz-Codex und das frühe Meissener Porzellan. GRASSI Museum für Angewandte Kunst Leipzig & Hirmer Verlag [Website: www.hirmerverlag.de], München 2010. 296 s. ill. litt. noter. ib. 98 €.

I år er det præcis 300 år siden, man efter mange eksperimenter blev i stand til at fremstille smukt og holdbart hvidt porcelæn i Meissen i Tyskland i så store mængder, at en porcelænsfabrik kunne grundlægges. Lige siden har der været produceret hårdt porcelæn i Meissen. Fabrikens jubilæum og det tyske porcelæns triumf fejres netop nu med en række store udstillinger bl.a. i Meissen selv, i Dresden, Berlin og Leipzig. Alle udstillinger ledsages af større publikationer. Jubilæet har givet anledning til en nyvurdering af mange aspekter omkring den tidlige porcelænsfremstillings historie. I nogle publikationer tages hidtil ukendte tekniske aspekter op, i andre rettes fokus imod porcelænets rolle som prestigeprojekt for August den Stærke af Sachsen eller Meissenporcelænets indflydelse på senere porcelænsproduktion andre steder i Europa. I næsten alle behandles træk af fabrikens historie med beskrivelser af skiftende smag, malere og sortiment i forskellige perioders produktion. Det sidste er ikke i sig selv nyt, da disse emner har været behandlet indgående i tidligere litteratur, men en række væsentlige, nye detaljer tilføjes, som korrigerer og supplerer tidligere forskning.

I Grassimuseet i Leipzig har man valgt at skabe en udstilling med tilhørende publikation, som i stedet for det generelle periodeoverblik går i dybden med et meget specielt tema. Udstillingen *Exotische Welten* ... fokuserer på en bestemt samling tegninger, 124 i alt, som blev erhvervet til museet i 1960 fra boet efter en privat samler, G.W. Schulz. Deraf navnet på samlingen "Schulz-codex". Tegningerne har alle motiver med kineserier og er udført af en række forskellige hænder i 1720'erne med blyant eller blyant og pen. Det spændende ved dem er, at de har været brugt som forlæg for malede kineserimotiver på porcelæn fra Meissen i en periode på ca. 30 år, indtil smagen ændrede sig, og andre motiver vandt indpas. Tegningerne er ret forskellige og også mere eller mindre vellykkede i deres kompositioner. Det kunne tale for, at de bedste har været brugt direkte som forlæg, mens andre er malernes egne øvelsetegninger, brugt for at tilegne sig det rette udtryk i kineseristilen. Som samlingen fremtræder i dag, er den ikke en komplet mappe, nummereringen viser, at en del blade mangler.

Publikationen indledes med 6 essays (pp. 10-68), hvor forskellige forskere ved museet og udefra, har anledning til at behandle tegningerne ud fra forskellige synsvinkler.

I det første fortæller Dr. Olaf Thormann om kunstsamlere Schulz, og hvorledes han straks var klar over betydningen af sin erhvervelse og så sammenhængen imellem tegningerne og malerier på Meissen porcelæn. Han identificerede den ene hånd i samlingen som tilhørende en af pionererne i fabrikkens første tid, nemlig maleren Johan Gregorius Höroldt (1696 - 1775). Höroldt var den, der introducerede emaljefarver i produktionen, og dermed muliggjorde, at motiver, deriblandt kineserier, kunne males farvestrålende på porcelænet. Forfatteren fortæller også om den tvetydige holdning, der herskede til tegningerne i DDR tidens politiserede museumsliv i Leipzig. På den ene side erkendte man samlingens væsentlige betydning og ønskede, at den blev kendt, på den anden side ønskede man ikke, at kendskabet til tegningerne skulle bidrage til at øge den økonomiske værdi af rige vesttyskeres privatsamlinger. Alligevel udkom der i 1978 en fac simile udgave af tegningerne i 3 bind med kommentar af Rainer Behrends. Nu er tiden moden til en opdatering og illustrationsmæssig langt mere avanceret udgave af mappen.

I bogens andet essay af Diethard Lübke uddybes Höroldt vinklen. Forfatteren beskriver, hvilke blade der sandsynligvis er tegnet af Höroldt selv, hvem der kan have tegnet nogle af de andre, samt hvorledes de har været anvendt i værkstedet, enten som direkte forlæg eller øvelsesmateriale.

Det tredje essay, nok bogens væsentligste, er skrevet af udstillingens arrangør og projektets primus motor, Dr. Thomas Rudi, Grassimuseets egen kurator. Han giver i en koncentreret og oplysningsmættet form en beskrivelse af, hvorledes kineserimotiverne kom ind i europæisk kunst i det 17. årh. og 18. årh. De tidligste illustrationer stammede i høj grad fra rejselitteratur, moraliserende litteratur eller geografiske bøger, skrevet af missionærer, diplomater, handelsrejsende og naturforskere. De fik i begrænset omfang adgang til Østasien, og beskrev senere deres oplevelser og iagttagelser i form af illustrerede rejsebeskrivelser eller afhandlinger, ofte udgivet i Holland og Tyskland på latin eller nationalsprogene. Herfra fik malerne deres første indtryk af den fjerne og eksotiske verden, som de siden omsatte til fantasifulde og urealistiske skildringer af et liv, de kendte meget lidt til. Forfatteren gør meget ud af at karakterisere inspirationens art og dens omformning i europæisk kontekst, og fokusere på det element af idyllisk genreskildring, som mange af scenerne i Schulz-samlingen har. De viser kinesere, der ryger pipe, drikker te, hører musik, konverserer, spiller spil, promenerer i haver etc., altså i høj grad det nydelsesfulde liv, som på så mange måder dyrkedes og iscenesattes i det 18. århundredes kunst.

Dr. Ludwig Döri går i det efterfølgende essay tæt på stilen og forlæggene til en bestemt gruppe kobberstik

med kineserier, der udkom fra ca. år 1700 og 70 år frem hos en bestemt familie af trykkere, familien Weigel i Nürnberg. Her udredes både forholdet til nogle af de tidlige illustrerede bøger, som nævnes af Thomas Rudi, mulige kinesiske kilder og forbindelser imellem porcelænsmalere og grafikere i Nürnberg, Augsburg og Meissen. Den samme vinkel tages op af Maureen Cassidy-Geiger i hendes afsnit om andre mulige forlæg til porcelænsmaleriet. Dem finder hun dels i en anden gruppe kineseritegninger og grafiske blade, der stadig ejes af Meissen-fabrikken selv, dels i en blandet samling kilder, hvoraf nogle nu findes i kobberstiksamlingen i de statslige samlinger i Dresden. Her trækkes igen tråde til 1600-tallets litteratur, til kinesiske træsnit og kinesisk porcelæn og forskellige tyske stikserier.

Bogens sidste essay, skrevet af samlingens første udgiver, Rainer Behrends, omhandler en serie på 6 indtagende raderinger af Höroldt, udkommet i 1726. Deres brug som forlæg for konkrete eksempler på porcelænsmaleri eksemplificeres.

Med disse introduktioner er læseren nu rustet til at give sig i kast med tegningerne selv. Der følger 143 siders lystrejse i skitserne, der afbildes i originalformat (pp. 67-210). Derfor er bogens eget format også stort, 31 x 43 cm og ligeledes vægten, knap 5 kilo! Det gør naturligvis bogen temmelig uhåndterlig, men opvejes af, at man kan fordybe sig i alle morsomme detaljer, som let ville forsvinde, hvis tegningerne var sat ned i størrelse. Vi har altså som læsere samme syn foran os som 1700-tallets malere på Meissen fabrikken. Tegningerne er kort beskrevet af Diethard Lübke.

Det bedste er imidlertid gemt til sidst. Her findes nemlig Thomas Rudis katalog (pp. 217-85) over ca. 130 Meissen genstande, der alle har scener malet efter Schulz samlingen. Genstandene omfatter ikke kun Grassimuseets egen bestand, eller det, der var udstillet, men inkluderer andre eksempler fra både private og offentlige samlinger i hele verden. Nogle kan til daglig ses i København i Kunstindustrimuseets Meissen samling. Hver genstand er gengivet i farver med den relevante skitse fra Schulz-samlingen nedenunder, og det er fortryllende at se, hvorledes porcelænsmaleren fantasifuldt har malet nye detaljer til og ikke mindst omsat sit sort-hvide forlæg til en scene sprængfyldt af stærke farver. Man får indtryk af en stor frihed til personlig improvisation for malerne. Afsnittets kombination af tegninger og færdige genstande er bogens virkelige og største fortjeneste. Den tillader, at den pointe, der så glimrende kunne visualiseres i selve udstillingen for en kortere periode, hermed kan få et blivende liv. Det er godt tænkt, og sikrer bogen blivende værdi som et af de væsentligste bidrag til den allerede

omfattende Meissen litteratur, der er blevet forlænget med yderligere nogle hyldemeter her i 300 året.

Ulla Houkjær

Museumsinspektør, cand.mag. og mag.art.

Det danske Kunsthistorisk Museum

Triumph der blauen Schwerter. Meissener Porzellan für Adel und Bürgertum. 1710-1815. Herausgegeben von Ulrich Pietsch und Claudia Banz. Staatliche Kunstsammlungen Dresden. E.A. Seemann Verlag [Website: www.seemann-verlag.de], Dresden 2010. 416 s. ill. litt. noter. ib. tillige udgivet på engelsk. 49,90 €.

Zauber der Zerbrechlichkeit. Meisterwerke europäischer Porzellankunst. Herausgegeben von Ulrich Pietsch und Theresa Witting. Staatliche Kunstsammlungen Dresden. E.A. Seemann Verlag [Website: www.seemann-verlag.de], Dresden 2010. 368 s. ill. litt. noter. ib. tillige udgivet på engelsk. 49,90 €.

Staatliche Kunstsammlungen Dresden markerer oprettelsen af Porzellanmanufaktur Meissen i 1710 med to markante udstillinger, den ene i Dresden *Triumph der blauen Schwerter*, som man finder i Japanisches Palais, der oprindeligt blev bygget til brug for August den Stærkes omfattende porcelænssamling, men som indtil for ganske nylig har været anvendt til andre museale formål. *Triumph der blauen Schwerter* har fokus på Meissen-porcelænet fra perioden 1710-1815. Den anden udstilling *Zauber der Zerbrechlichkeit* viser mesterværker fra de europæiske porcelænsfabrikker, der blev etableret i 1700-tallet, og den finder man i Ephraim Palais [Website: www.stadtmuseum.de] i Berlin.

Til begge udstillinger er der udarbejdet omfattende kataloger, som dog er meget forskellige, hvis man skal se på langtidsholdbarheden og dermed fremtidige anvendelse.

Idéen med udstillingen *Zauber der Zerbrechlichkeit · Meisterwerke europäischer Porzellankunst* er vel at vise noget af det ypperligste fra Staatliche Porzellanmanufaktur Meissen, hvis produkter, det være såvel figurer som service samt anden luksusporcelæn, mange af de nye fabrikker i 1700-tallet efterlignede, og som de målte sig op imod. Rivaliseringen mellem den fremragende modelmester Johann Joachim Kaendler og porcelænsmaleren Johann Gregorius Höroldt førte Porzellanmanufaktur Meissen til kunstneriske højder, som ikke blev overgået af nogen anden europæisk porcelænsfabrik førend i slutningen af 1700-tallet, hvor porcelænsfabrikken i Sèvres blev den førende, en position den holdt helt frem til slutningen af 1800-tallet.

Størstedelen af de udstillede mesterværker stammer især fra de righoldige magasiner og den permanente udstilling i Staatliche Kunstsammlung Dresdens Porzellansammlung i Zwinger, mens Rijksmuseum i Amsterdam er blandt de væsentligste udenlandske udlånere udover et antal andre museer og private samlere, som har stillet deres bedste stykker til rådighed for denne udstilling.

Ulrich Pietsch, der er museumsdirektør for Porzellansammlung, der er en del af Staatliche Kunstsammlung Dresden, som man finder i Zwinger, beskriver i sin udmærkede indledende artikel i korte træk Meissens tidlige historie samt forbindelsen mellem Meissen og de øvrige porcelænsfabrikker, der blev etableret i 1700-tallet. Her kommer forfatteren ind på industrispionage, som både de andre fabrikker som Meissen drev og nød godt af, kopiering af især Meissens design, hvilket man med nutidens øjne ikke ville se mildt på, men var ganske almindeligt på den tid samt medarbejdere der søgte job hos konkurrenterne, bl.a. i København hos Den kongelige Porcelainsfabrik (bl.a. Friedrich Abraham Schlegel og Johann Christian Wiemer) for at få en bedre løn eller tilbud om bedre løn af konkurrenten, for at skaffe den fornødne kvalificerede arbejdskraft med den fornødne viden og erfaring.

Herefter følger i kronologisk orden efter etableringsår en række meget korte artikler om disse tidlige virksomheder, hvoraf flere stadig eksisterer, efterfulgt af katalogtekster til de udstillede genstande, hvor hver virksomhed selv sagt kun er repræsenteret med få genstande. Idéen med at vise disse virksomheders formåen er for så vidt udmærket, men kommer til at virke lidt tilfældigt, når hen ved 50 virksomheder skal repræsenteres af 375 genstande, hvilket selvfølgelig smitter af på kataloget, som med sine kortfattede tekster ikke giver en særlig dybtgående introduktion til disse virksomheder og vil efterfølgende - set med mine øjne - have svært ved at stå alene, selv om katalogteksterne er udmærkede for de få viste genstande fra de forskellige fabrikker. Det ville have været mere spændende at se og læse om Meissens påvirkning af disse fabrikkers tidlige produktion i 1700-tallet.

Kataloget, som man vil have størst fornøjelse af fremover, er *Triumph der blauen Schwerter · Meissener Porzellan für Adel und Bürgertum 1710-1815*, der udover at fungere som et detaljeret katalog med beskrivelser af de enkelte udstillede genstande tillige indeholder en række indsigtfulde og spændende artikler.

Kataloget indledes med to længere artikler af henholdsvis Ulrich Pietsch om tiden fra 1710 frem til 1763 og Anette Loesch om den resterende periode frem til 1815. Herefter følger artikler med varierende temaer, som bl.a. er: Johann Joachim Kaendlers serielt fremstillede støbte figurer samt problemerne

omkring genbruget af de anvendte forme i gips, som opsuger vandet fra porcelænsmassen og derfor pga forandringer normalt kun vil kunne genbruges en 20-30 gange, hvorefter der vil være brug for en ny form, hvilket også influerede på udformningen, idet man så jævnligt ændrede på udformningen af de mest populære figurer. Religiøse Meissen-figurer. Grafiske forlæg til Meissens figurer. Berømte Meissen-porcelænsservicer i 1700-tallet. Platmenagen. Hofkonditoriet i Meissen omkring tradition og udvikling i sukker og porcelæn. Meissen-porcelænet i diplomatiets tjeneste. Frederik den Store og Meissen-porcelænet. Ja og meget mere. Flest korte artikler, men artikler som giver en øget indsigt i den tids tænkemåde og kultur. Katalogteksterne er gode og indsigtsfulde, mens de ledsagende fotos dog ikke helt holder den høje kvalitet, som ses i de fleste af den type udgivelser fra de senere år, men er mere end tilstrækkelig for at dokumentere genstanden, så dette kun være et mindre hjertesuk, som i øvrigt gælder begge bøger. Bøgerne afsluttes med omfattende og særdeles nyttige litteraturlister, som medtager selv den senest udkomne, som også er anmeldt i dette nummer af ”keramiske noter”.

Skulle man drage til Dresden i forbindelse med Meissen-jubilæet, så bør man lige huske den permanente udstilling af porcelæn i Zwinger, idet denne Porzellansammlung, der er en del af Staatliche Kunstsammlung Dresden, har én af verdens tre største porcelænssamlinger og i særdeleshed en meget stor og fin samling af Meissen-porcelæn. Samtidigt bør man lægge turen omkring Meissen, hvor der er flere store udstillinger, bl.a. i Albrechtsburg, men også på Staatliche Porzellanmanufaktur Meissen. Ja, og dertil kommer udstillingen *Königstraum und Massenware* i Selb, for ikke at glemme de mange udstillinger i *Porzellanland Thüringen*, men det er en hel anden sag.

Gunnar Jakobsen

Goldchinesen und Indianische Blumen. Die Sammlung Ludwig in Bamberg. Fayence und Porzellan. Schriften der Museen der Stadt Bamberg Nr. 50. Red. von Regina Hanemann. Michael Imhof Verlag [Website: www.imhof-verlag.de], Petersberg 2010. 320 s. ill. litt. noter. ib. 29,95 €.

Goldchinesen und Indianische Blumen er et bestandskatalog for fayence- og porcelænssamlingen i Sammlung Ludwig i Bamberg. Samlingen er deponeret af ”Peter und Irene Ludwig Stiftung”. Stiftelsens kunstsamlinger er doneret til eller deponeret i godt en halv snes byer/museer i såvel Tyskland som i udlandet [Website: www.ludwigstiftung.de], hvor der findes adskillige Ludwig-museer/-samlinger af meget høj karat, som absolut er et besøg værd, således også Sammlung Ludwig i Bamberg.

Anmelderen besøgte museet sidste sommer og finder det meget charmerende, placeret i det gamle rådhus med sin middelalderlige kerne og barokke facade med farveprægtige murmalierier beliggende på en ø midt i floden Regnitz, ja og som sagt med en samling der absolut er værd at se, ligesom byen også er det.

Tyngdepunktet i samlingen er det tidlige Meissen-porcelæn samt ikke mindst Strassburger-fayence [det der senere endte i Frankenthal], og er den betydeligste privatsamling på dette område. Herudover er adskillige andre, især tyske fabrikker som Fürstenberg, Nymphenburg og Höchst repræsenterede, men også flere italienske og franske fabrikker.

Kataloget er rigt illustreret med fine farvefotos af samlingens mere end 300 genstande [kataloget slutter ved 299 uden hensyntagen til, at adskillige numre består af flere genstande, såsom Affenkapelle med sine 27 figurer, der er vist på ét foto], som kataloget omfatter, og som på udmærket vis dokumenterer samlingen med oplysninger om proveniens samt henvisninger til lignende genstande i andre samlinger samt litteraturhenvisninger for de enkelte genstande udover de mere generelle litteraturhenvisninger. Dertil kommer så spændende og særdeles læseværdige beskrivelser af de enkelte genstande skrevet af forskellige specialister. Eneste anke er, at en del af fotoene godt kunne have været lidt større, samt at der godt kunne have været lidt flere detailfotos, især af figurerne i dette ellers meget smukke og veltilrettelagte katalog, som fremover vil være meget nyttigt for såvel museer som samlere. Man får således ikke rigtigt indtryk af de enkelte figurers meget varierende udtryk i ”Affenkapelle”, men nok tilstrækkeligt til at opfylde kravene for til et bestandskatalog, selv om det her også ville have været nyttigt at kunne se et foto af hver enkelt figur og for nogens vedkommende gerne med detailfotos, for der er rent faktisk mange spændende detaljer såvel skulpturelt som dekorationsmæssigt.

Hvad var det så med dette ”Affenkapelle”. Ja, dette berømte kapel fra Meißen består af 27 aber, som dels spiller på de instrumenter, der var almindeligt brugte i 1700-tallet, dels agerer som sangere. Idéen med at iklæde aber menneskeklæder og fremstille dem som musikere stammer helt tilbage fra middelalderen. De skal karikere den menneskelige forfængelighed og samtidigt tydeliggøre det nyttesløse i en sådan stræben. Figurerne var så højt skattede, at de blev kopieret af flere europæiske fabrikker. Sammlung Ludwig i Bamberg har således 27 af disse figurer samt to nodestativer, som er modelleret af Johann Joachim Kaendler 1753 og sammen med Peter Reinicke viderebearbejdet i 1765-1766. Figurerne blev som mange andre anvendt hos adelen som dekoration på det festligt dækkede bord, men også udstillingsstykker på konsoller, kaminer og kommoder.

Jeg kunne måske også godt savne en lidt længere indledning, så vi havde fået noget mere at vide om samlingens tilblivelse samt samlerægteparret Peter og Irene Ludwig.

Besøger man museet, vil man under rundgangen godt kunne nøjes med ”Schriften der Museen der Stadt Bamberg Nr. 45” fra 2001, som er en kortfattet introduktion på 82 sider til Sammlung Ludwigs fayence- og porcelænssamling. Heftet giver en indføring i samlingen og dets højdepunkter samt en kort beskrivelse af de enkelte fabrikker, der er repræsenteret i samlingen, mens bestandskatloget indbyder til større fordybelse i denne fine samling.

Gunnar Jakobsen

Favorite. Das Porzellanschloss der Sybilla Augusta von Baden-Baden. Von Ulrike Grimm. Deutscher Kunstverlag [Website: www.deutscherkunstverlag.de], Berlin 2010. 164 s. ill. litt. 19,80 €.

”Schloss Favorite” [www.schloss-favorite.de] er et lille lystslot, som er opført i årene 1710-1730 i udkanten af Rastatt-Förch i Baden-Württemberg af markgrevinde Franziska Sibylle Augusta (1675-1733), enke efter markgreve Louis William af Baden-Baden. Slottet var til brug for hende selv og hendes søn.

Favorite er det ældste af de tyske porcelænsslottet fra begyndelsen af 1700-tallet, som er bevaret intakt til i dag. Dets største attraktion er en umådelig fin samling porcelæn og fajance samt glas fra Europa og Kina, men dertil kommer også, at slottet er rigt udstyret og et udtryk for den da fremherskende store europæiske begejstring for alt asiatisk.

Bogen indledes med en forholdsvis kortfattet, men spændende introduktion på 11 sider til slottets historie og dets frue samt medengelsk og fransk resumé. Herefter følger nogle få fotos af de mest interessante rum, heriblandt det rigt udstyrede såkaldte ”Florentiner Kabinett” med sine fantastiske 758 intarsia-billeder samt ligeså fantastiske spejlkabinet, hvor det er vanskeligt at se, hvad der er virkeligt og hvad der er genspejling, ja og mange flere spændende rum. Desværre mangler der en plantegning over slottet, så man kunne have fået en fornemmelse af såvel størrelsesforhold som placering i slottet. Herefter følger der billedafsnit med ”fortræffelige sjældenheder”, ”sjældent service samt porcelæn fra Dresden” [Meissen], for at slutte med ”For bordet og på bordet” samt litteraturhenvisninger.

Bogen er nok en appetitvækker til et besøg i Favorite, men virker ikke umiddelbar anvendelig under en rundgang på slottet og egentlig ej heller til større fordybelse, når man sidder hjemme i lænestolen og

gerne vil erindre oplevelsen af dette fine lille slot, det er bogen for overfladisk til, men bogen giver dog så meget, at man absolut får lyst til at besøge slottet og ikke kun for dets udsøgte samling af tidlig porcelæn og fajance, men også for dets fantastiske interiør samt den omgivende park udover at man i år vil kunne se udstillingen „Meißener Porzellan der Frühzeit“, hvor man viser Messen porcelæn fra de første to årtier af dets eksistens, hvor Franziska Sibylle Augusta var en af dets gode kunder

Gunnar Jakobsen

Hans-Theo Baumann · kunst & design/art & design 1950-2010. Mit Beiträgen von/texts by Florian Hufnagl, Rüdiger Joppien, Peter Schmitt und/and Hans-Theo Baumann. Arnoldsche [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2010. 303 s. ill. litt. tysk og engelsk tekst. ib. 49,80 €.

Hans-Theo Baumann er født i Basel i 1924. Her fik han sin uddannelse inden for kunst og design. Hans hovedvirke har dog ligget i Tyskland, hvor han har sat sit præg på designet gennem mere end et halvt århundrede. Hans-Theo Baumanns design er kendt af de fleste i Tyskland, uden at folk dog nødvendigvis ved, at det er ham, der har designet produktet.

Den foreliggende bog handler ikke ret meget om personen Hans-Theo Baumann, men mere om hans design, som både er smukt med klare linjer og høj funktionalitet. Han har arbejdet med mange forskellige materialer som træ, tekstiler, metal og glas, men ikke mindst med ler.

Hans-Theo Baumann views design in industrially mass-produced objects as art that makes itself useful.

Baumann har designet såvel service som vaser o.lign. for adskillige tyske porcelænsfabrikker som Arzberg, Hutschenreuter, Rosenthal, Schönwald, Staatliche Porzellan-Manufaktur Berlin og Thomas, med afstikkere til Limoges i Frankrig samt Fukagawa [Arita] i Japan, men også unika-arbejder for Porzellanmanufaktur Arzberg og Staatliche Majolika Manufaktur i Karlsruhe er det blevet til.

Mange vil nikke genkendende til hans design for Lufthansa, hvortil han har designet porcelæn til brug ombord i flyene i to omgange, først for Rosenthal 1963-1964 og senere for Hutschenreuter 1971-1976, hvor sidstnævnte, som Peter Schmitt oplyser, fortsat er i brug her i 2010.

Bogen, der giver et næsten komplet overblik over Hans-Theo Baumanns design, er smukt illustreret med 341 illustrationer i s/h og farve. Bogen er naturligvis ”formgivet” af ham selv. Teksterne er korte, men spændende læsning, såvel om hans samarbejde med

Fukagawa af Rüdiger Joppien som Peter Schmitts tekst "The designer is invisible/Der Designer ist unsichtbar" samt den indledende tekst af Florian Hufnagl om Hans-Theo Baumann.

Gunnar Jakobsen

Techniques Using Slips. By John Mathieson. Ceramics Handbooks. A&C Black [Website: www.acblack.com], London 2010. 144 s. ill. litt. hf. 16,99 £.

Forfatteren starter med at takke bl.a. sin kone og sine børn for deres hjælp med bogen, der er skrevet til underlægningsmusik af bl.a. Bob Dylan!

"Slip" er simpelthen ler, der er tilsat så meget vand, at det skifter fra at være et fast stof til et flydende stof - så er det på plads.

Dette uddybes med, at noget "slip" (slam) bruges til støbning (slikkerstøbning), mens noget andet "slip" bruges til at dække (begitte) en leroverflade og benævnes derfor som en engobe, både på dansk og engelsk.

Første kapitel fortæller underholdende om det historiske vedrørende lerslam. Andet kapitel handler om dekorationsteknikker med engober/begitninger samt forslag til håndtering af afskalningsproblemer. Næste kapitel fortæller om blanding af slikker. Om hvorledes forfatteren anskaffer sig en spand til at blande i, og hvordan han gør det. Der fortælles intet om mængdeforhold eller om de nødvendige kemikalier, der skal være i slikkeren, for bl.a. at undgå afskalning. Et vigtigt område som farvning af engober er meget summarisk omtalt og kun orienterende.

De følgende afsnit omhandler andre kunstneres arbejdsmetoder, illustreret med mange flotte billeder af ret originale keramiske genstande. Alt i alt er der cirka 40 afsnit med keramikere, der hver især omtaler deres egne metoder, teknikker og undertiden også deres recepter.

Afsnittene er opdelt i hvem, der bruger engober uden glasur på, engober og raku, lertøj, stentøj og porcelæn samt engober ved salt- og sodaglasering. Det er disse afsnit, der gør bogen læseværdig, fordi vi møder de meget forskelligartede kunstnere på en interessant måde.

Bogen er skrevet på en meget "fortællende" måde med en mængde detaljer, men den indeholder også virkelig mange gode og eksakte informationer - verden rundt - sammen med et meget inspirerende billedmateriale.

Erik Linnet

Clay, Light & Water. By Margaret O'Rorke. Ceramics Handbooks. A&C Black [Website: www.acblack.com], London 2010. 112 s. ill. litt. hf. 15,99 £.

Margaret O'Rorke startede som tegner og keramikker, der som 21-årig måtte opgive keramikken, da hun blev gift. Først som 40-årig begyndte Margaret O'Rorke atter på det keramiske, men da havde hele den keramiske verden ændret sig, og hun følte sig ikke engageret ved blot at dreje potter som tidligere. Men ved eksperimenter med lys og ler fandt hun et fascinerende område med mange udviklingsmuligheder, som hun nu har dyrket i 26 år.

Jeg elsker det transparente højtbrændte porcelæn, men jeg ønsker at min keramik udstråler lys.

Første kapitel starter historisk med Aristoteles (384-322 f.kr.), som jo påstod, at hele verden var opbygget af de fire grundelementer: Ild, luft, vand og jord. Disse elementer optræder også under den keramiske fremstilling, nævner forfatteren, i form af brændingen samt formgivningen med vand og ler.

Kapitel 2 omtaler et dusin førende kunstnere, som har fremstillet flotte og meget originale lamper og belysningsenheder. Kapitlet er godt illustreret med smukke billeder af genstandene, samt med billeder af kunstnerne og deres værksteder.

"Let the process inform the work" startes kapitlet "Fremstilling" med. Ordet "design" bryder Margaret O'Rorke sig ikke om. "Det pålægger imponerende egenskaber hos materialet". Leret i sig selv indeholder rigelig inspiration ved den blotte berøring. Dette er nok meget centralt, som de fleste keramikere kan bekræfte. Man kan ikke via design lære at blive en god keramikker; man må også have leret i hænderne, fordi det direkte påvirker keramikkerens formgivning. Det er således ikke håndlaget, der hentydes til, men selve leret som den afgørende inspirationskilde.

"Samarbejde med industrien" er et afsnit, der blandt andet omtaler Margaret O'Rorkes samarbejde med Royal Copenhagen i deres nye fabrik i Glostrup. Det er et udmærket afsnit, som også kommer ind på, hvilke vilkår der er, når man skal samarbejde med en fabrik.

5. kapitel: "Electrical" kommer ind på de forskellige typer lamper og fatninger, der kan anvendes til at gøre porcelænet lysende.

Bogen afsluttes med et kort og ikke særligt inspirerende kapitel 6 om porcelæn med springvand.

Bogens styrke ligger i det instruktive samt i det omfattende billedmateriale om belysning, lamper og skærme i porcelæn, som virker meget inspirerende.

Det er et område, som i Danmark er alt for upåagtet – så her er virkelig noget at tage fat på.

Erik Linnet

Ceramic Jewellery. By Joy Bosworth. Ceramics Handbooks. A & C Black [Website: www.acblack.com], London 2010. 112 s. ill. litt. hf. 15,99 £.

Som bogens titel angiver, handler det om fremstilling af keramiske smykker – ikke keramiske ædelstene, men dog genstande med så smukke glasurer, at det kunne minde om halvædelstene. Forfatteren vil gerne informere og inspirere dem, som vil lave smykker af ler med eller uden brug af andre materialer.

Bogen indeholder et afsnit om design, som henvender sig til dem, der gerne vil designe sine smykker selv og som søger at finde sin egen individuelle stil! Der er kapitler om formning, farver, brænding og ovne, metaltekniker, forsøgsresultater, omtale af smykkekunstnere mm.

Som noget relativt nyt, nævnes 2 amerikanske ”micro-ovne” (diameter 70/110 mm - højde 40/45 mm). Det helt specielle ved dem er, at ”ovnen” eller ”kapslen” anbringes i en ganske almindelig 1200 Watt mikrobølgeovn til husholdningsbrug, som på 3 minutter får bragt ”micro-ovnen” op på 900° C! Ovnen kan kun bruges til forglødet gods, og kun af voksne, nævnes det.

I øvrigt er der et meget flot billedmateriale, som sammen med fine beskrivelser af en mængde forskellige fremstillingsteknikker gør bogen særdeles anvendelig på en inspirerende måde. Bogen er dybgående og kommer samtidig vidt omkring på beslægtede områder, så der er en stor værdifuld erfaring at hente i denne anbefalelsesværdige bog.

Erik Linnet

Generalforsamling Keramikkens Venner

Dato og mødetidspunkt: Mandag den 14. marts 2011, kl 19.30.
Mødested: Danmarks Designskole, Strandboulevarden 47, Lokale D 109, 2100 København Ø.

Efter generalforsamlingen vil der være et foredrag eller lignende, som på nuværende tidspunkt ikke er endelig fastlagt.

Anmeldes i keramiske noter 33/2011

Lisa Larson · Keramiker/Ceramic Designer. Av/by Märta Holkers. Gustavsbergs Porslinsmuseum [Website: porslinsmuseum.varmdo.se] i samarbejde med Bokforlaget Arena [Website: www.arenabok.se], Malmö 2010. 74 s. ill. litt. svensk og engelsk tekst.

Contemporary British Studio Ceramics. Mint Museum of Craft and Design. By Annie Carlano. Yale University Press [Website: <http://yalepress.yale.edu/yupbooks/>], London. 08.11.10. 224 s. ill. litt. noter. ib. 45 £.

Slab Techniques. By Ian Marsh and Jim Robison. Ceramics Handbooks. A & C Black [Website: www.acblack.com], London. 01.08.10. 112 s. ill. litt. hf. 15,99 £.

Ceramic Transfers. By Kevin Petrie. Ceramics Handbooks. A & C Black [Website: www.acblack.com], London. 30.01.11. 128 s. ill. litt. hf. 16,99 £.

Enkedronningens porcelæn

*Historien om Den kongelige Porcelainsfabrik
Jægerspris Slot*

I udstillingen vises et udvalg af det tidligste kongelige porcelæn fra fabrikens start i 1775. Det er porcelæn, som har tilhørt enkedronning Juliane Marie, der foruden at være medstifter af den i dag verdensberømte virksomhed, også var ejer af Jægerspris Slot i perioden 1752-96.

Det unikke porcelæn, der lige er hjemkommet fra en stor udstilling i Japan, vises nu på Jægerspris Slot sammen med malerier og møbler fra enkedronning Juliane Maries tid på slottet, og giver hermed et smukt indblik i den kongelige tilværelse på slottet, når enkedronningen med familie om sommeren var kongelige landliggere i Hornsherred.

Enkedronningens porcelæn er det, der betegnes det broget-malede porcelæn med mange farver var både dyrt og vanskeligt at fremstille. Det broget-malede porcelæn var derfor kun for landets rigeste og for kongefamilien. Modsat det blå-malede porcelæn, der var ”saadanne Sager, der ere hver Mands Brug”.

Dekorationerne i det broget-malede porcelæn blev ofte kopieret fra andre fabrikker i Europa, men der var også plads til kunstnerisk selvstændighed. Disse arbejder fra 1775-85, som vises i udstillingen, repræsenterer en triumf for fabrikken.

Det blå-malede porcelæn, der i 1780'erne var så ringeagtet, kom dog i 1850'erne til ære og værdighed. Som det vil ses i udstillingen var stillet ”Blå blomst” det yndede spisestel hos enkedronningens oldebarn kong Frederik VII og hans hustru grevinde Danner.

Medlemsarrangementer i Keramikvens Venner (fortsættes)

- Arrangement:** *Weekendtur til Bornholm – nyt koncept*
Vi sparer bustransporten og kører i egne biler. For de, der ikke selv er i bil, vil arrangøren søge at koordinere transporten. De, der ikke selv er i bil, bidrager til benzinen efter aftale med chaufføren. Transporten på Bornholm er på ca 175 km.
- Hver især betaler selv entréen til de 4 museer, der skal besøges, idet der blandt deltagerne både vil være pensionister og ikke-pensionister samt flere med kort, der griver gratis adgang til museerne.
- Turen som beskrevet i *keramiske noter 31/2010* er dermed udgået, dog således at det keramiske indhold bibeholdes.
- Dato og mødetidspunkt og mødested: Lørdag den 18. september 2010, kl 10.00 ved Hjorths Fabrik, Krystalgade 5, 3700 Rønne. [Nyt mødested].
Afslutning: Søndag den 19. september 2010, kl.16.30 ved Bornholmstrafikken på Rønne havn. [Færgen til Ystad afgår kl 17.15].
- Deltagere: Turen gennemføres ved mindst 20 deltagere. Maximum 30 deltagere.
Pris: 175 kr for medlemmer og 250 kr for ikke-medlemmer. Beløbet dækker tapas om lørdagen og vingaver til keramikkerne, men er excl transport til og fra samt på Bornholm, indkvartering samt andre måltider.
Det anbefales at bestille transport og indkvartering i Rønne hurtigst muligt, da der forventes mindst 500 gæster til biennalen i perioden.
- Arrangør og turleder: Hans-Henrik Dyhr.
- Tilmelding og betaling:** Tilmelding til sekretæren er nødvendig og senest fredag den 20. august 2010. I perioden 14.-20. august 2010 dog til kassereren.
Betaling til kassereren senest samme dag som tilmeldingen.
- Om arrangementet: Weekendtur til Bornholm til den 2. keramikbiennale, hvor der deltager op til 180 keramikere fra 27 EU-lande samt Schweiz, Island og Norge. Dette er faktisk den allerstørste keramikudstilling i Europa.
- Dag 1* besøger vi biennalens 3 udstillingssteder: Hjorths Fabrik, Bornholms Kunstmuseum [mulighed for at købe cafe-frokost her] og Grønbechs Gård. Vi afslutter dagen utraditionelt med at besøge Bornholms bedste gårdslagter – Hallegård Gårdbutik – med café og butiksudsalg, hvor vi får serveret en lille tapas-tallerken med bl.a. spændende krydderispegepølser [drikkevarer kan man eventuelt selv medbringe eller købe vin, øl og/eller kaffe på Hallegård].
- Dag 2* besøger vi 3 bornholmske værksteder: Eva Brandt i Rønne, Gerd Hiort Petersen og Hans Munck Andersen i Rø samt Charlotte Thorup i Svaneke. Vi mødes kl 09.00 hos Eva Brandt, Larsegade 23 [NB: altså ikke Laksegade] i Rønnes gamle bydel ca 200 m syd for Sct. Nicolai kirke [ingen P-muligheder]. Sidste besøg er på Gudhjem Museum, hvor Keramikvens Venners formand Hans-Henrik Dyhr udstiller værker fra egen samling.
- Arrangement:** *Værkstedbesøg hos Peter Carlsen*
Dato og mødetidspunkt: Lørdag den 2. oktober 2010, kl 14.00.
Sted: Peter Carlsens atelier, Værkstedvej 48, Valby.
Arrangør og turleder: Turi Heisselberg Pedersen.
Deltagere: Kun for medlemmer.
Deltagertal: Maksimum 20 deltagere, hvorfor først til mølle princippet vil være gældende.
Pris: 40 kr per person. Betaling til kassereren senest samme dag som tilmeldingen.
Tilmelding: Tilmelding til sekretæren er nødvendig og senest fredag den 24. september 2010.
Om arrangementet: Se evt. www.petercarlsen.dk for yderligere information om Peter Carlsen.

Medlemsarrangementer i Keramikvens Venner (fortsat)

- Arrangement:** *Rundvisning på Kunstindustrimuseets Meissen-udstilling "Fra Kina til Europa – porcelænets hemmelighed" samt Kunstindustrimuseets studiesamling af Europæisk fajance og porcelæn 1700-1880 ved museumsinspektør Ulla Houkjær.*
- Dato og mødetidspunkt: Lørdag den 16. oktober 2010, kl 13.00.
Sted: Kunstindustrimuseet, Bredgade 68, 1260 København K.
Arrangør og turleder: Gunnar Jakobsen.
Pris: Hver især betaler selv entréen til Kunstindustrimuseet, idet der blandt deltagerne formentlig både vil være pensionister og ikke-pensionister samt flere med kort, der griver gratis adgang til museet. Keramikvens Venner dækker øvrige udgifter i forbindelse med besøget.
- Deltagertal: Maksimum 20 deltagere, hvorfor først til mølle princippet vil være gældende.
Tilmelding: Tilmelding til sekretæren er nødvendig og senest tirsdag den 5. oktober 2010.
- Arrangement:** *Rundvisning på udstillingen 'På Tværs', hvor keramikere Kristine Tillge Lund og Susanne Hangaard fortæller om udstillingens idé og tilblivelse.*
- Dato og mødetidspunkt: Lørdag den 27. november 2010, kl 14.00.
Sted: Ny Tap, Pasteursvej 46, 1778 København V.
Arrangør og turleder: Turi Heisselberg Pedersen.
Deltagertal: Maksimum 20-30 deltagere, hvorfor først til mølle princippet vil være gældende.
Pris: 40 kr per person. Betaling til kassereren senest samme dag som tilmeldingen.
Tilmelding: Tilmelding til sekretæren er nødvendig og senest tirsdag den 23. november 2010.
Om arrangementet: Keramikere Kristine Tillge Lund og Susanne Hangaard har samarbejdet omkring et stortilet udstillingsprojekt, hvor 56 keramiske værker udstilles på tværs af 3 generationer af kunstnere og kunsthåndværkere, der arbejder med keramik.
- Arrangement:** *Værkstedbesøg hos Steen Ipsen og efterfølgende hos Julie Bonde Bülck*
- Dato og mødetidspunkt: Lørdag den 12. februar 2011, kl. 13.00
Sted: Steen Ipsens nye værksted, Stefansgade 49, 2200 København N.
Efter besøget i hans værksted begiver vi os 310 meter til fods for at besøge Julies værksted, "Uh la la" i Jægersborggade 56.
- Arrangør og turleder: Erik Linnet.
Deltagere: Kun for medlemmer. Maksimum 20 deltagere.
Pris: 40 kr per person. Betaling til kassereren senest samme dag som tilmeldingen.
Tilmelding: Tilmelding til sekretæren er nødvendig og senest tirsdag den 8. februar 2011.
Om arrangementet: Steen Ipsen vil i sit nye værksted fortælle os om sit design og det vil vi se frem til, mens Julie eksperimenterer i sit lille værksted, der ligger praktisk indeklemmet mellem en restaurant og en cafe.
Steen har som bekendt i en årrække været leder af keramikafdelingen på Danmarks Designskole, mens Julie er designer sammesteds fra i 2008.
-

Bestyrelse:
Hans-Henrik Dyhr, formand
Erik Linnet, næstformand
Anne Rosengaard Jørgensen, sekretær
Birte Mathisen, kasserer
Gunnar Jakobsen
Turi Heisselberg Pedersen, suppleant
Line Skovlod, suppleant

Formand:
Hans-Henrik Dyhr
Billensteinsvej 33
7120 Vejle Øst
Tlf 75 81 40 80

Sekretær:
Anne Rosengaard Jørgensen
Ved Stampedammen 31
2970 Hørsholm
Tlf.: 45 86 86 09
E-mail: anne.knud@post.tele.dk

Kasserer:
Birte Mathisen
Parcelvej 104 B
2830 Virum
Tlf.: 35 43 55 75
E-mail: birte.mathisen@mail.dk
Bank: Danske Bank reg nr 1551
kontonr.: 9 46 17 87

"keramiske noter" udgives af
"Keramikvens Venner" og
udkommer to gange årligt,
henholdsvis primo marts og
primo august.

ISSN 1603-0664

Redaktør af "keramiske noter
32/2010" er **Gunnar Jakobsen**
med tak til de, der har leveret
stof til dette nummer samt til
Barbro Haar og Hans-Henrik
Dyhr for gode kommentarer.
Redaktionen afsluttet 04/08/10.
